

Szczecin

MEMORANDUM FINANSOWE

MEMORANDUM FINANSOWE MIASTA SZCZECINA

Szczecin 2014

SPIS TREŚCI

I. INFORMACJE O MIEŚCIE	3
1. Podstawowe dane o Szczecinie	5
2. Infrastruktura	6
2.1. Transport i komunikacja	6
2.2. Uzbrojenie techniczne	6
3. Demografia	6
3.1. Ewolucja populacji z przyczyn naturalnych i migracyjnych	6
3.2. Sytuacja ekonomiczna ludności	8
4. Rynek pracy.....	9
4.1. Liczba osób pracujących i struktura zatrudnienia	9
4.2. Charakterystyka bezrobocia	11
5. Zaplecze gospodarcze.....	13
5.1. Najwięksi pracodawcy na rynku pracy Szczecina	13
5.2. Przychody z całokształtu działalności.....	20
5.3. Przychody ze sprzedaży towarów i usług	21
6. Perspektywy rozwojowe Miasta.....	22
6.1. Uwarunkowania i kierunki rozwoju.....	22
6.2. Strategia rozwoju Miasta Szczecin	24
7. Struktura organizacyjna oraz władze Miasta.....	26
7.1. Władza wykonawcza	26
7.2. Władza uchwałodawcza.....	28
7.3. Rady osiedli	29
8. Urząd przyjazny dla mieszkańców	29
8.1. Serwisy informacyjne Miasta Szczecin	29
8.1.1. Serwis informacyjny Urzędu Miasta oraz portal Miasta Szczecin	30
8.1.2. Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta	31
8.1.3. e – Urząd Miasta Szczecin.....	32
8.1.4. Serwis informacyjny Portal Edukacyjny.....	32
8.1.5. Serwis informacyjny Portal Bezpieczni Razem.....	33
8.2. Biuro Obsługi Interesantów oraz bezpłatna infolinia.....	33
9. Udział Miasta w związkach i stowarzyszeniach komunalnych	35
II. GOSPODARKA FINANSOWA I MAJĄTEK MIASTA	39
1. Realizacja obowiązkowych zadań Miasta	39
2. Podstawowe cele i założenia polityki finansowej Miasta.....	49
3. Dochody budżetowe	50
3.1. Realizacja dochodów Miasta	50
3.2. Subwencje i dotacje.....	51
3.3. Udziały w dochodach budżetu państwa	52
3.4. Dochody podatkowe i wpływy z opłat.....	52
3.5. Dochody z majątku	56
3.6. Środki ze źródeł pozabudżetowych i innych.....	58
3.7. Pozostałe dochody	58
4. Wydatki Miasta	58
5. Wynik budżetowy.....	59
6. Nadwyżka operacyjna	60
7. Zadłużenie Miasta	61
7.1. Wieloletnia prognoza finansowa, prognoza kwoty długu.....	61
8. Rating - ocena wiarygodności kredytowej Miasta.....	63

III. STRATEGIA INWESTYCYJNA 67

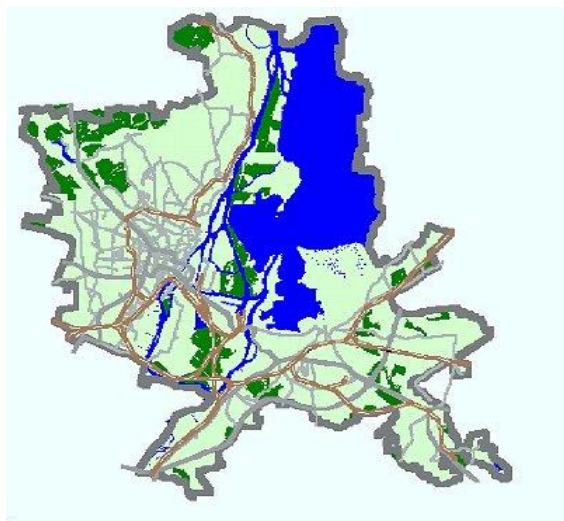
- 1. Akty prawne 67
- 2. Wieloletnie planowanie inwestycyjne 67
 - 2.1. Wieloletnie Programy Inwestycyjne 67
 - 2.2. Źródła finansowania inwestycji 74
- 3. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Szczecinie 74

IV. ZAŁĄCZNIKI 75

- 1. Wykonanie dochodów i wydatków budżetu Miasta Szczecin w 2011 r. według działów klasyfikacji budżetowej
- 2. Dochody Miasta Szczecin w latach 2010 – 2012 według grup
- 3. Wydatki Miasta Szczecin według sfer wydatkowania w latach 2010 - 2012
- 4. Wieloletnia prognoza finansowa Miasta Szczecin na lata 2012 - 2045
- 5. Zasady gospodarowania nieruchomościami

INFORMACJE O MIEŚCIE SZCZECINIE

PODSTAWOWE DANE O SZCZECINIE

Miasto Szczecin leży na terenie makroregionu Pobrzeże Szczecińskie, który składa się z 11 mezoregionów, w tym Szczecin położony jest na terenie 4 z nich: Doliny Dolnej Odry, Równiny Goleniowskiej, Wzniesień Szczecińskich (składających się ze Wzgórz Warszawskich i Wału Stobniańskiego) oraz Wzgórz Bukowych.

Szczecin jest stolicą województwa zachodniopomorskiego, zlokalizowaną w północno - zachodniej części Polski, przy ujściu rzeki Odry do Zalewu Szczecińskiego. Stanowi wschodnią część historycznie ukształtowanego regionu Przedpomorza. Położenie miasta (geogr. 53°26'17"N 14°32'32"E) określane jest często jako strategiczne – blisko lądowej i morskiej granicy Polski w odległości:

- około 12 km od przejścia granicznego w Kołbaskowie,
- około 7 km od przejścia w Lubieszynie,
- około 60 km od linii brzegowej Morza Bałtyckiego,
- 130 km od Berlina,
- 274 km od Kopenhagi,
- 454 km od Sztokholmu,
- 507 km od Pragi,
- 516 km od Warszawy.

Powierzchnia miasta wynosi 300,55 km², z czego 41,1% stanowią tereny zielone, zaś 23,9% - tereny pod wodami. Największe z nich to *Jeziro Dąbie*, jedyne w kraju, gdzie mogą cumować jachty pełnomorskie; zajmuje ono powierzchnię 65 km². Naturalne walory przyrodnicze sprawiają, że rejon Szczecina należy do niezwykle interesujących obszarów Europy Środkowej. Do najważniejszych walorów środowiska naturalnego Szczecina można zaliczyć rzeźbę terenu, urozmaiconą sieć wodną, łagodne warunki klimatyczne oraz bogatą florę i faunę.

Położenie Miasta oraz infrastruktura stwarzają dogodne warunki życia i zamieszkania, dając możliwość uprawiania sportów wodnych, turystyki pieszej i motorowej. Mieszkańcy Szczecina w zasięgu ok. 1 godziny jazdy samochodem mają do dyspozycji plaże nadmorskie, dogodne połączenia lądowe (kolejowe, autobusowe) oraz wodne z miejscowościami wypoczynkowymi nad morzem oraz Zalewem Szczecińskim, a także innymi, jak np. nad Jeziorem Miedwie.

Na terenie miasta występują ograniczone zasoby geologiczne w postaci kopalin głównie w dzielnicy Póńoc i Prawobrzeże, w większości w obszarach przyrodniczo cennych i są chronione przed zabudową. Należą do nich: węgiel brunatny, torfy, kreda jeziorna, gliny zwałowe, ility septariowe oraz piaski i żwiry. Złóża te są od lat nieeksploatowane. Znaczna część terenów miasta posiada status obszarów chronionych, do których należą parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne, stanowiska archeologiczne oraz pomniki przyrody. Zasoby te stwarzają bardzo korzystne warunki do rozwoju gospodarki morskiej oraz rekreacji i turystyki.

Szczecin jest największym miastem województwa zachodniopomorskiego (24% ludności), stanowi jednocześnie centrum ważnej aglomeracji przemysłowo - turystycznej: Szczecin – Goleniów – Świnoujście – Stargard.

Miasto jest ważnym ośrodkiem kultury o znaczeniu lokalnym i ponadregionalnym, od wielu lat budowany w oparciu o działalność biblioteczną, teatralną i muzyczną, kinową i muzealną. Najważniejszymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną są: Opera na Zamku, Teatr Polski, Zamek Książąt Pomorskich, Książnica Pomorska, Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza, Teatr Współczesny, Teatr Lalek „Pleciuga”, Trafostacja Sztuki.

Szczecin z liczbą 16 uczelni wyższych (w tym 5 publicznych: Akademia Morska, Pomorski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Szczeciński, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Akademia Sztuki) i ponad 55,5 tysiącami studentów (w tym 32,5 na studiach dziennych) jest liczącym się ośrodkiem akademickim w kraju. Działa tu ponadto 6 filii i wydziałów zamiejscowych uczelni spoza Szczecina. Oferta edukacyjna szkół wyższych jest szeroka i pokrywa większość potencjalnych kierunków rozwoju naukowego. Silną pozycję w kraju i za granicą posiada PUM i Akademia Morska. Szczecin posiada kilka specjalności, takich jak genetyka, nanotechnologia, czy w zakresie szkolnictwa morskiego, wśród których jest postrzegany jako krajowy, a często międzynarodowy lider. Szczecin stanowi centrum edukacyjne o charakterze ponadlokalnym, koncentruje się tu ok. 50% potencjału edukacyjnego województwa.

INFRASTRUKTURA

TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Szczecin jest ważnym międzynarodowym węzłem transportowym, wyposażonym we wszystkie rodzaje infrastruktury technicznej transportu, charakterystycznej dla tzw. transportu kombinowanego.

Szczególne znaczenie ze względu na położenie geograficzne miasta i przemysł morski ma transport wodny. Obejmuje on tor wodny na Zatoce Pomorskiej i Zalewie Szczecińskim, akweny zespołu portowego i stoczniowego, odrzańską drogę wodną. Do dziś są to najbardziej ekonomiczne szlaki komunikacyjne.

Długość eksploatowanych linii kolejowych na terenie miasta wynosi 117,708 km. Spółki kolejowe obsługują pasażerów w ruchu międzynarodowym dalekobieźnym oraz regionalnym. W ruchu krajowym dalekobieźnym zapewniają połączenia aglomeracji szczecińskiej z najważniejszymi polskimi ośrodkami miejskimi: Warszawą, Poznaniem, Gdynią, Toruniem, Krakowem,

Wrocławiem, Katowicami. Natomiast komunikacja międzynarodowa odbywa się na następujących trasach:

- Szczecin Główny – Szczecin Gumieńce – Tantow – Angermünde / Berlin / Drezno / Praga;
- Szczecin Główny – Szczecin Gumieńce – Löcknitz / Schwerin / Neubrandenburg / Lubeka.
- Komunikacja lotnicza obsługująca Szczecin realizowana jest z wykorzystaniem dwóch lotnisk:
- Portu lotniczego Szczecin – Goleniów;
- Lotniska sportowo – sanitarnego Szczecin Dąbie.

Regionalne lotnisko w Goleniowie, położone 45 km na północny wschód od Szczecina, pełni rolę portu lotniczego dla miasta i regionu i dysponuje regularnymi połączeniami o zasięgu krajowym (Warszawa) i międzynarodowym (Dublin, Edynburg, Kopenhaga, Liverpool, Londyn, Oslo).

Dobrze rozwinięty jest transport samochodowy, w tym także autobusowy oferujący mieszkańcom Szczecina oraz regionu połączenia o zasięgu lokalnym, regionalnym i międzynarodowym. Ważniejsze drogi krajowe o znaczeniu międzynarodowym to:

- autostrada A6 z Berlina i dalej w kierunku wschodnim do Gdańska (DK nr 6),
- droga krajowa nr 3 / droga ekspresowa S3 – Świnoujście – Goleniów – południe Polski Czechy.

Przez Szczecin przebiegają ponadto drogi krajowe:

- droga krajowa nr 10 – Lubieszyn (granica państwa) – Szczecin – Stargard Szczeciński – Walcz – Piła – Toruń – Płońsk – Warszawa,
- droga krajowa nr 13 – Szczecin – Przeclaw - Kołbaskowo,
- droga krajowa nr 31 – Szczecin – Chojna – Kostrzyń.

UZBROJENIE TECHNICZNE

Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków - eksploatacją szczecińskiego systemu wodociągowego i kanalizacyjnego zajmuje się w imieniu gminy Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. Szczecin może być zasilany w wodę z 8 ujęć. Obecnie, miasto jest zasilane z 3 podstawowych ujęć wody: „Miedwie”, „Pilchowo” i „Skolwin”, natomiast pozostałe są ujęciami rezerwowymi. Łącznie w 2012 r. wyprodukowano 25, 2 mln m³ wody, a w 2013 r. – 24,4 mln m³. Na koniec 2012 r. całkowita długość sieci wodociągowej wynosiła 1 272,47 km, w tym: magistrale – 206,38 km, sieć rozdzielcza – 753,2km, przyłącza – 312,89 km, natomiast w 2013 roku całkowita długość sieci wynosiła 1 278,16 km.

W 2012 r. z terenu miasta odprowadzono 18,7 mln m³ a w 2013 roku – 17,5 mln m³ ścieków komunalnych. W mieście funkcjonują 3 oczyszczalnie ścieków o łącznej przepustowości 28,9 mln.m³/dobę. Długość sieci kanalizacyjnych w mieście na koniec 2012 r. wynosiła: 1 090,5 km, w tym kanalizacja ogólnospławna – 210,7 km, kanalizacja sanitarna – 364,1km, przyłącza kanalizacyjne – 251 km, kanalizacja deszczowa – 264,8 km. Natomiast w 2013 roku długość sieci wyniosła 1 100 km. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 87,5% mieszkańców. W ciągu ostatnich kilku lat na skutek coraz większej świadomości pro-ekologicznej, wzrostu cen wody oraz coraz bardziej powszechnej rejestracji jej użycia wystąpił spadek ilości zużywanej wody i powstających ścieków.

Stan techniczny sieci wodociągowej i kanalizacyjnej uległ znacznej poprawie dzięki realizowanemu „Programowi poprawy jakości wody w Szczecinie”,

obejmującego modernizację i wymianę zarówno sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej.

Ciepłownictwo - ze względu na uwarunkowania geograficzne w Szczecinie funkcjonują dwa niezależne systemy ciepłownicze: lewobrzeżny i prawobrzeżny. System lewobrzeżny zasilany jest w ciepło z dwóch elektrociepłowni: EC Szczecin (EC – I) i EC Pomorzany (EC – II) oraz CR Benesza. Dodatkowo eksploatowanych jest w tej części miasta 23 kotłowni lokalnych opalanych gazem ziemnym.

System prawobrzeżny zaś działa w oparciu o dwie ciepłownie rejonowe: CR przy ul. Dąbskiej, CR przy ul. Sądzińskiej. Dodatkowo eksploatowanych jest w tej części miasta 9 kotłowni lokalnych opalanych gazem ziemnym.

W 2012 roku długość sieci ciepłej wynosiła 291,4 km a w 2013 roku -293,9 km, w tym: sieć kanałowa - 130,4 km, napowietrzna – 28,2 km, preizolowana – 125,2 km a pozostałe to przyłącza.

Wielkość sprzedaży ciepła wynosiła w 2012 roku – 4 521 183 G, a w 2013 roku – 4 538 084 GJ.

W 2012 roku SEC na realizację inwestycji (modernizacji źródeł ciepła i sieci ciepłych oraz węzłów ciepłych) na terenie Szczecina wydał ok. 51 mln zł, w tym to ok. 2,6 mln zł to środki pomocowe, natomiast w 2013 roku wydatkował 50,182 mln zł , w tym ok. 10 mln zł to środki pomocowe.

W 2013 roku nastąpił spadek wielkości zamówionej mocy przez odbiorców o 0,84% w stosunku do roku poprzedniego. Czynnikiem wpływającym na to zmniejszenie jest przede wszystkim prowadzenie oszczędnej polityki gospodarowania energią ciepłą przez klientów, prowadzenie prac modernizacyjnych w celu racjonalnej gospodarki energetycznej przez spółdzielnie mieszkaniowe a także wprowadzenie modernizacji węzłów ciepłych i wprowadzenie nowoczesnej automatyki.

Gazownictwo - obszar miasta zaopatrywany jest w gaz ziemny wysokometanowy i zasilany jest przez trzy stacje redukcyjno-pomiarowe (SPR) I stopnia ze strony północnej: poprzez stację na os. Warszewo, natomiast ze strony południowej: poprzez stację na os. Podjuchy i Płonia. Istnieje możliwość zasilania miasta gazem poprzez stację I stopnia w Policach. Dystrybucja gazu na terenie miasta odbywa się przez gazociągi niskiego i średniego ciśnienia. W 2013 roku dystrybucja gazu wyniosła ok. 130,1 mln m³ gazu. Sieć gazowa na terenie miasta podlega sukcesywnej modernizacji i rozbudowie. W latach 2012-2013 zmodernizowano sieć gazową śr/c m.in. przy ul. Autostrada Poznańska-Nikłowa, ul. Granitowej- Bat. Chłopskich, ul. Przestrzennej, Nehringa, Al. W. Polskiego, Jagiellońskiej, Wyzwolenia. Natomiast rozbudowano i podłączono nowych odbiorców m.in. przy ul. Łącznej, Sokołowskiego, Wendy, Zbożowej, Celnej, Darniowej, Krzewinkowej.

Elektroenergetyka - zasilanie Szczecina w energię elektryczną odbywa się z sieci najwyższych napięć oraz sieci 110 kV i 15 kV z: Elektrowni „Dolna Odra” w Gryfinie, Elektrociepłowni „Szczecin” oraz Elektrowni „Pomorzany”. Energia elektryczna dostarczana jest z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Dystrybucją energii elektrycznej na terenie Szczecina zajmuje się m.in. ENEA Operator sp. z o. o. za pomocą sieci dystrybucyjnych o napięciu 110 kV, 40 kV, 30 kV, 20 kV, 15 kV, 10 kV, 6 kV i sieciami niskiego napięcia.

Liczba odbiorców obsługiwanych z terenu miasta wynosiła odpowiednio: w 2012 r. ok. 194 tys. osób, w następnym roku – 195,4 tys. osób.

DEMOGRAFIA

EWOLUCJA POPULACJI Z PRZYCZYŃ NATURALNYCH I MIGRACYJNYCH

Według stanu na dzień 31.12.2012 r. ludność Szczecina liczyła 408 913. mieszkańców, co stanowiło około 23,7% mieszkańców województwa zachodniopomorskiego i około 1,1% mieszkańców kraju. Liczba ludności nieznacznie spadła w stosunku do poziomu roku 2011 (409 596). Tendencja spadkowa ludności Szczecina utrzymuje się od 1995 roku, który zapoczątkował

nieznaczne, lecz stałe obniżanie się poziomu przyrostu naturalnego. Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego dla powiatów i miast na prawach powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035 przewiduje stałe obniżanie się liczby ludności w Szczecinie do 383 917 w 2035 roku. Jest to wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji mieszkańców. Wg wstępnych danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie na koniec 2013 roku liczba ludności Szczecina obniżyła się do poziomu **408 172** osób (zob.tab.1). W dniu 31.12.2013 roku Szczecin nadal znajdował się na 7. miejscu pod względem liczby ludności wśród miast wojewódzkich w Polsce (za Warszawą, Krakowem, Łodzią, Wrocławiem, Poznaniem i Gdańskiem), a województwo zachodniopomorskie na 10. miejscu.

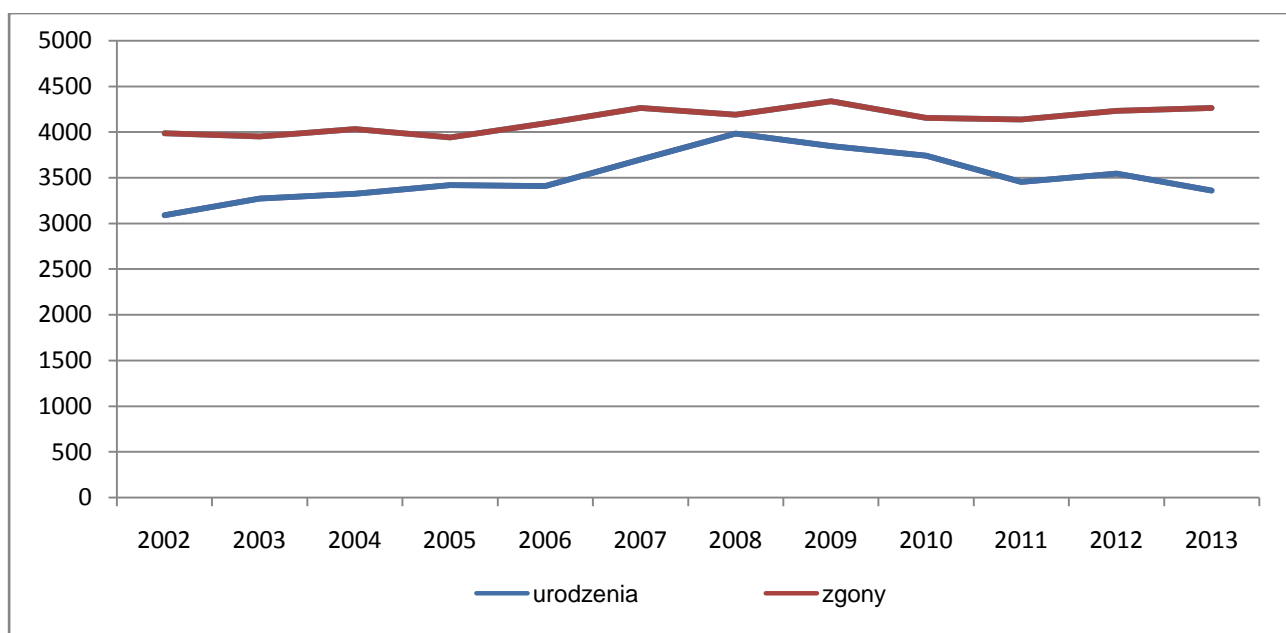
Tabela 1. Sytuacja demograficzna Szczecina stan na 31.12

Rok	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Liczba ludności	Mężczyźni	Kobiety
1990	578	801	413 437	200 635	212 802
1995	-344	-53	418 156	201 128	217 028
2000	-662	515	416 485	199 243	217 242
2005	-525	58	411 119	195 433	215 686
2006	-683	-61	409 068	194 524	214 544
2007	-562	-676	407 811	193 744	214 067
2008	-204	-783	406 941	193 055	213 886
2009	-489	-365	406 307	192 666	213 641
2010	-411	-290	410 245	195 439	214 806
2011	-820	32	409 596	194 850	214 746
2012	-818	224	408 913	194 358	214 555
*2013	-900	159	408 172	194 002	214 170

* Informacja sygnałna

Źródło: GUS i obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego

Wykres 1. Urodzenia i zgony w latach 1990-2013

Źródło: GUS

Średni wskaźnik gęstości zaludnienia dla całego miasta na koniec 2012 roku wynosił 1 361 osób na 1 km², w województwie zachodniopomorskim – 75, a w Polsce – 123. W 2013 r. gęstość zaludnienia w Szczecinie wyniosła 1 358 osób na 1 km², w województwie – 75.

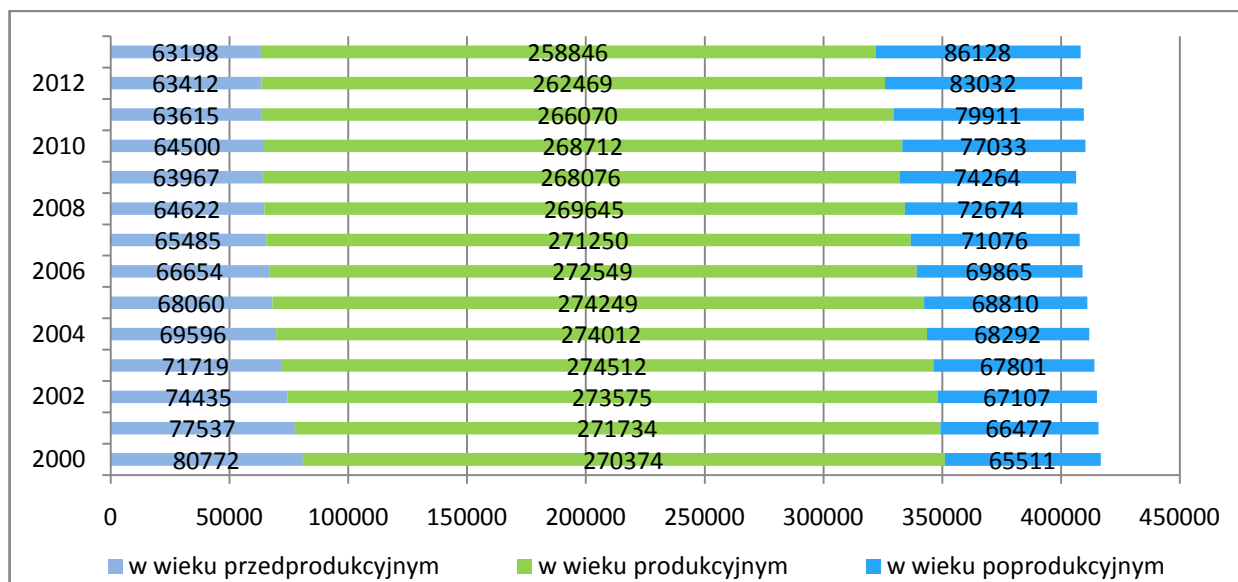
Saldo migracji stałej na koniec 2012 roku było dodatnie: 224 osób; odpływ ludności wynosił w tym czasie 3 286, a napływ 3 510. Ruch wędrowników mieszkańców nadal wskazuje na przemieszczenia ludności odbywające się poza miasto do większych ośrodków miejskich (1 293), na wieś (1 988) i za granicę (5). Napływ migracyjny ma miejsce w największym stopniu z innych ośrodków miejskich (2 027), są to w większości studenci i ludzie młodzi poszukujący pracy, ze wsi (1 331) i z zagranicy (152). Przemieszczenia wewnątrz miasta polegają na odpływie mieszkańców do nowopowstałych osiedli w dzielnicach oddalonych od centrum miasta.

Jedną z przyczyn migracji, poza migracjami do innych miast, jest osiedlanie się mieszkańców w gminach podszczecińskich, wchodzących w skład Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. W 2012 roku przyrost naturalny w SOM był ujemny i wynosił -273 osoby.

Liczba mieszkańców SOM wzrosła w latach 2010-2012 o 1 395 osób, co było skutkiem dodatniego salda migracji (965). Do tego wzrostu przyczynili się również mieszkańcy Szczecina, którzy wyemigrowali z miasta i zamieszkali na terenie SOM, a pracują w Szczecinie. Nadal utożsamiają się z miastem poprzez swoją pracę, naukę i powiązania rodzinne. Problem ten dotyczy wszystkich większych miast w Polsce.

Analiza struktury ludności Szczecina ze względu na wiek ekonomiczny wskazuje na negatywne tendencje: następuje starzenie się ludności, co wynika ze zwiększania się odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym i zmniejszania się odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym nieznacznie obniżył się, jednak liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym rośnie, co również jest zjawiskiem negatywnym. Na proces starzenia się społeczeństwa wpływ ma przede wszystkim przedłużające się trwanie życia, ale także poziom urodzeń, który pomimo wzrostu w 2008 roku, systematycznie od tego czasu spada, co powoduje, że miasto nie jest w stanie wyjść z recesji demograficznej.

Wykres 2. Struktura ludności Szczecina (w tys. osób)

Utrzymuje się stała tendencja spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, w 2013 roku liczba ta wyniosła 63 198 osób. Następuje też stały spadek ilości ludności w wieku produkcyjnym – w latach 2000-2013 o 11 528 osób. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wykazywała tendencję wzrostową osiągając w 2013 roku poziom 86 128 osób.

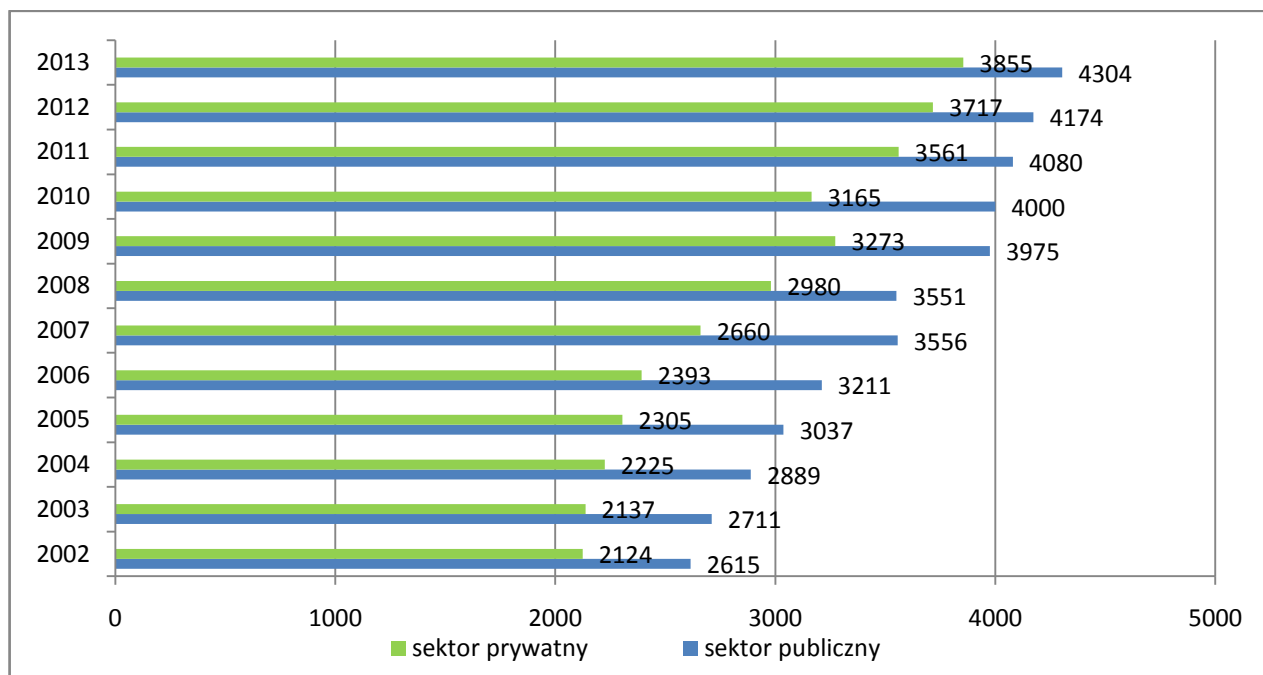
SYTUACJA EKONOMICZNA MIESZKAŃCÓW

Dochody i wydatki gospodarstw domowych

Przeciętne wynagrodzenie brutto w Szczecinie w podmiotach średnich i dużych w 2013 r. wyniosło 3 912,12 zł (2012 r. – 3 774,29 zł). W relacji do średniego krajowego wynagrodzenia brutto w 2013 roku, przeciętne wynagrodzenie w Szczecinie było wyższe o 7,2%, natomiast w relacji do wynagrodzenia w województwie zachodniopomorskim szczecińskie wynagrodzenia były wyższe o 5,8%. Wyższe

wynagrodzenia utrzymują się w podmiotach sektora publicznego, różnica w wynagrodzeniach w latach 2001-2013 wahała się w granicach od 34,2% w 2006 r. do 11,6% w roku 2013. W 2013 roku w stosunku do 2012 roku najwyższy wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w Szczecinie odnotowany został w sekcji „Pozostała działalność usługowa” – o 10,4% i „Usługi administrowania i działalność wspierająca” – o 8,5%. Najmniejszy wzrost wynagrodzeń wystąpił w sekcjach: „Budownictwo” – o 1,4% i „Handel i naprawy” – o 1,4%.

Najniższe średnie wynagrodzenia miesięczne w 2013 roku wystąpiły w sekcjach: „Zakwaterowanie i gastronomia” – 2 856,38 zł, „Usługi administrowania i działalność wspierająca” – 2 987,26 zł i „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” – 3 188,02 zł, najwyższe zaś w sekcjach: „Informacja i komunikacja” – 6 078,99 zł, „Obsługa rynku nieruchomości” - 4 956,72 zł, „Pozostała działalność usługowa” - 4 378,95 zł i „Budownictwo” - 4 105,41 zł.

Wykres 3. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym i prywatnym w Szczecinie w latach 2002 – 2013 [w zł]

Źródło: GUS

Tabela 2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach wg wybranych sekcji PKDw zł

Sekcja PKD	2012	2013	Dynamika 2012=100%
Przemysł	3 759,42	3 953,61	105,2
Budownictwo	4 048,90	4 105,41	101,4
Handel i naprawy	3 279,30	3 324,37	101,4
Transport i gospodarka magazynowa	3 824,85	3 884,72	101,6
Zakwaterowanie i gastronomia	2 807,61	2 856,38	101,7
Informacja i komunikacja	5 784,31	6 078,99	105,1
Obsługa rynku nieruchomości	4 855,92	4 956,72	102,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3 670,63	3 845,93	104,8
Usługi administrowania i działalność wspierająca	2 754,26	2 987,26	108,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3 063,24	3 188,02	104,1
Pozostała działalność usługowa	3 968,08	4 378,95	110,4

Źródło: Urząd Statystyczny Szczecin

Zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wskazuje jak duże znaczenie dla miasta mają dochody mieszkańców w wieku produkcyjnym.. Liczba emerytów i rencistów w Polsce wykazywała stałą tendencję rosnącą do 2009 roku. W województwie zachodniopomorskim przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów wyniosła w 2012 roku 331 852, a w 2013 roku spadła o 0,4% do poziomu 330 429. osób. Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowe brutto pochodzące z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w 2013 roku w województwie zachodniopomorskim wynosiło 1 793,88 zł (emerytura: 1 904,20 zł, renta z tyt. niezdolności do pracy: 1 457,61 zł, renta rodzinna: 1 642,16 zł) i było niższe o 3,3% od przeciętnego świadczenia w kraju wynoszącego 1 855,54 zł. W 2012 roku przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe w województwie wyniosło 1 707,94 zł, i było niższe

o 2,9% od przeciętnego świadczenia w kraju wynoszącego 1 759,87 zł.

W województwie zachodniopomorskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2012 roku wyniósł 1 263,56 zł (w kraju 1 278,43 zł), a przeciętne miesięczne wydatki osiągnęły poziom 1 034,23 zł (w kraju 1 050,78 zł), z czego 992,12 zł (w kraju 1 005,19 zł) przeznaczono na towary i usługi konsumpcyjne (95,93%). Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym wyniósł 81,85%. Oznaczać to może z jednej strony możliwość oszczędzania nadwyżek, z drugiej zaś konieczność zabezpieczenia środków na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów, zwłaszcza mieszkaniowych. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym w 2012 roku w województwie zachodniopomorskim wynosiła 2,79,

w tym osób pracujących 1,06 i pozostających na utrzymaniu 0,86.

RYNEK PRACY

Od 2010 roku do 2012 roku na szczecińskim rynku pracy utrzymywała się tendencja stopniowego wzrostu liczby pracujących. W Szczecinie na koniec 2012 roku zatrudnionych było 154 758 osób, w stosunku do 2011

roku nastąpił niewielki wzrost o 0,05%. Spadek zanotowany został w działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsłudze rynku nieruchomości – o 6,7%.

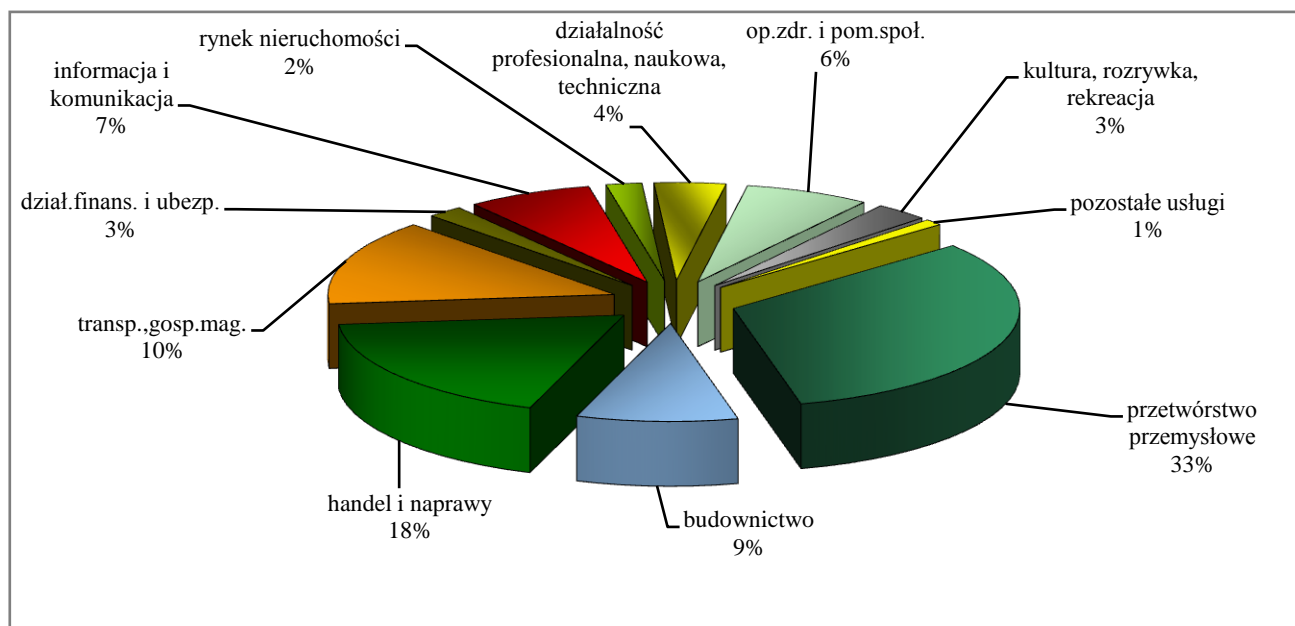
Największy wzrost liczby pracujących nastąpił w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 2,64%), lecz jest to sekcja o marginalnym wpływie na rynek pracy w mieście. Niewielkim wzrostem zatrudnionych charakteryzował się przemysł i budownictwo 1,51 %.

Tabela 3. Pracujący* w Szczecinie w latach 2010 – 2012 wg. sekcji

Sekcje	2010	2011	2012		
	pracujący	pracujący	pracujący	struktura %	dynamika% 2011=100
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1 457	1 480	1 519	0,98	102,64
przemysł i budownictwo	30 671	30 835	31 302	20,23	101,51
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	51 290	52 201	52 200	33,73	100
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	8 827	9 306	8 741	5,65	93,93
pozostałe usługi	60 998	60 852	60 996	39,41	100,24
Ogółem	153 243	154 674	154 758	100	100,05

* podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według faktycznego miejsca pracy.
Źródło: US w Szczecinie

Wykres 4. Liczba osób pracujących w sektorze przedsiębiorstw na koniec 2013 roku

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

W 2013 roku w Szczecinie w sektorze przedsiębiorstw (średnich i dużych) zatrudnionych było 45 659 osób, tj. o 1,8% mniej niż rok wcześniej. Największą grupę stanowią pracujący w przemyśle – 14 583 osoby, handlu i naprawie pojazdów samochodowych – 8 192, transporcie i gospodarce magazynowej – 6 602, budownictwie – 4 065 osób, usługach administrowania i działalności wspierającej – 3 405 oraz informacji i komunikacji 7%. W 2013 roku odnotowano wzrost zatrudnienia w przemyśle (o 6,3%), hotelach i gastronomii (o 4,1%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,8%), handlu i usługach (o 1,7%) oraz informacji i komunikacji (o 0,5%).

W pozostałych sekcjach nastąpił spadek zatrudnienia, w największym stopniu w budownictwie (o 26,7%).

CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA

Na stan bezrobocia w całym kraju wpłynęła sytuacja gospodarcza po 2008 roku, po światowym kryzysie gospodarczym oraz sytuacja ekonomiczna państw Unii Europejskiej w latach następnych. Kryzys nie odbił się w znaczący sposób na polskiej gospodarce, ale od 2009 roku pogorszyła się sytuacja na rynku pracy – nastąpił wzrost liczby bezrobotnych i dotknęło to w mniejszym

lub większym stopniu wszystkich regionów i miast wojewódzkich w Polsce. Odnotowują one, często niewielki, wzrost liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia. Na koniec grudnia 2013 roku w urzędach pracy zarejestrowanych było 2 157,9 tys. osób, a stopa bezrobocia w kraju wyniosła 13,4%.

W dniu 31.12.2013r. w województwie zachodniopomorskim zarejestrowane były 11 063 osoby bezrobotne. Nasze województwo należało do regionów o najwyższej stopie bezrobocia w kraju, zajęło trzecie miejsce ze stopą bezrobocia 18,0% za województwem warmińsko – mazurskim o stopie 21,7% i województwem: kujawsko-pomorskim – 18,1%. Najniższa stopa bezrobocia charakteryzowała województwa: wielkopolskie – 9,6%, mazowieckie – 11,0%, śląskie – 11,2% i małopolskie – 11,3%.

Stopa bezrobocia, liczona jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, w Szczecinie zaczęła rosnąć od 2009 roku, osiągając w grudniu 2012 roku 11,0%. Na koniec 2013 roku jej poziom obniżył się do 10,6%. Stopa bezrobocia w 2013 roku stanowiła 131% stopy bezrobocia z 2009 roku. W większości miast wojewódzkich nastąpił wzrost stopy bezrobocia, spadek odnotowano tylko w czterech. Stopa bezrobocia poniżej 5% w grudniu 2013 roku wystąpiła jedynie w Poznaniu i Warszawie. Szczecin pod tym względem znalazł się na trzynastym miejscu wśród miast wojewódzkich.

Tabela 4. Stopa bezrobocia w miastach wojewódzkich w latach 2009 – 2013

Miasto	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
Poznań	3,2	3,5	3,7	4,2	4,1
Warszawa	2,9	3,4	3,8	4,4	4,8
Katowice	3,3	3,8	4,3	5,2	5,4
Wrocław	5	5,4	5	5,8	5,6
Kraków	4,2	4,7	4,9	5,9	5,9
Gdańsk	4,9	5,4	5,5	6,4	6,6
Opole	5,9	6,3	6,2	7,1	6,9
Zielona Góra	7,5	7,6	8,2	8,3	7,8
Rzeszów	7,2	7,9	7,7	8,2	8,3
Olsztyn	7,1	6,9	7,2	8,3	8,5
Bydgoszcz	7,3	7,9	7,9	8,5	8,8
Lublin	9,3	9,6	9,5	10	10,1
Szczecin	8,5	9,7	9,9	11	10,6
Kielce	10,3	10,6	10	10,7	11,1
Łódź	9,5	9,9	10,8	12,1	12,3
Białystok	11,6	12,4	12,4	13,1	13,7

Źródło: GUS

Wskaźnik bezrobocia, stanowiący procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, podobnie jak stopa bezrobocia, po stałym spadku do 2008 roku, wzrastał do grudnia 2012 roku osiągając poziom 7,2%, ale już w 2013 roku nastąpił jego spadek (6,5%). W Szczecinie w latach 2006-2013 kształtował się on następująco:

Tabela 5. Wskaźnik i stopa bezrobocia w Szczecinie w latach 2006 – 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Wskaźnik bezrobocia %	7,9	4,2	2,7	5,3	6,2	6,4	7,2	6,5
Stopa bezrobocia %	11,8	6,5	4,3	8,5	9,7	9,9	11	10,6

Źródło: WUP Szczecin

Tabela 6. Struktura bezrobotnych wg wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i płci w latach 2010 - 2013

Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013		
					Ogółem	Struktura %	dynamika % 2012=100
Wg wieku	18–24	2 095	1 843	2 116	1 798	9,4	85
	25–34	5 008	4 934	5 373	4 889	26,5	91
	35–44	3 123	3 449	4 008	3 967	21,5	99
	45–54	3 740	3 769	3 981	3 719	20,1	93,4
	55 i więcej	2 534	2 947	3 665	4 105	22,2	112
Wg wykształcenia	Wyższe	2 776	2 887	3 239	3 246	17,6	100,3
	Policealne i średnie zawodowe	3 176	3 370	3 693	3 675	19,9	99,5
	Średnie ogólnokształcące	1 698	1 731	2 013	2 046	11,1	101,6
	Zasadnicze zawodowe	3 822	3 975	4 589	4 435	24	96,6
	Gimnazjalne i niższe	5 028	4 979	5 609	5 076	27,5	90,5
Wg czasu pozostawania bez pracy	1–6 miesięcy	7 592	7 893	8 490	7 860	42,5	92,6
	6–12 miesięcy	3 226	3 598	3 847	3 367	18,2	87,2
	12–24 miesiące	3 037	3 436	3 754	3 553	19,2	94,6
	powyżej 24 miesięcy	915	2 015	3 052	3 698	20	121,2
Wg płci	Kobiety	8 005	8 507	9 344	9 150	49,5	97,9
	Mężczyźni	8 495	8 435	9 799	9 328	50,5	95,2
Ogółem		16 500	16 942	19 143	18 478	x	96,5

Źródło: WUP Szczecin, PUP Szczecin

Po wzrostach liczby bezrobotnych w większości grup bezrobotnych do 2012 roku, w 2013 r. odnotowano

spadek ich liczby do poziomu **18 478 osób**. Najliczniejszą grupę w 2013 roku stanowili bezrobotni

z grupy wiekowej 25-34 lata (26,5%), 55 i więcej lat (22,2%) oraz 35-44 lata (21,5%). Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby osób bezrobotnych w niemal wszystkich grupach wiekowych, za wyjątkiem osób powyżej 55. roku życia. Niepokojącym zaś stały wzrost liczby bezrobotnych z wyższym wykształceniem (2013 r. – 3 246 osób) oraz stały wzrost liczby osób bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 24 miesiące (2013 r. – 3 698 osób).

W 2013 roku 49,5% ogółu bezrobotnych stanowiły kobiety (9 150), ale była to liczba tylko o 1% mniejsza od liczby mężczyzn pozostających bez pracy (9 328).

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w 2013 roku były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 5 076 oraz zasadniczym zawodowym – 4 435. Stanowili oni 51,5% bezrobotnych. Osoby z niskimi kwalifikacjami nadal mają największe problemy na rynku pracy.

Natomiast biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, w dalszym ciągu najliczniejszą grupą są osoby zarejestrowane w PUP od 1 do 6 miesięcy (42,5% w 2013 roku). Liczba osób bezrobotnych pozostająca bez pracy powyżej 24 miesięcy wzrosła w 2013 roku o 21,2%.

5. ZAPLECZE GOSPODARCZE

PODMIOTY GOSPODARCZE ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w rejestrze REGON (krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, obejmuje osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji i działów PKD według przeważającego rodzaju działalności). w Szczecinie zarejestrowane były 67 292 podmioty gospodarki narodowej, tj. o 1,8% więcej niż w roku poprzednim. Jest to stała tendencja zaobserwowana od początku XXI wieku. Na przestrzeni lat 2006 – 2008

zauważyć można było spadek liczby podmiotów, jednak był to efekt zmian w ewidencji danych statystycznych. Od 2000 r. liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności wzrosła ze 142. do 165. w 2013 roku. Wielkość ta w 2013 roku dla województwa zachodniopomorskiego wynosiła 128, dla kraju 106 podmiotów na 1000 ludności. Strukturę i dynamikę podmiotów zarejestrowanych w latach 2010-2013 przedstawia tabela 7.

Liczba podmiotów gospodarczych to jeden z podstawowych wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości. Pod tym względem Szczecin wciąż jeszcze przodkuje wśród miast wojewódzkich. Wyższe wskaźniki występują jedynie w Warszawie i Poznaniu.

Ponad 96% podmiotów gospodarczych działających w Szczecinie to mikroprzedsiębiorstwa (0-9 pracowników), których w 2013 roku było 64 808 (dynamika 101,8%). Sektor ten zatrudnia 2/3 wszystkich pracujących mieszkańców Szczecina. Znacząca część tych przedsiębiorstw zlokalizowana jest w centrum miasta. Przedsiębiorcy cenią sobie tę lokalizację mimo wysokich czynszów i ograniczonej dostępności dla potencjalnych klientów (głównie zmotoryzowanych). Dominują tu firmy prowadzące działalność handlową i usługową, zwłaszcza w dziale produktów spożywczych i odzieżowych (handel) oraz usług medycznych i prawniczych. Szczególnie prężnie rozwijały się usługi związane z obsługą rynku nieruchomości, a także działalność fryzjerska i kosmetyczna. Centrum miasta rzadko bywa miejscem działalności produkcyjnej (za wyjątkiem piekarni i cukierni). Można zatem stwierdzić, że wszystkie potrzeby przeciętnego mieszkańca miasta mogą być zaspokojone w centrum miasta. Małych przedsiębiorstw (10-49 pracowników) było 2 035 (dynamika 102,1%), średnich (50-249 pracowników) – 386 (spadek o 2,3 pkt. proc.), a dużych (ponad 250) – 63 (bez zmian), z czego zakładów zatrudniających ponad 1000 pracowników na koniec 2013 roku było 11.

Tabela 7. Jednostki zarejestrowane w rejestrze regon w Szczecinie wg sekcji PKD wg stanu na 31 grudnia

zakłady wg PKD 2007*	2010	2011	2012	2013	struktura	dynamika 2013:2012 [%]
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	408	399	412	433	0,6	105,1
przemysł	5 526	5 525	5 698	5 921	8,8	103,9
budownictwo	7 693	7 712	7 878	7 853	11,7	99,7
handel, naprawa pojazdów	16 198	15 654	15 528	15 494	23	99,8
zakwaterowanie i gastronomia	1 872	1 880	1 916	1 949	2,9	101,7
transport, gospodarka magazynowa	5 309	5 066	4 986	4 950	7,4	99,3
informacja i komunikacja	1 791	1 872	1 983	2 133	3,2	107,6
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 344	2 283	2 212	2 265	3,4	102,4
obsługa rynku nieruchomości	4 624	4 735	4 770	4 862	7,1	101,9
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7 129	7 091	7 210	7 420	11	102,9
administrowanie i działalność wspierająca	2 303	2 332	2 401	2 563	3,8	106,7
obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	106	104	102	102	0,2	100
edukacja	1 698	1 733	2 040	2 115	3,2	103,7
ochrona zdrowia i pomoc społeczna	4 171	4 167	4 247	4 387	6,5	103,3
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	968	968	991	1 014	1,5	102,3
pozostała działalność usługowa	3 613	3 613	3 732	3 823	5,7	102,4
ogółem	65 761	65 134	66 106	67 292	100	101,8

* bez podmiotów, wobec których obowiązuje tajemnica statystyczna

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS; Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie zachodniopomorskim, Urząd Statystyczny w Szczecinie.

W sekcji przemysł dominują zakłady przetwórstwa przemysłowego (ponad 92% sekcji). Firmy zajmujące się

wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę stanowią 5%, a zakłady

dostawy wody, gospodarowania ściekami i odpadami oraz rekultywacji ponad 3% sekcji.

Na koniec 2013 roku liczba podmiotów gospodarczych (67 292) w stosunku do 2012 wzrosła o 1 186, tj. o 1,8%, a w stosunku do 2011 roku o 2 158 (3,3%). Rośnie liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (47 413 w 2013 r., dynamika 100,9%), spółek handlowych, w tym spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego a także stowarzyszeń i organizacji społecznych

Z ogólnej wielkości na podmioty sektora publicznego w 2013 roku przypadło 1 821 (2012 r. – 1 831), prywatnego – 65 471 (2012 r. – 64 275) podmiotów gospodarczych. Najbardziej sprywatyzowanymi działami gospodarki w Szczecinie (ponad 99% podmiotów) są: handel i naprawa pojazdów, działalność finansowa i ubezpieczeniowa, budownictwo, transport i gospodarka magazynowa, informacja i komunikacja, zakwaterowanie i gastronomia oraz przemysł. W tym zakresie Szczecin nie odbiega od tendencji ogólnokrajowych.

Wśród zakładów osób fizycznych, które stanowią ponad 70% wszystkich szczecińskich podmiotów dominują: placówki handlowe (23% grupy), zakłady budowlane (15%), firmy profesjonalne, naukowe i techniczne (13%), firmy transportu i gospodarki magazynowej (9%). Zakłady przemysłowe stanowią 9% wszystkich jednostek osób fizycznych.

Wśród spółek handlowych, podobnie jak w latach poprzednich, dominują firmy sekcji: handel i naprawa pojazdów (27%), przemysł (17%), budownictwo (15%), biura nieruchomości (5%).

Szczecin wyróżnia się wśród miast wojewódzkich liczbą podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego 2013 r. – 2 191). Stanowią one 48% spółek z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowanych w całym województwie zachodniopomorskim. Charakterystyczna dla szczecińskiej gospodarki jest dominacja kapitału

niemieckiego (ponad 40%). Duże znaczenia ma również kapitał brytyjski, skandynawski, cypryjski i hiszpański.

WYNIKI EKONOMICZNE PRZEDSIĘBIORSTW

Lata 2012-2013 w krajowej gospodarce to lata dalszego zmagania się z kryzysem gospodarczym, zapoczątkowanym jeszcze w 2008 roku. Dotyczy to większości firm polskich. Kryzys odczuwalny jest szczególnie wśród dużych firm (LOT, TP SA, banki, firmy ubezpieczeniowe), bardziej związanych z gospodarką światową. Wielu pracodawców szansę na przetrwanie w tych trudnych warunkach widzi w redukcji zatrudnienia (stąd grupowe zwolnienia, wzrost stopy bezrobocia). Nieprzerwanie od 2008 r. rośnie w Polsce liczba bankructw (głównie wśród firm budowlanych i kooperujących z budownictwem przedsiębiorstw przemysłowych z branży stalowej, produkujących cement, urządzenia czy chemikalia, firm wykonujących instalacje przesyłowe, również deweloperów, ale też firm handlowych). Pod tym względem (liczby bankructw) województwo zachodniopomorskie uplasowało się na czwartym miejscu w kraju. Skutki kryzysu odczuwane są również przez samych mieszkańców kraju. W 2012 r., po raz pierwszy od 20 lat, spadły wydatki konsumpcyjne Polaków. Z podobnymi problemami boryka się gospodarka światowa, zwłaszcza w krajach strefy euro, gdzie kryzys odczuwają głównie firmy budowlane i usługowe. W Polsce (dla równowagi) rozwija się sektor usług dla biznesu (głównie międzynarodowego). Jak wynika z ostatniego badania „Atrakcyjność Inwestycyjna Europy” firmy Ernst & Young, Polska jest wskazywana jako najlepsza lokalizacja dla nowych projektów inwestycyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej. Stwierdziło tak 37% z 800 ankietowanych firm prowadzących działania międzynarodowe. Kluczowa jest dostępność wykwalifikowanej kadry, ale nie bez znaczenia jest też wsparcie rządu i władz lokalnych.

Tabela 8. Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw w jednostkach dużych i średnich [mln zł]

Sekcja*	2011	2012	styczeń – wrzesień 2013	
			ogółem	sektor prywatny
przemysł	6 172,4	6 550,0	4 571,9	4 301,3
budownictwo	2 395,2	1 791,2	713,8	713,8
handel i naprawy	10 349,0	8 524,2	2 383,6	2 383,5
zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	136,6	121,9	75,3	75,3
transport i gospodarka magazynowa	2 074,80	2 249,2	1 020,6	717,3
informacja i komunikacja	645,9	629,2	400,5	400,5
obsługa nieruchomości	475,6	522,6	286,7	286,7
usługi administrowania i działalność wspierająca	627,6	602,6	349,6	349,6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	199,3	224,8	46,5	46,5
pozostałe**	159,2	122,4	61,2	61,2
ogółem	24 387,20	22 356,40	9 918,5	9 222,2

* bez podmiotów objętych tajemnicą statystyczną

** edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, kultura, pozostała działalność usługowa

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

W drugiej połowie 2013 roku nastąpiło zahamowanie niekorzystnych zmian w gospodarce. Zauważalny był nawet wyraźny wzrost liczby nowo zarejestrowanych firm – w samym Szczecinie o 9,2% więcej niż w roku 2012 (najwięcej firm handlowych, budowlanych i firm usługowych zajmujących się działalnością profesjonalną,

naukową i techniczną). Od tego czasu stale rośnie wskaźnik PMI (wskaźnik moralności płatniczej) dla Polski (i całej strefy euro), określający koniunkturę w sektorze przemysłowym przygotowany przez firmę Markit Economics. Rośnie również PKB, poziom eksportu i popyt krajowy. Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury,

(definiowany jako średnia arytmetyczna z ważonych sald odnoszących się do pytań o aktualną oraz przewidywaną ogólną sytuację gospodarczą przedsiębiorstw w oparciu o badania przeprowadzane raz na miesiąc.) dla województwa zachodniopomorskiego na koniec 2013 roku wyniósł 5,1 pkt (na koniec 2012 roku – 18,9, a na koniec 2011 roku – 10,8).

Przychody z całokształtu działalności (obejmują przychody netto ze sprzedaży produktów: wyrobów i usług, towarów i materiałów, pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe) w 2012 roku w dużych i średnich zakładach z siedzibą w Szczecinie osiągnęły poziom 22 356,4 mln zł i były o 8,3% niższe niż w roku poprzednim. Dynamika wśród zakładów publicznych wyniosła 97,8%, a w zakładach prywatnych 91,4%. W strukturze przychodów z całokształtu działalności dominuje sektor prywatny (94,8%). Biorąc zaś pod uwagę strukturę branżową, największy udział ma handel i naprawy (38,1%), przemysł (29,3%), transport i gospodarka magazynowa (10,1%) oraz budownictwo (8,0%). Przychody z tytułu sprzedaży eksportowej stanowią 16,6% (3 704,7 mln zł) przychodów ogółem.

Informacje zawarte w tabeli potwierdzają tendencje zaobserwowane w całej polskiej gospodarce. Świadczy o tym znaczny spadek przychodów z całokształtu działalności ogółem (zwłaszcza w budownictwie, handlu, usługach zakwaterowania i usługach gastronomicznych), a także spadek wyniku finansowego. Pozytywnym natomiast zjawiskiem w tej sytuacji jest wzrost sprzedaży na eksport (o prawie 18%)

Na koniec trzeciego kwartału 2013 roku w przedsiębiorstwach średnich i dużych przychody

z całokształtu działalności osiągnęły poziom 9 918,5 mln zł, tj. 44,4% stanu roku ubiegłego. To znacznie poniżej wskaźnika upływu czasu (75%). Problem ten odnosi się do wszystkich sekcji. Jednak nie należy zapominać, że rzeczywiste wyniki roczne mogą znacznie odbiegać od tych wykazanych po upływie trzech kwartałów (ostateczne rozliczenia następują z reguły w grudniu). Porównując wyniki trzech kwartałów z wynikami analogicznego okresu roku ubiegłego, można zaobserwować wzrost wartości o 4,2%, w największym stopniu w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej o 62,1% i w przemyśle o 12,1%

Wynik finansowy netto zakładów dużych i średnich z siedzibą w Szczecinie na koniec 2012 roku był dodatni (578,6 mln zł) i osiągnął poziom 85,6% stanu roku poprzedniego, w tym w sektorze prywatnym: 441,2 mln zł (dynamika 73,6%), w sektorze publicznym: 137,3 mln zł (dynamika 179,08%). Największy wpływ na wynik finansowy miały zakłady przemysłowe (259,1 mln zł) oraz placówki handlowe i warsztaty samochodowe (130,9 mln zł). Prawie we wszystkich tych działach wystąpił wzrost wartości wypracowanego wyniku finansowego. Najwyższą dynamikę wśród zakładów przemysłowych odnotowano w firmach poligraficznych (283,6%), firmach zajmujących się naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń (268,6), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (221,7%), produkcją komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (198,6%), produkcją artykułów spożywczych (194,4%) oraz produkcją metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (178,02%).

Tabela 9. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług* i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw

Sekcje PKD**	Wielkość przychodów [mln zł]		Wydajność pracy [tys. zł/1 zatrudnionego]	
	2012 r.	2013 r.	2012 r.	2013 r.
przetwórstwo przemysłowe	5 777,0	6 794,1	481,7	528,1
dostawa wody, gospodarka ściekami i odpadami oraz rekultywacja	355,6	349,6	309,2	297,2
budownictwo	2 487,0	2 223,4	448,5	547
handel i naprawy	453,6	412,1	56,3	50,3
transport i gospodarka magazynowa	1 957,7	1 989,8	295,6	301,4
zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	158,4	169,3	147,9	151,8
informacja i komunikacja	620,3	673,6	182,8	197,5
obsługa rynku nieruchomości	607,4	582	562,9	573,4
działalność profesjonalna, naukowa, techniczna	261	267,3	139,6	140,4
administrowanie i działalność wspierająca	563,3	549,3	149,1	161,3
kultura, rozrywka i rekreacja	72,6	72,6	64,1	64,1
pozostała działalność usługowa	24,7	26,2	127,1	126,7
Ogółem	13 536,6	14 316,8	291,2	313,6

* jednostki duże i średnie, na podstawie sprawozdania dg1

** bez podmiotów objętych tajemnicą statystyczną

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie.

Wskaźnik poziomu kosztów (interpretowany jako relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności) w 2012 roku, wyniósł 96,9% (sektor prywatny: 97,3%, sektor publiczny: 89,1%). Najniższy wskaźnik wystąpił

w sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami działalność związana z rekultywacją: 82,6%, najwyższy w budownictwie: 100,1%.

Natomiast w okresie trzech kwartałów 2013 roku wynik finansowy netto osiągnął poziom 126,5 mln zł, tj. 39,4%

wartości analogicznego okresu roku ubiegłego, w tym sektor prywatny: 71,3 mln zł (dynamika 29,7%), sektor publiczny: 55,2 mln zł (dynamika 73,4%). Dodatni wynik finansowy netto uzyskały przedsiębiorstwa transportu i magazynowania, placówki handlowe, firmy prowadzące działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, firmy obsługi rynku nieruchomości i zajmujące się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną a także administrowaniem. Ujemny wynik finansowy odnotowano w przetwórstwie przemysłowym i budownictwie

Wskaźnik rentowności obrotów netto (interpretowany jako relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności) wyniósł 2,6%, w tym w sektorze prywatnym: 2,1%, w sektorze publicznym: 11,8%, najwyższy wykazały firmy zajmujące się działalnością związaną ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów i odzyskiem surowców: 18,0%, dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją: 14,7% a także działalnością w zakresie usług administrowania i działalnością wspierającą: 12,0%, najniższy wskaźnik wykazały firmy budowlane: - 0,7%.

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w 2012 roku w dużych i średnich jednostkach gospodarczych Szczecina obniżyły się w stosunku do osiągniętych w 2011 r. o 0,6%. Spadek wartości odnotowano w sekcjach: budownictwo (o 19,1%), handel i naprawy (o 14,8%), zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (o 10,2%), administrowanie i działalność wspierająca (o 11,3%). W pozostałych sekcjach wartość przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług wzrosła (od 6,1% do 18,1%).

W 2013 roku wartość przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług osiągnęła poziom 105,8% stanu roku poprzedniego. Największą dynamikę wykazały zakłady przemysłowe (116,5%), a wśród nich podsekcje: produkcja mebli (133,7%), naprawa konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (133,4%), produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (116,8%), produkcja wyrobów tekstylnych (117,5%). Spadek wartości przychodów ze sprzedaży nastąpił w budownictwie (o 10,6%), handlu i naprawach (o 9,1%), obsłudze rynku nieruchomości (o 4,2%) i usługach administrowania (o 2,5%)

Wydajność pracy na jednego zatrudnionego w 2013 r. osiągnęła poziom 313,6 tys. zł, co stanowiło 107,7% wartości roku poprzedniego. Na liście 2000 polskich przedsiębiorstw i eksporterów (grudzień 2013) opublikowanej przez Rzeczpospolitą znalazło się 45 firm z województwa zachodniopomorskiego, w tym 19 ze Szczecina: PŻM (183) – transport morski, LIMA (340) – handel hurtowy, Oktan Energy V L Service (378) – handel hurtowy, Yara Poland (562) – produkcja nawozów mineralnych, Drobimex (701) – przemysł spożywczy, Joker (816) – pośrednictwo finansowe, Arcturus (857) – handel hurtowy, Farutex (893) – handel hurtowy, Energopol Szczecin (1041) – budownictwo, Ship-Service (1060) – producent i dystrybutor paliw płynnych, SEC (1180) – dostawca energii cieplnej, PCC Gryf (1261) – przemysł spożywczy, PHU D. Bobryk (1281) – producent i dystrybutor paliw, Tankpol R Mosio i Wspólnicy (1342) – dystrybutor paliw, SGI (1684) – budownictwo, PSS Spółem (1745) – handel detaliczny, Fosfan (1876) – produkcja nawozów, BONDI (1971) – obsługa rynku nieruchomości. W rankingu eksporterów PŻM uplasował się na 27. pozycji i na 6 miejscu wśród firm o największym udziale eksportu w sprzedaży. Natomiast Yara Poland wyróżniła się jedną

z największych stóp zwrotu z aktywów zajmując w tej kategorii 52. miejsce. W rankingu Polityki PŻM znalazła się na 151. miejscu, na 427. pozycji OT Logistic (transport), a na 460. Farutex (handel hurtowy). Na liście znalazło się tylko 6 firm zachodniopomorskich.

Prezentowane dane (wyniki ekonomiczne przedsiębiorstw) nie obejmują banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo kredytowych, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw i funduszy inwestycyjnych oraz towarzystw i funduszy emerytalnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

SYTUACJA W WYBRANYCH DZIAŁACH GOSPODARKI

PRZEMYSŁ

W przemyśle Szczecina dominuje przetwórstwo produkcyjne. Najliczniejszą grupą sekcji (5 425) są podmioty działów: naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (1 366) oraz produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn i urządzeń (1 122). Znaczące dla sekcji są również: poligrafia i produkcja zapisanych nośników informacji (339 podmiotów), produkcja mebli (294), produkcja odzieży (316), produkcja artykułów spożywczych (300), pozostała produkcja wyrobów (296), produkcja pozostałego sprzętu transportowego (236).

Zakłady przemysłowe osiągnęły w 2012 roku przychody z całokształtu działalności w wysokości 6 549,9 mln zł, z czego na przetwórstwo przemysłowe przypadło 5 835,8 mln zł. Dominowały tu: produkcja artykułów spożywczych (2 597,3 mln zł), naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (1 893,0 mln zł), produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (344,7 mln zł) i produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (313,2 mln zł).

Wynik finansowy netto wypracowany przez szczecińskie przedsiębiorstwa przemysłu wyniósł 259,1 mln zł, z czego na zakłady przetwórstwa przemysłowego przypadło 180,3 mln zł (69,6%). Największy zysk wypracowały zakłady produkujące artykuły spożywcze (49,2 mln zł), metalowe wyroby gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (39,8 mln zł) oraz zajmujące się naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń (31,8 mln zł).

Wskaźnik poziomu kosztów w zakładach przemysłowych osiągnął poziom 95,6%. Najniższy, tj. najkorzystniejszy wystąpił w firmach produkujących komputery, wyroby elektryczne i optyczne: 75,7%. 100% przekroczyły firmy produkujące odzież (100,2%) i wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (101,4%).

Na koniec trzeciego kwartału 2013 roku przedsiębiorstwa przemysłowe osiągnęły przychody z całokształtu działalności w wysokości 4 571,9 mln zł. Dynamika w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego wyniosła 112,1%. Na produkcję artykułów spożywczych przypada 44,1% tej wartości, tj. 2 015,6 mln zł (dynamika 115,4%).

W okresie 9. miesięcy przedsiębiorstwa przemysłowe wypracowały zysk netto w wysokości 16,2 mln zł – to tylko 10% stanu analogicznego okresu roku poprzedniego.

Wskaźnik poziomu kosztów po upływie trzech kwartałów wyniósł 99,7%, a wskaźniki rentowności obrotu netto: 0,4%

Wartość sprzedaży wyrobów i usług w 2012 roku wzrosła o 6,2% w stosunku do roku poprzedniego, z czego dynamika przedsiębiorstw sektora publicznego wyniosła 88,3%, prywatnego 107,3%. Wzrost wartości przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług wykazały niemal wszystkie zakłady przemysłowe, w największym stopniu produkujące meble (o 36,6%), poligraficzne i zajmujące się reprodukcją zapisanych nośników informacji (o 35,2%) i produkujące metalowe wyroby gotowe z wyłączeniem maszyn i urządzeń (o 34,3%).

Wyższa wydajność pracy wystąpiła w zakładach prywatnych. Na 1 zatrudnionego przypadło tu 498,1 tys. zł przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług (w zakładach publicznych – 193,4 tys. zł).

Natomiast w 2013 roku przychody z całokształtu działalności w zakładach przemysłowych wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 16,1% (w sektorze publicznym o 15,2%, w sektorze prywatnym o 16,2%). Najwyższą dynamikę odnotowały zakłady zajmujące się produkcją mebli (130,9%), naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń (122,9%) i produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń (122,5%).

Wydajność pracy na 1 zatrudnionego w zakładach przemysłowych wzrosła z 461,5 tys. zł do 504,1 tys. zł, tj. o 9,2%. Wydajność pracy w zakładach publicznych wyniosła 206,8 tys. zł, a w prywatnych 545,3 tys. zł. Największą wydajnością odznaczały się zakłady zajmujące się naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń, produkujące artykuły spożywcze, wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz pozostały sprzęt transportowy. Najniższa wydajność występuje w zakładach produkujących wyroby tekstylne i odzież.

TRANSPORT, GOSPODARKA MAGAZYNOWA

Przedsiębiorstwa sekcji transport i gospodarka magazynowa osiągnęły w 2012 roku przychody z całokształtu działalności w wysokości 2 249,2 mln zł, co stanowiło 108,4% stanu z roku poprzedniego. Na przedsiębiorstwa transportu wodnego przypadło 306,3 mln zł (dynamika 87,2%), transportu lądowego – 647,0 mln zł (dynamika 104,0%), usług magazynowania i wspomagania transportu – 1 295,8 mln zł (dynamika 117,7%).

Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw sektora prywatnego były prawie czterokrotnie wyższe (1 753,9 mln zł) niż osiągnięte przez zakłady sektora publicznego (495,3 mln zł).

Wynik finansowy przedsiębiorstw transportu i magazynowania w 2012 roku to 72,3 mln zł (dynamika 96,3%): w sektorze publicznym 31,9 mln zł, w sektorze prywatnym 40,4 mln zł.

Dynamika przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług sekcji wyniosła 108,6% w 2012 roku (sektor publiczny: 98,3%, sektor prywatny: 111,5%) i 101,6% w roku 2013 (sektor publiczny: 85,7%, sektor prywatny: 105,7%). Główną przyczyną spadku dynamiki, zwłaszcza w sektorze publicznym jest stałe obniżanie się obrotów w transporcie wodnym (od kilku już lat jest to stała tendencja).

W okresie trzech kwartałów 2013 roku przychody z całokształtu działalności sekcji transport i gospodarka magazynowa osiągnęły poziom 1 020,6 mln zł, tj. 91,5% analogicznego okresu roku ubiegłego (sektor publiczny: 81,0%, sektor prywatny: 101,8%). Większość, bo 635,2 mln zł wypracowały zakłady magazynowania i działalności usługowej wspierającej transport.

Wynik finansowy netto na koniec trzeciego kwartału 2013 roku osiągnięty przez przedsiębiorstwa sekcji wyniósł 41,5 mln zł (dynamika 59,0%). Lepszy wynik finansowy netto wypracowały zakłady sektora prywatnego: 22,7 mln zł (dynamika 132,2%). Wynik finansowy netto w zakładach publicznych wyniósł 18,7 mln zł (dynamika 38,1%).

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w 2013 roku osiągnęły poziom 101,6% stanu roku ubiegłego. Spadek wartości wystąpił jedynie w transporcie wodnym (o 15,2%).

Wydajność pracy ogółem wzrosła o 2,0%. Zakłady prywatne osiągnęły wyższą wydajność pracy (2012 r. – 348,2 tys. zł; 2013 r. – 363,4 tys. zł na 1 zatrudnionego) niż zakłady publiczne (2012 r. – 186,1 tys. zł; 2013 r. – 165,6 tys. zł na 1 zatrudnionego). Odnotowano przy tym stałe obniżanie się wydajności pracy w sektorze publicznym. Zwyczajowo już najwyższą wydajność pracy wykazuje transport wodny, choć w 2013 roku nastąpił spadek tej wartości.

BUDOWNICTWO

Od kilku lat firmy budowlane przeżywają poważne trudności. Prawie 70% polskich firm budowlanych odczuwa ujemne skutki opóźnionych płatności. Rośnie liczba przedsiębiorstw zadłużonych (notowanych w Krajowym Rejestrze Długów). Przyczyną jest niski poziom wskaźnika moralności płatniczej w budownictwie, gdzie normą staje się przeciąganie terminów płatności lub niepłacenie w ogóle (w terminie opłacanych jest ok. 30% faktur). Ta branża zawsze najsilniej odczuwa skutki spowolnienia gospodarczego. Nie bez znaczenia jest również zwolnienie tempa inwestycji infrastrukturalnych po EURO 2012 oraz spadek popytu na mieszkania wynikający z ograniczenia dostępności kredytów mieszkaniowych i zmniejszenia siły nabywczej konsumentów.

Przychody z całokształtu działalności w 2012 roku w Szczecinie były niższe niż w roku poprzednim o 25,2% i osiągnęły wartość 1 791,2 mln zł. Najniższą dynamikę odnotowano w dziale roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (69,9%).

W 2013 roku tempo spadku przychodów przyhamowało. Przychody po trzech kwartałach (713,8 mln zł) wykazały poziom zbliżony do osiągniętego w analogicznym okresie roku ubiegłego. Najwyższą dynamikę wystąpiła w firmach zajmujących się robotami budowlanymi związanymi ze wznoszeniem obiektów – 112,0%.

Wynik finansowy netto zakładów budowlanych w 2012 roku był ujemny (-12,5 mln zł), na co wpłynęły straty podsekcji: roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, której wynik finansowy netto osiągnął poziom: – 67,1 mln zł.

Rok 2013 nie okazał się pod tym względem lepszy dla zakładów budowlanych. Na koniec trzeciego kwartału osiągnęły one ujemny wynik finansowy netto na poziomie: – 17,0 mln zł, również za sprawą zakładów podsekcji: roboty związane z budową obiektów inżynierii

ładowej i wodnej, których wynik finansowy netto wyniósł: – 30,5 mln zł

Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w zakładach budowlanych w 2012 roku osiągnęły poziom 80,9% stanu roku 2011. Najniższą dynamiką wykazały się zakłady budujące obiekty inżynierii wodnej i ładowej (72,4%).

Spadek wartości przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług wystąpił również w 2013 roku – o 10,6%, tym razem za sprawą firm zajmujących się specjalistycznymi robotami budowlanymi, gdzie przychody ze sprzedaży osiągnęły poziom 62,1% wartości roku poprzedniego. W firmach tych spadła również znacznie wydajność pracy przypadająca na 1 zatrudnionego.

Mimo wspomnianych trudności, przedsiębiorstwa budowlane nadal odznaczają się najwyższą wydajnością pracy wśród zakładów wszystkich branż z siedzibą w Szczecinie. Wyraźnie dominują tu podmioty budujące obiekty inżynierii wodnej i ładowej.

HANDEL I NAPRAWY

Kryzys odczuwalny był również przez placówki handlowe i zakłady zajmujące się naprawą pojazdów samochodowych. W 2012 roku placówki te odnotowały spadek przychodów z całokształtu działalności (8 524,2 mln zł) o 17,6%. Na koniec III kwartału 2013 roku sytuacja znacznie się poprawiła. Przychody z całokształtu działalności (2 383,6 mln zł) osiągnęły poziom 101,6% stanu analogicznego okresu roku ubiegłego.

Wynik finansowy netto w 2012 roku wyniósł 130,9 mln zł (dodatni wynik finansowy był we wszystkich podsekcjach), a na koniec trzeciego kwartału 2013 roku 23,8 mln zł.

Dynamika przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług wyniosła w 2012 roku 85,2%, natomiast w 2013 roku 90,9%. We wszystkich sekcjach zaobserwowano spadek wartości sprzedaży zarówno w 2012 jak i w 2013 roku.

Zakłady sekcji „handel i naprawy” wykazują (obok kultury, rozrywki i rekreacji) najniższą wydajność pracy wśród szczecińskich podmiotów gospodarczych. W 2013 roku nastąpiło znaczne jej obniżenie prawie we wszystkich jednostkach. Wyjątek stanowią jedynie placówki handlu hurtowego i detalicznego oraz zajmujące się naprawą pojazdów samochodowych.

Liczba handlowych podmiotów średnich i dużych w Szczecinie obniżała się systematycznie do roku 2010 (2008 r. – 939; 2009 r. – 934; 2010 r. – 931). W 2011 r. ich liczba wzrosła o 75 placówek, a w 2012 r. o dalsze 6. Rośnie liczba sklepów wielkopowierzchniowych. W 2012 r. było ich 188 (2011 r. – 176) o łącznej powierzchni sprzedażowej 303 656 m² (2011 r. – 284 551 m²). Sklepy wielkopowierzchniowe zatrudniały w 2012 roku 5 432 pracowników (2011 r. – 5 305.). Wśród nich znajdowało się 13 hipermarketów (2011 r. – 12), 75 supermarketów (2011 r. – 66), 5 domów towarowych i handlowych (2009 r. – 6). 25 placówek (2011 r. – 24) to sklepy o powierzchni sprzedażowej większej niż 2000 m². Najwięcej, bo 33 sklepy wielkopowierzchniowe zlokalizowane są w dzielnicy Zachód, najmniej w dzielnicy Północ – 12.

Liczba pracujących w sklepach i punktach sprzedaży paliw rosła systematycznie do 2009 roku (264 osoby). Od 2010 roku zatrudnienie w tych placówkach stale obniżało się osiągając poziom 230 w 2012 r. Spadło

również w 2012 r. zatrudnienie w placówkach gastronomicznych, choć ich liczba od 2011 roku rośnie.

W 2012 roku wzrosła liczba sklepów oraz osób zatrudnionych w branży kosmetycznej, odzieżowej, skórzaney, papierniczej i księgarskiej. Nastąpił również w nich wzrost powierzchni sprzedażowej oraz osiągniętych wyników finansowych. W pozostałych branżach odnotowano spadek, zarówno placówek jak i osób w nich zatrudnionych za wyjątkiem branży spożywczej gdzie odnotowano znaczny wzrost zatrudnienia. Wzrosła o 5,0% powierzchnia sprzedażowa (za wyjątkiem sklepów meblowych i ze sprzętem oświetleniowym) a także wartość sprzedaży. Na stacjach benzynowych wystąpił niewielki spadek zatrudnienia przy jednoczesnym wzroście sprzedaży o 9,5%.

Biorąc pod uwagę rozkład terytorialny, najwięcej placówek zlokalizowanych jest w Śródmieściu, bo 495, w tym w Centrum – 237. Wypracowują one 29,7% przychodów sekcji. Najbardziej uboga w obiekty handlowe jest dzielnica Północ – 54 sklepy, gdzie niewiele jest placówek (1 – 2 sklepy) prawie wszystkich branż. Brakuje księgarni, sklepów z artykułami papierniczymi, wyrobami włókienniczymi oraz ze sprzętem RTV i AGD i sklepów meblowych, a także wielu branż spożywczych (mięsna, rybna).

Jednostki handlowe i usługowe mają bardzo duży wpływ na wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w Szczecinie. Generują one 38,1% (2012 r.) przychodów z całokształtu działalności. Tempo wzrostu wartości sprzedaży detalicznej stale rośnie. Dynamika w 2012 roku wyniosła 107,7%. Największy wpływ na wyniki osiągane przez zakłady tej sekcji ma handel hurtowy z wyłączeniem sprzedaży pojazdów samochodowych i motocykli (ponad 60%).

RYNEK FINANSOWY

W Szczecinie brakuje siedzib instytucji finansowych, które byłyby związane z lokalną gospodarką. Osłabia to pozycję Szczecina w stosunku do innych regionów. Polityka rozwojowa funkcjonujących na rynku szczecińskim oddziałów i filii banków oraz instytucji bankowych, podobnie jak ich polityka kredytowa, są uzależnione od polityki i decyzji ich central, nie znających lokalnej specyfiki oraz potrzeb i w związku z tym nie zainteresowanych bezpośrednio rozwojem lokalnej gospodarki. Brakuje również lokalnych firm w zakresie obsługi ubezpieczeniowej i leasingowej.

Przedstawione poniżej tendencje rozwoju sektora bankowego i ubezpieczeniowego w kraju odzwierciedlają sytuację również na lokalnym rynku usług finansowych.

Lata 2012-2013 charakteryzuje zmienna sytuacja na międzynarodowych rynkach finansowych oraz koniunktury w gospodarce globalnej, przede wszystkim w strefie euro, co miało wpływ na spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce. Średniorocznego wskaźnik inflacji kształtował się 3,7% w 2012 r. i 0,9% w roku 2013. W tym czasie nastąpiło obniżenie tempa wzrostu produktu krajowego brutto (2012 r. – 1,9%; 2013 r. – 1,6%), wartości dodanej brutto (2012 r. – 1,9%; 2013 r. – 1,5%), spadek nakładów inwestycyjnych (o 1,7% w 2012 r. i o 0,4% w 2013 r.). Jednak wystąpił wzrost salda obrotów z zagranicą (głównie z krajami UE), produkcji sprzedanej przemysłu i produkcji budowlano-montażowej, wzrost liczby pracujących i zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw, ale zwiększyła się przy tym liczba osób aktywnych

zawodowo, co spowodowało z kolei wzrost stopy bezrobocia. Rada Polityki Pieniężnej kreując politykę pieniężną w kraju stanęła przed wyzwaniem podjęcia kroków łagodzących skutki niekorzystnych zmian gospodarczych i w końcu 2012 r. obniżyła stopy procentowe. Działania te kontynuowała w 2013 r.

Sytuacja gospodarcza nie wpłynęła na obniżenie zainteresowania kredytami i pożyczkami zarówno ze strony gospodarstw domowych (zwłaszcza złotych, wartość kredytów walutowych obniża się), jak i przedsiębiorstw (wzrost wartości kredytów walutowych i spadek wartości kredytów złotych). Ich ogólna wartość przejawiała niewielką tendencję wzrostową. Obniżyło się jednak tempo wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów mieszkaniowych, przy jednoczesnym spadku wartości kredytów konsumpcyjnych. W większym tempie rosła wartość depozytów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych i to zarówno złotych, jak i walutowych.

Działalność depozytowa i kredytowa banków ma podstawowy wpływ na osiągane przez nie wyniki finansowe. W 2012 r. wynik działalności bankowej zamknął się kwotą 58 556 mln zł, natomiast w 2013 r. wartość ta obniżyła się o 5,3% do 55 457 mln zł. Jednak wynik finansowy netto w 2013 r. (15 394 mln zł) nie odbiegał znacznie od osiągniętego w roku poprzednim (15 541 mln zł).

Lata 2012 – 2013 to okres dalszego wzrostu liczby działających w Polsce funduszy inwestycyjnych (IX'2013 – 535). Wzrost zainteresowania działalnością tych podmiotów spowodowała wysoka stopa zwrotu oraz obniżka oprocentowania depozytów przez banki. Aktywa netto krajowych funduszy inwestycyjnych na koniec 2013 roku wyniosły 190 896 mln zł (wzrost w stosunku do 2012 r. o 28,8%). Największy (o 20 mld zł) wzrost miał miejsce w pierwszym półroczu 2013 r.

Największym zainteresowaniem cieszą się dłużne papiery wartościowe (37,7%) i fundusze akcyjne (17,6%). Polacy inwestują w największym stopniu w fundusze inwestycyjne Unii Europejskiej (95,5%), w tym polskie (91,1%).

Na sytuację na rynku finansowym Polski wpływa również poziom aktywów sektora ubezpieczeniowego. Ich udział w aktywach krajowego systemu finansowego wyniósł w 2012 roku 8,4% (wzrost o 0,22 pkt. proc.). Wzrost udziału aktywów odnotowano również dla Otwartych Funduszy Emerytalnych (o 1,3%) i funduszy inwestycyjnych (o 1,1%).

W dziale I (ubezpieczenia na życie) wystąpił w 2012 roku wzrost udziału jednostek uczestnictwa i certyfikatów funduszy inwestycyjnych o 5,3% (do poziomu 13,1%) oraz spadek udziału lokat terminowych o 3,3% (do poziomu 17,3%). W dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) odnotowano spadek udziału dłużnych papierów wartościowych (o 11,8 pkt. proc.) oraz wzrost (o 11,9 pkt. proc.) udziału lokat w jednostki uczestnictwa i certyfikaty.

Ciekawym zjawiskiem jest wzrost wydatków na ubezpieczenia (o 6,1%) w wydatkach gospodarstw domowych mimo spadku realnej wartości dochodów rozporządzalnych (o 0,1%) w 2012 r.

Na koniec 2012 r. działalność ubezpieczeniową prowadziło 59 zakładów (spadek o 3,3%), w tym 28 w dziale I i 31 w dziale II. Dominują zakłady z przewagą kapitału zagranicznego (podobnie jak w sektorze bankowym): 71,1% w dziale I i 91,1% w dziale II.

Składka przypisana brutto w dziale I wzrosła w 2012 r. o 14,3% i pochodziła głównie ze środków ubezpieczeń na życie (indywidualnych i grupowych) oraz indywidualnych wypadkowych i chorobowych. W dziale II wzrost składki wyniósł 3,4%. Tu dominują ubezpieczenia komunikacyjne. Składka w obu działach ogółem wyniosła 62,6 mld zł (wzrost o 9,6%).

Natomiast wartość świadczeń wypłaconych przez firmy ubezpieczeniowe działu I (25 905 mln zł) spadła o 0,6%. Odszkodowania i świadczenia wypłacone w dziale II z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych (8 997 mln zł) spadły w 2012 r. o 3,0%.

W 2012 r. wynik techniczny wszystkich zakładów ubezpieczeniowych wyniósł 3 792 mln zł (wzrost o 4,0%), z tego zakłady ubezpieczeń na życie osiągnęły wynik 3 127 mln zł, a ubezpieczeń majątkowych 665 mln zł. W dziale I nastąpił spadek wartości o 6,6%, w dziale II wzrost dwukrotnie na skutek poprawy wyników w ubezpieczeniach komunikacyjnych.

Wyraźnie daje się zauważyć wzrost liczby podmiotów zajmujących się w Szczecinie usługową działalnością finansową, za którą kryje się działalność bankowa, pośrednictwa pieniężnego, leasingu i pozostałych form udzielania kredytów. Najliczniejszą natomiast grupą (ponad 82% działu) są firmy wspomagające działalność finansową i ubezpieczeniową (zarządzanie rynkami finansowymi, działalność maklerów, brokerów i agentów ubezpieczeniowych, itp.).

Działalnością z zakresu ubezpieczeń społecznych zajmuje się głównie Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z obowiązującym od 1999 roku system emerytalnym sposób naliczania emerytury uzależniony jest od wieku ubezpieczonego. Docelowo, przyszli emeryci mieli otrzymywać emeryturę z co najmniej dwóch źródeł, tzn. ze zreformowanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (I filar) i otwartych funduszy emerytalnych (II filar). Ustawodawca przewidział również możliwość powołania Pracowniczych Programów Emerytalnych (III filar), które mają charakter dobrowolny i uzupełniający w stosunku do powszechnego systemu emerytalnego (Pracownicze Fundusze Emerytalne zarabiają średnio 2,3%. OFE – 2,5%). Można również, za pośrednictwem Indywidualnych Kont Emerytalnych oszczędzać na emeryturę w celu uzupełnienia w przyszłości dochodów z systemu powszechnego.

ZUS jest jedną z największych instytucji finansowych w Polsce. Środki Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, których dysponentem jest ZUS, stanowią około 50% zasobów pieniężnych państwa. Na koniec 2012 roku ubezpieczonych było 14 603,9 tys. osób (spadek o 0,4%), a w styczniu 2014 r. – 15 809,9 tys. osób (wzrost o 8,3%).

Wpływy ze składek stanowiące ok.71% dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wzrosły w 2012 roku o 18,1% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosły 121 108,5 mln zł, a w 2013 r. o 1,5% do wysokości 122 942,0 mln zł. 21,4% (2012 r. – 23,0%) dochodów to dotacje z budżetu państwa. Wydatki FUS w 2013 r. wyniosły 183 785,8 mln zł (w 2012 roku 174 857,4 mln zł), z czego 98% było przeznaczone na świadczenia pieniężne (91% to emerytury i renty). Wartość emerytur i rent wypłaconych w województwie zachodniopomorskim w 2013 roku wyniosła 7 113,0 mln zł, co stanowiło 4,4% wielkości krajowej.

Przeciętne miesięczne świadczenie emerytalno-rentowe wyniosło w 2012 roku 1 759,85 zł (57,1% przeciętnego wynagrodzenia) i wzrosło w porównaniu do 2011 roku

o 5,4%. W 2013 r. świadczenie to wzrosło o 5,1% do wysokości 1 849,67 zł. Przeciętne świadczenie emerytalno-rentowe w województwie zachodniopomorskim wyniosło w 2013 roku 1 793,88 zł (wzrost o 11,0% w stosunku do roku 2011). Natomiast przeciętna liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe spadła w 2012 roku o 0,9% do poziomu 7 351 tys. i o dalsze 3,5% w 2013 roku do poziomu 7 307 tys. osób. (zachodniopomorskie – 330 429 osób, tj. o 2% mniej niż 2 lata wcześniej).

ZUS realizuje swoje zadania za pośrednictwem 43. Oddziałów i podległych im prawie trzystu. inspektoratów i biur terenowych. Jeden z Oddziałów znajduje się w Szczecinie i obejmuje swym zasięgiem 55% powierzchni województwa zachodniopomorskiego. Pod względem realizowanych zadań, jednostka szczecińska zalicza się do grupy 8 największych w Polsce. Wydatki oddziału szczecińskiego na emerytury i renty stanowią ok. 4% wydatków ZUS w skali krajowej.

Istotą działalności otwartych funduszy emerytalnych jest gromadzenie i inwestowanie środków pieniężnych swoich członków. Politykę inwestycyjną OFE ograniczają limity określające rodzaj, ilość i minimalną akceptowaną zyskowność dopuszczalnych instrumentów finansowych. Rynek OFE nadzorowany jest przez KNUiFE, której głównym zadaniem w tym obszarze jest ochrona interesów funduszy emerytalnych. Wyniki i rentowność OFE zależą od strumieni pieniężnych zasilających aktywa funduszy i od sytuacji na rynku finansowym. W 2011 roku aktywa OFE gwałtownie spadły, co było następstwem ustawowej zmiany (od maja 2011 r.) udziału OFE w składce ubezpieczeniowej ZUS (z 7,3% do 2,3%). Od 1999 roku do końca 2011 r. ZUS przekazał do OFE łącznie (z odsetkami) 176,8 mld zł, z czego na rok 2010 przypadło 22,4 mld zł, a na 2011 r. już tylko 15,1 mld zł, tj. o 32,5% mniej. Na spadek kondycji OFE nie miały wpływ miała również utrzymująca się słaba koniunktura na GPW. Od początku istnienia OFE zarabiała dla swoich klientów średniorocznie prawie 6%, co w efekcie oznaczało podwojenie kapitału powierzonego. W 2013 roku nastąpiły dalsze ustawowe zmiany (ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych), których skutkiem jest dalsze ograniczanie aktywów OFE. 51,5% jednostek rozrachunkowych zostało umorzone (środki przeznaczone na zakup obligacji i papierów wartościowych Skarbu Państwa, które zostały przeniesione do ZUS i umorzone, ale wartość ta zaewidencjonowana została na indywidualnych subkontach ubezpieczonych) i wprowadzona została dobrowolność wyboru losu przyszłych składek (ZUS czy OFE). Problem dotyczy tylko 2,92% zarobków, pozostałe 16,6% pozostanie w ZUS. Jest to rozwiązanie tymczasowe. W efekcie końcowym stopniowo wszystkie środki trafią do ZUS.

GOSPODARKA MORSKA

Województwo zachodniopomorskie przez swoje położenie na południowym wybrzeżu Bałtyku jest nierozdzielnie związane z Regionem Morza Bałtyckiego i gospodarką morską. Ważnymi wyznacznikami pozycji województwa zachodniopomorskiego w przestrzeni europejskiej są porty ujścia Odry, jak również Szczecin jako ważny węzeł transportowy leżący na przecięciu międzynarodowych szlaków komunikacyjnych północ-południe i wschód-zachód.

Nadmorskie położenie regionu decyduje o dużej roli podmiotów związanych z gospodarką morską, co stanowi o jego specyfice. Jest to atut, ale i zagrożenie, bowiem duże uzależnienie gospodarki regionu od związanych z morzem dziedzin może mieć niekorzystny wpływ na jego rozwój, szczególnie w okresach dekonjunktury w tym sektorze.

TRANSPORT MORSKI

Transport morski w Szczecinie reprezentowany jest przez trzech dużych armatorów: Grupa Polskiej Żegluga Morskiej w Szczecinie (PP Polska Żegluga Morska, Żegluga Polska SA, Unity Line Sp. z o.o.), EuroAfrica Shipping Lines Ltd., Unibaltic Sp. z o.o.

Polska Żegluga Morska to jeden z największych w Europie przewoźników suchych ładunków masowych, którego udział w globalnym rynku przewozowym tego sektora wynosi ok. 1%. Jest również liderem w światowym transporcie siarki płynnej drogą morską. PŻM posiada 69 statków o łącznej nośności ponad 2,7 mln ton. Są to masowce (62) w grupach: Handy-size oraz Panamaxów. Poza tym PŻM posiada 3 siarkowce oraz 4 promy, zarządzane przez peżetemowską spółkę Unity Line. Polska Żegluga Morska ma status przedsiębiorstwa państwowego, jednak wszystkie działania w zakresie eksploatacji tonażu oraz inwestycji, prowadzone są samodzielnie bez udziału jakichkolwiek subsydiów ze strony państwa. Firma zatrudnia ponad 3 tys. osób, z czego ponad 2,8 tys. pracuje na morzu. Podobnie jak i inni światowi przewoźnicy, PŻM w ostatnich latach odczuł skutki kryzysu gospodarczego. W 2012 roku przewiózł 19,1 mln ton ładunków, a w 2013 było to tylko 18,2 mln ton. Przeważały zboża – 5,2 mln ton (w 2012 – 5,1 mln ton), nawozy – 1,3 mln ton (2012 r. – 1,9 mln ton) oraz węgiel i koks – 1,1 mln ton (2012 r. – 1,0 mln ton). Poza tym, w mniejszym zakresie: wyroby stalowe – 499 tys. ton, ruda żelaza – 390 tys. ton, fosforyty – 355 tys. ton, płynna siarka – 104 tys. ton, siarka sucha – 55 tys. ton, inne (minerały itd.) – 589 tys. ton.

W latach 2012 – 2013, w ramach realizowanego programu odnowy taboru (do 2015 roku do eksploatacji ma wejść 38 nowych jednostek), flota PŻM powiększyła się o 17 jednostek: m/s "Solina", m/s "Narew", m/s "Raba", m/s "Olza", m/s "Prosna", m/s "San", m/s "Skawa", m/s "Ina", m/s "Szczecin", m/s "Mamry", m/s "Koszalin", m/s "Gdynia" oraz m/s "Puck" a także 4 kamsarmaxy: Karpaty, Sudety, Beskidy oraz Tatry.

Unity Line Sp. z o.o. jest polskim operatorem promowym działającym na rynku bałtyckich przewozów promowych. Obsługuje całość przewozów kolejowych między Polską a Szwecją oraz większą część rynku transportu samochodów ciężarowych. Obok 4 promów należących do PŻM, Unity Line zarządza trzema promami armatora EuroAfrica. Regularne połączenia realizowane są na dwóch liniach: Świnoujście – Ystad (Ronne) i Świnoujście – Trelleborg.

Stuprocentowym udziałowcem **EuroAfrica Shipping Lines Ltd.** jest holding ESL Hass Holding Ltd. Pomimo, iż w 2010 r. spółka EuroAfrica przeniosła swoją siedzibę na Cypr, cała jej flota jest nadal zarządzana ze Szczecina za pośrednictwem spółki EuroAfrica Services. Spółka tradycyjnie obsługuje regularne linie z Europy do portów Afryką Zachodnią 5. jednostkami. Na tej trasie przewozi kontenery, ładunki ciężkie i drobnicę, a między portami polskimi i angielskimi przewozi ładunki kontenerowe. Połączenia promowe między Polską

i Szwecją na dwóch trasach obsługuje Unity Line. EuroAfrica eksploatuje 12 - 14 statków (drobnicowce, rorowce, promy). Struktura floty pozwala na obsługę różnych ładunków drobnicowych: konwencjonalnych, kontenerów, samochodów ciężarowych, zestawów drogowych, wagonów kolejowych.

Unibaltic Sp. z o.o. najmłodszy z zachodniopomorskich armatorów (działa od 2003 r.). Głównym profilem działalności firmy jest transport morski produktów ciekłych między różnymi portami Morza Bałtyckiego i Północnego. Spółka zajmuje się również obsługą agencyjną statków w portach i stocznjach polskich, spedycją morską i szeroko pojętym zaopatrzeniem jednostek pływających. Armator posiada 7 własnych jednostek pływających (6 tankowców: Amethyst, Antracyth, Amonith, Amaranth, Amazonith, Agath i 1 masowiec Thurkus) o nośności rzędu 3000-5000 DWT, które wożą przede wszystkim produkty petrochemiczne, nawozy płynne, nawozy suche, kwasy i inne płynne ładunki chemiczne. W latach 2012-2013 przewiózł on odpowiednio 1 064 tys. ton i 1 128 tys. ton ładunków.

Dane statystyczne w analizowanym okresie prezentują niewielki udział statków pływających pod polską banderą w ogólnej liczbie statków morskiej floty transportowej, co jest związane ze zjawiskiem przeflagowania statków przez polskich armatorów na inną, tzw. wygodną banderę (Malta, Cypr, Wyspy Marshalla, Wyspy Bahama, Panama), powodującym obniżenie kosztów eksploatacyjnych. Proces ten objął prawie wszystkie statki, z pominięciem najstarszych jednostek, które systematycznie wycofywane są z eksploatacji

Morska flota transportowa armatorów szczecińskich liczyła na koniec 2012 roku 89 statków (bez statków EuroAfriki) o nośności 2 718,8 DWT (tys. ton).

W 2012 roku statki należące do szczecińskich armatorów przewiozły 6 692,7 tys. ton ładunków (2010 r. – 6 115 tys. ton).

PORT MORSKI

Porty w Szczecinie i w Świnoujściu tworzą jeden z największych w regionie Morza Bałtyckiego zespół portowy, który jest zapleczem gospodarki morskiej dla obszaru zachodniej i południowo-zachodniej Polski. Funkcje administracyjne dla obu portów pełni **Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście**. Jego zadaniem jest utrzymanie i rozwijanie infrastruktury portowej, a także pozyskiwanie nowych terenów na potrzeby rozwojowe. Funkcje eksploatacyjne przejęły niezależne spółki eksploatacyjne: Bulk Cargo – Port Szczecin Sp. z o.o., DB Port Szczecin Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usług Portowych Elewator Ewa Sp. z o.o., Fast Terminals Sp. z o.o., Port Handlowy Świnoujście Sp. z o.o., Terminal Promowy Świnoujście Sp. z o.o., Andreas Sp. z o.o., Baltchem SA Zakłady Chemiczne w Szczecinie, Euro-Terminal Co.Ltd., Fosfan SA, Krono-Chem Sp. z o.o., Polski Koncern Naftowy ORLEN SA, Szczecińskie Zakłady Zbożowo-Młynarskie PZZ SA, Port Handlowy Świnoujście Sp. z o.o., Terminal Promowy Świnoujście Sp. z o.o.

Oba porty są portami uniwersalnymi, przystosowanymi do obsługi zarówno ładunków masowych, jak i drobnicowych, w tym kontenerów. Port szczeciński przystosowany jest do obsługi zboża, węgla, rudy, produktów naftowych i innych ładunków masowych oraz drobnicy konwencjonalnej i skonteneryzowanej. Na terenie portu szczecińskiego znajduje się Wolny Obszar

Celny oraz dwie chłodnie przeznaczone do składowania towarów głęboko mrożonych.

PRZEMYSŁ STOCZNIOWY

Szczecińska Stocznia Remontowa „GRYFIA” SA to jeden z największych na rynku szczecińskim zakład, który zajmuje się remontami, przebudową oraz budową nowych statków. W 2012 roku zadłużona stocznia, w ramach prowadzonego procesu restrukturyzacji, sprzedała część swych terenów aby spłacić długi. Na pozyskanym terenie (który w 2013 roku powiększył specjalną strefą ekonomiczną Euro-Park Mielec) konsorcjum KSO (niemiecka Bilfinger Berger, gdyńska stocznia Crist oraz Fundusz Inwestycyjny Mars należący do Agencji Rozwoju Przemysłu) buduje fabrykę kratownic/fundamentów morskich elektrowni wiatrowych. Buduje również, przy wsparciu dotacji unijnych, most na stoczniaową wyspę. Stocznia sprzedała również południową część wyspy (15 ha). Po finalizacji obu transakcji SSR Gryfii zostało 5,6 ha (z 40) oraz pływające doki. We wrześniu 2012 roku rozpoczęła działalność **Morska Stocznia Remontowa "Gryfia"** z siedzibą w Szczecinie, która powstała z połączenia Morskiej Stoczni Remontowej w Świnoujściu i Szczecińskiej Stoczni Remontowej "Gryfia". Fuzja miała na celu wzmocnienie pozycji konkurencyjnej obu przedsiębiorstw na rynku morskich usług remontowych. MSR "Gryfia" SA zatrudnia łącznie ponad 800 pracowników (w Szczecinie 500). Kapitał własny nowej spółki wynosi 67,9 mln zł. Największym akcjonariuszem jest MARS Fundusz Inwestycyjny Zamknięty (80,29% akcji). Do pracowników należy 12,24% akcji, w posiadaniu skarbu państwa pozostaje 7,46%. Nowa Stocznia posiada 17,7 ha terenów w Szczecinie i w Świnoujściu, nabrzeża o łącznej długości 1 493,7 m w Szczecinie i 661 m w Świnoujściu, 6 doków pływających, 3 pływające doko-pontony i podnośnik pontonowy. Według wstępnych szacunków MSR Gryfia 2013 rok zakończyła zyskiem ok. 1 mln zł.

Po upadku Stoczni Szczecińskiej Nowa, jej majątek przejęło Towarzystwo Finansowe Silesia (spółka należąca do Skarbu Państwa). Do zarządzania tymi terenami TF Silesia powołała własną spółkę Szczeciński Park Przemysłowy Sp. z o.o., która podpisuje wieloletnie umowy dzierżawy z lokalnymi firmami produkcyjno-usługowymi. Obecnie działalność gospodarczą prowadzi tu ok. 14 spółek z branży morskiej (zatrudniających ok. 1 500 osób) np.: Cermar (90 osób), Stalkom (zatr. 400 osób), JVP Steel (zatr. 80 osób), PTS (ok. 100 osób), Dynpap (ok. 50 osób), Kedat i inne. Większość z nich jest członkami Stowarzyszenia Zachodniopomorski Klaster Morski, którego członkiem jest również Miasto. Ponadto na terenie Szczecina działają firmy zajmujące się remontami statków, produkcją sekcji stoczniowych, produkcją wyposażenia, projektowaniem i wykonawstwem stoczniowych (i nie tylko) konstrukcji stalowych, budową i remontami jachtów: Navicor, ZUR Perfekt Service, Polship, Pomerania Service.

Przy nabrzeżu Arsenał o długości 340 m działa Finomar Sp. z o.o. zatrudniająca prawie 300 osób i specjalizująca się w produkcji złożonych konstrukcji spawanych oraz świadcząca usługi na rzecz przemysłu okrętowego i energetycznego.

Znaczącym podmiotem na rynku stoczniowym jest Partner Stocznia Sp. z o.o. budująca (głównie na potrzeby kontrahentów holenderskich i niemieckich) całe statki lub same kadłuby i elementy zarówno statków wielozadaniowych, do ładunków ciężkich jak

i masowców czy tankowców, a także kadłuby śródlądowych barek oraz konstrukcje pontonów morskich. Spółka zatrudnia ok. 500 osób i działa przy dwóch nabrzeżach: na terenie byłej Fabryki Papieru Skolwin (o długości 200 m) i w porcie barkowym w Policach (o długości 180 m).

Działalność gospodarczą na terenach postoczniovych prowadzi międzynarodowa spółka Teleskop z Kostrzyna zajmująca się produkcją m.in. części dźwigów, wyposażenia technicznego, elementów wielkogabarytowych i która po włączeniu terenów w Stołczynie do specjalnej strefy ekonomicznej zadeklarowała zbudować fabrykę do produkcji elementów dźwigów, żurawi itd.

13 sierpnia 2013 roku Rada Ministrów podjęła decyzję o rozszerzeniu granic Specjalnych Stref Ekonomicznych: Kostrzyńsko-Stubickiej i Mieleckiej o kolejne tereny w Szczecinie przy ul. Stołczyńskiej oraz na Ostrowie Brdowskim. Tym samym interesujące spółkę Teleskop 38 ha terenów inwestycyjnych wprowadzone zostało do specjalnej strefy ekonomicznej, wobec czego Firma Teleyard (powołana w celu realizacji inwestycji) w listopadzie 2013 r. rozpoczęła budowę nowoczesnego zakładu. Fabryka powstanie między papiernią a hutą Skolwin i zatrudniać będzie ok. 1000 osób.

W Podstrefie Szczecin Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec, przeznaczonej w założeniach pod zabudowę przemysłową, Miasto podjęło działania w zakresie uzbrojenia terenów w Dunikowie i Trzebuszu przy wsparciu funduszy unijnych. Na tym terenie pierwszy inwestor pojawił się już na początku 2012 roku. To spółka Garo Polska (wchodząca w skład szwedzkiej Grupy Garo), która na powierzchni 12 tys. m² przy ul. Szymborskiej wybudowała zakład produkujący wyroby elektrotechniczne (m.in. stacje do ładowania samochodów elektrycznych, stacje do ogrzewania postojowego oraz panele dystrybucyjne energii elektrycznej).

Również przy ul. Szymborskiej szczecińska spółka HKL Dekoracja Okien zakończyła budowę hali produkcyjnej o powierzchni 8 tys. m² i dwukondygnacyjnego budynku biurowo-socjalnego o powierzchni 800 m². Natomiast Spółka Sanger Metal ze Szczecina nabyła w 2012 r. działkę, na której planuje budowę hali produkcyjnej o powierzchni 2500 m² z częścią biurową i socjalną. Firma specjalizuje się w produkcji wszelkiego rodzaju urządzeń służących do podnoszenia i zabezpieczania ładunków.

Obecnie łączna powierzchnia wszystkich terenów objętych statusem specjalnej strefy ekonomicznej w Szczecinie wynosi ponad 130 ha.

ŻEGLUGA ŚRÓDLĄDOWA

Województwo zachodniopomorskie posiada bogatą i rozległą sieć zasobów wodnych oraz naturalny układ dróg wodnych eksploatowanych przez żeglugę. Do głównych akwenów województwa należy dolny odcinek Odry wraz z Odrą Zachodnią, Odrą Wschodnią i Regalicą oraz szczeciński węzeł wodny z Jeziorem Dąbie. Odrzańska Droga Wodna, stanowiąc element Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC-ROUTE65, wiąże aglomerację szczecińską oraz morsko-rzeczne porty i przeladownie ujścia Odry z aglomeracją wrocławską i górnośląską, z wielkopolskim obszarem gospodarczym i pozostałą siecią polskich dróg wodnych, a poprzez kanały Odra-

Hawela i Odra-Szprewa z aglomeracją berlińską oraz zachodnią częścią kontynentu europejskiego.

Niepełne wykorzystanie ruchu żeglugowego spowodowane jest zbyt małymi głębokościami tranzytowymi oraz prześwitami pionowymi i poziomymi prześwitów żeglugowych mostów szczecińskiego węzła wodnego (most kolejowy na Odrze Zachodniej, most drogowy „Portowy” oraz most kolejowy na Parnicy), co często uniemożliwia dostęp do portu szczecińskiego oraz pozostałych portów ujścia Odry.

Największe jednak utrudnienie dla śródlądowego taboru wodnego na tej trasie stanowią warunki hydrometeorologiczne, tzn. zalodzenie, mgła, wiatr i towarzyszące mu falowanie.

W obrębie dolnego odcinka rzeki Odry nie ma po stronie polskiej portów śródlądowych jako wyłączonych obiektów administracyjnych. Żegluga korzysta z urządzeń i nabrzeży portów morskich i przeladowni zakładowych. Port szczeciński nie zapewnia korzystnych warunków dla obsługi barkowej. Żegluga śródlądowa napotyka też na szereg innych trudności: brak wyznaczonych nabrzeży, brak urządzeń specjalistycznych do za- i wyładunku jednostek żeglugi śródlądowej, brak wyznaczonych miejsc postojowych. To jedna z głównych przyczyn spadku wielkości i udziału przewozów żeglugi śródlądowej, na który wpływ miały również uwarunkowania gospodarcze i koniunkturalne na rynku usług portowych.

Żegluga śródlądowa wykonuje przewozy w obrębie Szczecina i Świnoujścia (przewozy lokalne), związane głównie z obsługą przemysłu przyportowego oraz przewozy wewnątrz krajowe między portami wzdłuż rzeki Odry, a także wzdłuż granicznego odcinka Odry po stronie niemieckiej, jak również na niemieckich i zachodnioeuropejskich drogach wodnych (przewozy zagraniczne).

W tzw. przewozach trasowych¹ żegluga śródlądowa obsługuje głównie węgiel oraz ładunki z grupy „inne masowe”, natomiast w przewozach mostowych węgiel oraz sporadycznie zboże i drobnicę. Przewozy długotrasowe wiążą się na ogół z przewozami międzynarodowymi w odniesieniu do portów niemieckich.

Zdecydowanym liderem wśród armatorów śródlądowych jest OT Logistic SA (dawniej Odratrans SA), posiadająca obecnie szereg spółek zależnych stanowiących Grupę OT Logistic. Spółka realizuje ponad 80% przewozów trasowych. Przedmiotem działalności firmy jest śródlądowy transport wodny pomiędzy Wisłą a Renem, z dorzeczem Łaby w kierunku Hamburga oraz kanałami żeglugowymi w kierunku Bremy. Statki firmy pływają także po Renie. Spółka zatrudnia ok. 800 pracowników, posiada ponad 800 jednostek pływających o łącznej ładowności 325 tys. ton.

¹ Przewozy trasowe - przewozy towarów do/z portów morskich do odbiorcy lub od nadawcy zewnętrznego; dzielą się na przewozy lokalne i długotrasowe (krajowe i międzynarodowe)

PERSPEKTYWY ROZWOJOWE MIASTA UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU

Rozwojowi Szczecina towarzyszą czynniki zarówno sprzyjające, jak i ograniczające, a nawet hamujące rozwój. Tworzą je uwarunkowania obejmujące zespół cech, stanów i zjawisk przestrzennych, gospodarczych, społecznych oraz przyrodniczych o istotnym wpływie na zakres, tempo i możliwości rozwoju.

Jednym z istotnych czynników determinujących rozwój Szczecina jest jego rola i ranga w strukturze sieci osadniczej jako największego, najbardziej rozwiniętego pod względem gospodarczym i infrastrukturalnym ośrodka miejskiego w województwie zachodniopomorskim oraz sąsiadującym regionie przygranicznym, jak również kształtowanie się relacji i powiązań z gminami sąsiednimi i całym regionem. Na konieczność rozwoju funkcji metropolitalnych Szczecina wskazuje bezpośrednio Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020. Stąd tak istotnym wydarzeniem było zawarcie w październiku 2006 roku porozumienia partnerskiego w sprawie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, a w lutym 2009 roku Stowarzyszenia SOM.

Szeczeciński Obszar Metropolitalny (SOM) Szczeciński Obszar Metropolitalny (SOM) jest miejskim obszarem funkcjonalnym o powierzchni 2 795 km², na którym zamieszkuje 687 tys. mieszkańców (2013). Jest układem osadniczym ciągłym przestrzennie, złożonym z odrębnych administracyjnie jednostek i obejmuje zwarty obszar miejski oraz powiązaną z nim funkcjonalną strefę zurbanizowaną wraz z ośrodkami bliskiego sąsiedztwa. Jego potencjał ludnościowy (40% ogółu mieszkańców województwa), przestrzenny (11,35% powierzchni województwa) i gospodarczy (45,8% ogółu podmiotów gospodarczych) określa rangę SOM w skali regionu zachodniopomorskiego, wskazuje także na skalę powiązań funkcjonalnych (społecznych, gospodarczych, przestrzennych, komunikacyjnych) w ramach obszaru. Gminy miejskie, wiejskie i wiejsko-miejskie SOM zajmują łącznie 12,2% obszaru województwa i stanowią 39,9% populacji regionu (2013).

SOM składa się z ośrodka centralnego – miasta wojewódzkiego Szczecina i powiązanego z nim funkcjonalnie najbliższego otoczenia. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego za najsilniej powiązany ze Szczecinem uznano obszar gmin: Dobra (Szczecińska), Goleniów, Gryfino, Kobylanka, Kołbaskowo, Nowe Warpno, Stepnica, Police, Stare Czarnowo, Stargard Szczeciński, a także miasto Stargard Szczeciński i miasto Świnoujście.

Wspólne działania jednostek samorządu terytorialnego w ramach Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego mają na celu wypracowanie i wdrożenie spójnego systemu urbanizacji, zintegrowanie sieci transportowej i łączności, wzmocnienie kapitału społecznego oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej, gospodarczej i kulturowej obszaru. Ważnym zadaniem, które może być realizowane wyłącznie dzięki współpracy metropolitalnej jest kształtowanie układu komunikacyjnego wokół Szczecina, w tym budowa zachodniej obwodnicy Szczecina wraz z przeprawą Police – Święta. Mimo, iż leży ona poza obszarem administracyjnym Szczecina, jej wpływ na dalszy rozwój miasta będzie znaczący.

Kluczowym czynnikiem decydującym o rozwoju miasta i jednocześnie umożliwiającym zachodzenie procesów metropolizacyjnych jest dogodne położenie na skrzyżowaniu istotnych międzynarodowych szlaków komunikacyjnych wszystkich rodzajów transportu. Szczecin jest ważnym węzłem transportowym w skali kraju i Europy. W rejonie miasta krzyżuje się droga międzynarodowa łącząca kraje południowej Europy i Skandynawii z autostradą Berlin – Szczecin i drogami w kierunku wschodnim i Polski Centralnej. W Szczecinie funkcjonuje port morski, a rzeka Odra jest ważnym szlakiem żeglugi śródlądowej dla transportu rzeczno-godowego z południa Polski. Istotne jest również połączenie wodne z Berlinem (i dalej z resztą Europy Zachodniej) – przez Szczecin wiedzie najkrótsza śródlądowa droga wodna z Berlina do Bałtyku. Szczecin jest też ważnym węzłem kolejowym. Niedaleko Goleniowa (w odległości 45 km od Szczecina) funkcjonuje lotnisko obsługujące regularne rejsy na liniach krajowych i międzynarodowych. Warto podkreślić, iż Szczecin jest zdecydowanie lepiej skomunikowany z Europą Zachodnią niż z krajem, a z punktu widzenia położenia w Europie szanse rozwojowe Szczecina są większe niż szanse samej Warszawy. Wpływa na to przede wszystkim bliskość zachodniej sieci autostrad i berlińskich lotnisk, istnienie portu morskiego, dobre połączenia kolejowe, jak również położenie w strefie oddziaływania Berlina i związana z tym możliwość kształtowania powiązań funkcjonalnych z Berlinem wpływających korzystnie na rozwój Szczecina. Zapowiadane w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego zdecydowane działania, zmierzające do poprawy skomunikowania Szczecina z resztą kraju, powinny przywrócić miastu należną rolę w tym zakresie, dając również silny impuls rozwojowy w innych sferach. Istotny wpływ na rozwój miasta miała realizacja pierwszego odcinka drogi ekspresowej S3 w przebiegu Szczecin – Gorzów Wielkopolski (docelowo w przebiegu Świnoujście – Lubawka), modernizacja portu lotniczego Szczecin – Goleniów, inwestycje związane z rozwojem infrastruktury w szczecińskim porcie morskim i usprawnieniem dostępu do portu oraz modernizacja linii kolejowych. Dla rozwoju Szczecina ważne są również działania na rzecz wdrożenia koncepcji korytarza transportowego „Via Hanseatica”.

Atut związany z bliskością granicy z Niemcami (12 km oraz 150 km od Berlina) ma również wymiar

bezpośrednich kontaktów i współpracy. W polsko – niemieckiej strefie przygranicznej, Szczecin jest największym ośrodkiem miejskim, stanowi centrum współpracy politycznej, gospodarczej, społecznej i kulturalnej pomiędzy władzami lokalnymi Polski, Niemiec i krajów skandynawskich w ramach Euroregionu Pomerania. Coraz intensywniej rozwija się współpraca pomiędzy podmiotami, w tym przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi. Rozszerzanie i podnoszenie jakości tych kontaktów może przyczynić się do wzrostu roli Szczecina jako miejsca lokalizacji funkcji ponadregionalnych, obok takich jak lokalizacja siedziby Sekretariatu Euroregionu Pomerania, siedziby dowództwa i sztabu Wielonarodowego Korpusu Północny Wschód NATO, czy siedzib konsułów honorowych. Intensyfikacja współpracy międzynarodowej (gospodarczej, naukowej, kulturalnej, oświatowej, etc.) jest naturalnym kierunkiem działania, który powinien być rozwijany.

Nadodrzańskie położenie w stosunkowo niewielkiej odległości od Wybrzeża Bałtyckiego (ok. 60 km), stanowiące dla Szczecina potencjalne atuty transportowe, gospodarcze oraz turystyczne to również czynnik sprzyjający rozwojowi i wpływający na podniesienie konkurencyjności miasta. Tradycyjne funkcje portowe stanowiły przez lata główny czynnik miastotwórczy. Niezależnie od historycznych etapów rozwoju wciąż utrzymuje się morski i portowy charakter miasta. Port szczeciński – świnoujski zaliczany do największych portów morskich Bałtyku, tworzy potencjał dla transportu morskiego i funkcji obsługi handlu oraz przemysłu związanego z eksploatacją morza. W potencjale miasta produkcja i usługi związane z gospodarką morską wciąż zajmują ważne miejsce. Dobre perspektywy stoją przed stoczniami remontowymi, producentami statków, jachtów i łodzi. Tereny portowe mogą być wykorzystane nie tylko do przeladunków towarów, ale również jako miejsce produkcji, składowania i konfekcjonowania różnych wyrobów, np. konstrukcji wielkogabarytowych (turbiny wiatrowe, konstrukcje „offshore”).

Podstawowym warunkiem determinującym przyszłe szanse rozwoju, charakter i wizerunek Szczecina staje się nowoczesna i innowacyjna gospodarka i umiejętne wykorzystanie procesu integracji europejskiej do rozwinięcia w mieście innowacyjności oraz kształtowania świadomej tożsamości, dobrze wykształconej, aktywnej i otwartej na kontakty z otoczeniem społeczności lokalnej. W Szczecinie skupiają się różnorodne podmioty realizujące oraz wspomagające działania innowacyjne, w tym Szczeciński Park Naukowo – Technologiczny Sp. z o.o., Regionalne Centrum Innowacji i Transferu Technologii przy Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym oraz Zachodniopomorskie Centrum Zaawansowanych Technologii. Duże osiągnięcia naukowe ma Międzynarodowe Centrum Nowotworów Dziedzicznych przy PUM a także naukowcy z Wydziału Biotechnologii i Hodowli Zwierząt ZUT i Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej ZUT (nanotechnologia).

Szczególne znaczenie będzie mieć wykorzystanie potencjału nauki jako generatora miejsc pracy dla licznej grupy mieszkańców. Usługi naukowe i badawcze mogą i powinny stanowić znaczny procent udziału w dochodach Miasta i jego mieszkańców. Wobec upadku wielu firm reprezentujących tradycyjne dziedziny przemysłu, powinien następować rozwój sfery usług wysoko specjalizowanych, do których należy zaliczyć usługi naukowo-badawcze, prace projektowe, obliczeniowe, rozwojowe i wsparcie badawcze dla

nowoczesnego przemysłu, w tym włączając produkcję specjalistycznych wyrobów o najwyższym stopniu przetworzenia (odczynniki, markery, półprodukty specjalizowane dla wysokiej jakości nowoczesnych wyrobów przemysłowych, specjalistyczne przyrządy i aparatura pomiarowa, oprogramowanie komputerowe, specjalizowane układy elektroniczne, informatyczne, mechatroniczne itp.).

Członkostwo w Unii Europejskiej to z jednej strony wiele korzyści dla polskiej i lokalnej gospodarki, ale także wiążące się z tym nowe wyzwania również dla władz samorządowych. Nowe możliwości związane są głównie z wykorzystaniem funduszy strukturalnych przez różne podmioty, w tym uczelnie wyższe oraz małe i średnie przedsiębiorstwa. *Wraz z sukcesywnym uruchamianiem projektów realizowanych przy wsparciu funduszy strukturalnych wzrosła w regionie liczba inwestycji zwłaszcza w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw.* Z przystąpienia Polski do UE wyniknęły również możliwości swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz swoboda świadczenia usług. Ułatwienia związane z przekraczaniem granic, podejmowaniem przez polskich obywateli nauki i pracy w krajach Unii Europejskiej stały się szansą dla mieszkańców, sprzyjają rozwinięciu dobrze wykształconej, aktywnej i otwartej na kontakty z otoczeniem społeczności lokalnej.

Potencjał rozwojowy miasta, wsparty umiejętnym wykorzystaniem szans w otoczeniu, określa podstawowe obszary i kierunki rozwoju Szczecina. Rozwinięta baza oraz szeroka oferta szkolnictwa średniego i akademickiego stwarzają możliwość rozwoju nowoczesnych usług, przemysłu i innych form aktywności gospodarczej. Rozwojowi gospodarczemu będzie sprzyjał wysoki poziom aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców oraz relatywnie duży udział osób w wieku produkcyjnym o wysokich kwalifikacjach. Znajdujące się w Szczecinie zasoby zieleni i wód powierzchniowych, obszary o wysokiej wartości przyrodniczej, objęte prawną ochroną przyrody, stanowią wielką szansę dla rozwoju szeroko rozumianej turystyki, rekreacji, sportów wodnych i wypoczynku. Dużą szansą rozwojową jest pełnienie przez Miasto funkcji metropolitalnych i aglomeracyjnych, również wobec przygranicznych gmin niemieckich. Szczecin ze względu na swoje położenie geograficzne, jako administracyjne, gospodarcze i usługowe centrum województwa, największy ośrodek miejski w obszarze pogranicza, również po stronie niemieckiej, miejsce pracy, nauki, wydarzeń kulturalnych i sportowych, poprzez wykorzystanie uwarunkowań sprzyjających oraz neutralizowanie oddziaływania uwarunkowań ograniczających rozwój, powinien osiągnąć pozycję ponadregionalnego centrum miasta skutecznie wdrażającego wizję zrównoważonego rozwoju i dążącego do wzmocnienia konkurencyjności wobec bliższego i dalszego otoczenia.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SZCZECIN

Strategia rozwoju jest nadrzędnym dokumentem programującym rozwój miasta w długofalowej perspektywie czasowej. Wskazując te obszary gdzie adresowania środków i działań będzie najbardziej celowe i efektywne, strategia stanowi podstawowy instrument wspomagający władze samorządowe w procesie zarządzania rozwojem. Obecnie obowiązująca Strategia Rozwoju Szczecina z perspektywą do 2025 roku (SRS 2025) została

uchwalona w dniu 19 grudnia 2011 r (Uchwała Nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecina z dnia 19 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Szczecina 2025) w następstwie zainicjowanego w 2008 r. (Uchwała Nr XVIII/468/08 z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji Strategii Rozwoju Szczecina) i rozbudowanego procesu aktualizacji Strategii przyjętej w 2002 r. (Uchwała Nr I/N/1155/02 Rady Miasta Szczecin z dnia 6 maja 2002 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Szczecina).

Strategia Rozwoju Szczecina 2025 przedstawia wizję, misję miasta oraz wyznacza cele strategiczne i operacyjne oraz wskazuje na narzędzia jej realizacji

i podmioty zarządzające i uczestniczące w procesie wdrażania. Dokument ten jest również wynikiem weryfikacji i akceptacji Szczecinian, dokonanej w szerokim procesie konsultacji społecznych i eksperckich.

Planowanie długoterminowego i wielokierunkowego rozwoju społeczno-gospodarczego Szczecina wymagało zidentyfikowania najważniejszych wyzwań stojących przed miastem, przyjęcia pożądanej, długofalowej wizji, a następnie na tej podstawie sformułowanie misji Szczecina. Zawarta w dokumencie Strategii misja brzmi:

„Szczecin miastem otwartym i tolerancyjnym, atrakcyjnym miejscem do życia i pracy – wspólnotą mieszkańców wykorzystującą do trwałego rozwoju dziedzictwo kulturowe, walory środowiska przyrodniczego oraz nadbałtyckie i nadodrzańskie położenie.”

Misja Miasta wdrażana jest przez cztery cele strategiczne i realizujące je cele operacyjne, zgodnie z zamieszczonym poniżej schematem.

Strategia Rozwoju Szczecina 2025 wskazuje na te obszary (w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej), których wsparcie, w ramach istniejących uwarunkowań budżetowych, przyczyni się do najbardziej efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w zakładanym horyzoncie czasu.

Dokument Strategii opiera się na czterech priorytetach rozwojowych. W ramach koncepcji zarządzania Strategią wprowadzono narzędzie zarządzania strategicznego rozwojem miasta, tj. Wieloletni Program Rozwoju Szczecina (WPRS), będący zbiorem projektów

i zadań strategicznych, dedykowanych poszczególnym celom strategicznym Strategii Rozwoju Szczecina 2025. Za realizację poszczególnych celów strategicznych odpowiadają Koordynatorzy programów strategicznych (Zastępcy Prezydenta Miasta). Zadania oraz sposób i zakres współpracy jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin wynikające ze Strategii znalazły swoje odzwierciedlenie w regulaminie organizacyjnym Urzędu Miasta Szczecin oraz w szczegółowym zakresie zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Szczecin (Zarządzenie Nr 96/12 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Szczecin).

Tabela 16. Cele strategiczne rozwoju Miasta Szczecin

CELE STRATEGICZNE			
I. Szczecin - miasto wysokiej jakości życia	II. Szczecin - miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki	III. Szczecin – miasto o wysokim kapitale intelektualnym	IV. Szczecin – atrakcyjne miasto metropolitalne
Cele operacyjne			
I.1.	II.1.	III.1.	IV.1.
Ochrona oraz wykorzystanie walorów przyrodniczych	Wspieranie rozwoju biznesu lokalnego i dopływu inwestycji zewnętrznych	Budowanie kapitału społecznego szczecinian, wzrost zaufania między ludźmi, poprawa relacji Miasto-Obywatel oraz pobudzenie aktywności społecznej	Intensyfikacja i wzrost efektywności współpracy międzynarodowej
I.2.	II.2.	III.2.	IV.2.
Rewitalizacja i rozwój przestrzeni miejskiej	Podnoszenie innowacyjności przedsiębiorstw	Wspieranie rozwoju szczecińskiego ośrodka naukowego oraz współpracy środowisk nauki, gospodarki, kultury, sportu oraz lokalnych elit	Poprawa dostępności transportowej i układu komunikacyjnego miasta
I.3.	II.3.	III.3.	IV.3.
Wspieranie rozwoju efektywnych usług społecznych	Zdynamizowanie rozwoju turystyki z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dziedzictwa historyczno-kulturowego	Poszerzenie zakresu, dostępności i jakości edukacji	Wspieranie rozwoju i harmonizacja metropolitalnych funkcji Szczecina oraz realizacja projektów budujących prestiż miasta

Źródło: Strategia Rozwoju Szczecina 2025.

W zakresie układu wdrażania Strategii rozwoju Szczecina 2025, w dniu 28 lutego 2013 wprowadzono w życie Zarządzenie Prezydenta Miasta Szczecina w sprawie przyjęcia Programów strategicznych (Zarządzenie Nr 83/13 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Programów strategicznych wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025), wynikających z realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025. Za koordynację realizacji Programów strategicznych odpowiada Biuro Strategii, zaś realizację powierzono dyrektorom wydziałów i kierownikom biur Urzędu Miasta. Przyjęto 4 programy strategiczne (pod względem nazw zgodne z celami strategicznymi SRS 2025): Program I: Szczecin- miasto wysokiej jakości życia; Program II: Szczecin – miasto nowoczesnej, konkurencyjnej i innowacyjnej Gospodarki; Program III: Szczecin- miasto o wysokim potencjale kapitału intelektualnego; Program IV: Szczecin- atrakcyjne miasto metropolitalne (zob. tabela 16).

Programy w pierwszej kolejności realizują konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju. Obok tej najważniejszej, realizacja Programów bazuje na zasadach (zarządzenie wymienia łącznie 14 wspólnych zasad realizacji Programów strategicznych.) tj. m.in. zasady partnerstwa, partycypacji społecznej, równych szans oraz spójności terytorialnej.

Począwszy od roku 2012 polityka realizowana przez władze Szczecina opiera się o zasadę zintegrowanego podejścia terytorialnego, tzn. 1. jest ukierunkowana na wykorzystanie endogenicznego potencjału, zasobów terytorialnych i wiedzy; 2. umożliwia realizację interwencji ukierunkowanych na wyzwania rozwojowe, a jednocześnie precyzyjnie dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

Strategiczna orientacja w zarządzaniu miastem i jego rozwojem opiera się na następujących aspiracjach:

1. solidarność pokoleń Szczecinian (solidarność międzypokoleniowa);
2. tworzenie przestrzeni dla indywidualnych strategii wyboru mieszkańców, rodzin i wspólnot;
3. oparcie zarządzania miastem na kapitale społecznym (zasada otwartości na wspólnotowy, grupowy kapitał rozwoju, rosnącą zdolność do współpracy, rozumienia się, zaufania, wspólnotowego patrzenia w przyszłość);
4. sieciowy charakter relacji międzyludzkich;
5. utrzymanie działań prorozwojowych, wspieranych środkami unijnymi, kontynuacją inwestycji innowacyjnych technicznych i nastawionych na poprawę kapitału intelektualnego – fundament miejskiej polityki rozwoju;
6. wzmocnienie przewag konkurencyjnych miasta (w sferze gospodarczej – usługi; w sferze społecznej – edukacja; w sferze przestrzennej – środowisko naturalne);
7. tworzenie takich narzędzi zarządzania rozwojem aby minimalizować społeczne i rozwojowe skutki polaryzacji, nie niwecząc przy tym pojawiających się, nowych szans na dalsze zwiększenie lub podtrzymanie tempa wzrostu wykorzystującego reguły konkurencji i rynku - potencjał rozwojowy i wyrównywanie warunków życia;
8. aktywizacja społeczna;
9. delegowanie zadań i usług: środowiska, wspólnoty lokalne, NGOs;
10. współdziałanie różnych instytucji w zakresie pomocy mieszkańcom potrzebującym tej pomocy;

11. wzmocnienie przedsiębiorczości społecznej i upowszechnianie idei partnerstwa trójsektorowego (administracja, NGOs, biznes).

Perspektywa 2025 to objęcie wyobraźnią i prognozami, scenariuszami i dylematami, co najmniej jednego pokolenia Szczecinian więcej. Celem nadrzędnym realizowanych Programów strategicznych jest wzrost znaczenia transgranicznej metropolii szczecińskiej, jako ważnego i konkurencyjnego ośrodka miejskiego w obszarze południowego Bałtyku (wykreowanie nowego bieguna wzrostu gospodarczego), który skutecznie będzie w stanie konkurować z Regionem Öresund i stanie się jego przeciwwagą. Programy strategiczne mają przyczynić się do wzrostu znaczenia Szczecina w układzie ponadregionalnym, zwiększając wpływ miasta na rozwój społeczno-gospodarczy, regionalny i przestrzenny w obszarze Transgranicznego Regionu Metropolitalnego Szczecina.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA ORAZ WŁADZE MIASTA

Gmina Miasto Szczecin jest jednym z trzech miast w województwie zachodniopomorskim na prawach powiatu. Do zakresu działań Miasta Szczecina należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Gmina Miasto Szczecin realizuje zadania wynikające z ustaw, a w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.) oraz zadania o charakterze ponadgminnym określonymi w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 ze zm.). Miasto wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność, ma osobowość prawną, a jego samodzielność podlega ochronie sądowej. Organami Gminy Miasta Szczecin jest Rada Miasta Szczecin (organ uchwałodawczy i kontrolny) i Prezydent Miasta Szczecin (organ wykonawczy).

RADA MIASTA SZCZECIN

Rada gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Kadencja rady gminy trwa 4 lata, licząc od dnia wyboru. Rada gminy podejmuje uchwały w zakresie swojej właściwości oraz kontroluje działalność prezydenta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy.

Tabela 10. Prezydium Rady Miasta Szczecin.

STANOWISKO	STAN NA DZIEŃ 31.12.2013R.
Przewodniczący Rady Miasta	Jan Stopyra
Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Henryk Jerzyk
Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Urszula Pańska
Wiceprzewodniczący Rady Miasta	Artur Szałabawka

Źródło: Biuro Rady Miasta Urzędu Miasta Szczecin.

Rada Miasta ze swojego grona może powoływać stałe i doraźne komisje do określonych zadań, ustalając działania oraz skład osobowy komisji. Komisje pełnią funkcje o charakterze opiniotwórczo-doradczym i podlegają Radzie Miasta. Przedkładają jej plan pracy oraz sprawozdanie z działalności. W posiedzeniach komisji mogą uczestniczyć radni niebędący jej członkami. Mogą oni zabierać głos w dyskusji i składać wnioski bez prawa udziału w głosowaniu. W 2012 r.

komisje stałe Rady Miasta Szczecin odbyły 337 posiedzeń, podjęły: 84 stanowisk, 60 wniosków, 19 dezyderatów. W 2013 r. komisje stałe Rady Miasta odbyły 340 posiedzeń, podjęły: 107 stanowisk, 56 wniosków, 17 dezyderatów.

Tabela 11. Komisje stałe rady Miasta Szczecin

VI kadencji (2013)

KOMISJA	PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
ds. Budżetu i Finansów	Judyta Lemm
ds. Rozwoju, Promocji i Gospodarki Morskiej	Maria Magdalena Herczyńska
ds. Gospodarki Komunalnej, Ochrony Środowiska i Mienia	Leszek Duklanowski
ds. Budownictwa i Mieszkalnictwa	Piotr Kęsik
ds. Edukacji	Stefania Biernat
ds. Kultury	Jędrzej Wijas
ds. Zdrowia i Pomocy Społecznej	Jerzy Sieńko
ds. Bezpieczeństwa Publicznego i Samorządności	Tomasz Hinc
ds. Sportu	Dawid Krystek
ds. Inicjatyw Społecznych	Tomasz Grodzki
Rewizyjna	Bazyli Baran

Źródło: Biuro Rady Miasta Urzędu Miasta Szczecin

Miejska Komisja Wyborcza, sprawująca nadzór nad składem rad osiedli odbyła w 2012 roku 8 posiedzeń, na których podjęła 18 uchwał i wystosowała 14 pism różnych, a w 2013 roku odbyła 7 posiedzeń, na których podjęła 16 uchwał i sporządziła 13 pism różnych. Podjęte uchwały dotyczyły stwierdzenia wygaśnięcia mandatów członków rad.

JEDNOSTKI POMOCNICZE

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym daje gminie możliwość tworzenia jednostek

pomocniczych: sołectw oraz dzielnic, osiedli i innych. Jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywą. Zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa statut gminy. Jednostkami pomocniczymi na terenie Gminy Miasto Szczecin jest 37 osiedli.

Organem uchwałodawczym osiedla jest rada, a organem wykonawczym zarząd. Funkcje w radach pełni się społecznie. W skład rady osiedla wchodzi 15 lub 21 radnych (zależnie od ilości mieszkańców osiedla). Głównym zadaniem rady osiedla jest reprezentowanie interesów mieszkańców osiedla wobec organów miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji i organizacji działających na terenie osiedla. Rady mogą zgłaszać wnioski i opiniują projekty planu budżetu Miasta, wieloletnie programy inwestycyjne, plany, projekty, zabudowy i zagospodarowania terenu oraz realizację zadań w odniesieniu do terenu osiedla. Do budżetu miasta na 2012 r. Rady Osiedli złożyły 261 wniosków inwestycyjnych dotyczących głównie uzbrajania terenów, budowy i remontów dróg i budynków komunalnych, budowy i remontów placówek oświatowych, inwestycji o charakterze rekreacyjno-sportowym, a na 2013 r. 220 wniosków.

PREZYDENT MIASTA SZCZECIN

Prezydent wybierany jest w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich oraz odbywających się w głosowaniu tajnym. Jest organem wykonawczym Miasta. Kadencja prezydenta trwa 4 lata.

Tabela 12. Zastępcy Prezydenta Miasta Szczecin - stan na dzień 31.12.2013 r.

Lp.	Zastępcy Prezydenta Miasta	Powierzone sprawy, a w szczególności:	Okres sprawowania funkcji
1.	Krzysztof Soska	koordynowanie i integracja działań w sferze społecznej, w tym oświata, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, kultura, sport, współpraca z organizacjami pozarządowymi	od 21.04.2010
2.	Mariusz Kądziołka	zarządzanie infrastrukturą komunalną i bieżące utrzymanie miasta, w tym sprawy: lokalnego transportu zbiorowego, inżynierii i organizacji ruchu drogowego, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi oraz utrzymanie porządku i czystości w mieście, gospodarki energetycznej i ciepłej, handel, usługi i targowiska, nadzór nad gospodarką nieruchomościami, sprawy ochrony i kształtowania środowiska, administracji geologicznej, zieleni, gospodarki leśnej i cmentarzy, ochrony zwierząt	od 21.03.2011
3.	Bogdan Jaroszewicz	realizacja i koordynacja inwestycji, w tym inwestycji miejskich oraz administracji geodezyjnej i kartograficznej oraz współpracę z radami osiedla	od 18.04.2011
4.	Piotr Mync	koordynowanie tworzenia strategii i monitoringu rozwoju miasta, pozyskiwania i obsługi inwestorów oraz wspierania przedsiębiorczości, w tym sprawy polityki mieszkaniowej i rewitalizacji, aktywizacji gospodarczej, przeciwdziałaniu bezrobociu, sprawy planowania przestrzennego, ładu budowlanego, ochronę konserwatorską zabytków, ochronę praw konsumenckich	od 6.05.2013

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Szczecin.

Prezydentem Miasta Szczecin jest Piotr Krzystek, który 5 grudnia 2010 roku został ponownie wybrany na kolejną kadencję. Do zadań Prezydenta Miasta Szczecin należy szczególności przygotowywanie projektów uchwał, określanie sposobu wykonywania uchwał, gospodarowanie mieniem komunalnym, wykonywanie budżetu. Prezydent Miasta pełni funkcję Kierownika Urzędu Miasta, zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu, kierowników miejskich jednostek organizacyjnych, zwierzchnika w stosunku do powiatowych służb, inspekcji i straży oraz kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, pełni funkcję organu samorządu terytorialnego przy rozstrzyganiu indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, kieruje realizacją zadań Urzędu, a w szczególności określa kierunki polityki zagranicznej Miasta, sprawuje nadzór nad zapewnieniem porządku publicznego, promocją i komunikacją społeczną, kontrolą i audytem wewnętrznym, zapewnieniem ochrony informacji niejawnych oraz danych osobowych, odpowiada za sprawy związane z obronnością kraju oraz obroną cywilną miasta, bezpieczeństwem i higieną pracy w Urzędzie.

Prezydent Miasta Szczecin Piotr Krzystek powołał swoich zastępców i powierzył im prowadzenie określonych spraw w swoim imieniu. Na dzień 31 grudnia 2012 r. i 31 grudnia 2013 r. stanowiska zastępców prezydenta sprawowali: Krzysztof Soska, Mariusz Kądziołka, Bogdan Jaroszewicz, Piotr Mync (zob. Tabela 12).

Szczegółowy zakres działania Zastępców Prezydenta Miasta, Sekretarza Miasta oraz Skarbnika Miasta określa Zarządzenie Nr 180/13 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 6 maja 2013 r. w sprawie podziału zadań i kompetencji oraz powierzenia prowadzenia określonych spraw Gminy Miasto Szczecin w imieniu Prezydenta Miasta Szczecin (ze zmianami).

Skarbnikiem Miasta jest Stanisław Lipiński. Pełni on tę funkcję nieprzerwanie od dnia 1 marca 2004 r. Stanisław Lipiński został powoływany na stanowisko Skarbnika Miasta na wniosek Prezydenta Miasta uchwałą Nr XVII/319/04 Rady Miasta Szczecin z dnia 23 lutego 2004 r. w sprawie powołania Skarbnika Miasta Szczecin.

Sekretarzem Miasta jest Ryszard Słoka. Pełni on tę funkcję od 1 stycznia 2007 r. Ryszard Słoka został powołany na stanowisko uchwałą Nr III/16/06 Rady Miasta Szczecin z dnia 28 grudnia 2006 r. w sprawie powołania Sekretarza Miasta Szczecin. Z dniem 1 stycznia 2009 r. związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 ze zm.) stosunek pracy Sekretarza Miasta przekształcił się z powołania na umowę o pracę.

URZĄD MIASTA SZCZECIN

Urząd Miasta Szczecin jest jednostką budżetową i organizacyjną Miasta, przy pomocy, której prezydent wykonuje zadania, w szczególności z zakresu administracji publicznej, zadania własne Miasta, zadania zlecone z mocy ustaw lub przejęte przez Miasto w wyniku porozumień z organami administracji rządowej i samorządowej. Urząd Miasta działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu określa regulamin organizacyjny, nadany przez prezydenta w drodze zarządzenia.

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który wykonuje czynności z zakresu prawa pracy na zasadach określonych odrębnymi przepisami. Prezydent kieruje Urzędem poprzez wydawanie zarządzeń i pism okólnych oraz poleceń służbowych. Nadzór nad jednostkami organizacyjnymi Gminy Miasto Szczecin oraz spółkami z udziałem Miasta sprawowany jest przez prezydenta przy pomocy zastępców prezydenta oraz właściwych wydziałów i biur Urzędu. W celu zapewnienia realizacji przez Urząd zadań o szczególnym znaczeniu dla miasta, prezydent może w drodze zarządzenia powołać zespół zadaniowy lub pełnomocnika. W skład zespołów mogą wchodzić pracownicy oraz osoby spoza Urzędu.

Struktura wewnętrzna Urzędu Miasta Szczecin wynika z Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Szczecin stanowiącego Załącznik do Zarządzenia Nr 96/12 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Szczecin z późn. zm.

Filia Urzędu Miasta znajduje się na Prawobrzeżu Szczecina. Do zadań filii należy w szczególności: rejestracja pojazdów, przyjmowanie wniosków i wydawanie praw jazdy, załatwianie spraw z zakresu ewidencji ludności i dowodów osobistych, przyjmowanie opłat z tytułu podatków wnoszonych przez mieszkańców, sprawy załatwiane przez Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów, sporządzanie odpisów oraz zaświadczeń z aktów stanu cywilnego, aktualizacja aktów stanu cywilnego, prowadzenie spraw ze zmianą imion i nazwisk.

Szczegółowe informacje na temat funkcjonowania Urzędu Miasta Szczecin oraz działalności samorządu miejskiego znajdują się na stronie www.Szczecin.pl.

FORMY WYKONYWANIA ZADAŃ MIASTA, WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Miasto wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. W celu wykonywania tych zadań może tworzyć jednostki organizacyjne, zawierać umowy z innymi podmiotami, w tym z organizacjami pozarządowymi, oraz współdziałać z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Wg stanu na dzień 31.12.2013 r. na terenie Miasta Szczecin zarejestrowanych jest 2484 organizacji pozarządowych, natomiast liczba zarejestrowanych organizacji pożytku publicznego na terenie Miasta Szczecin wynosi 146.

Liczba lokali komunalnych na terenie Gminy Miasto Szczecin użytkowanych przez organizacje pozarządowe w ramach prowadzonej działalności pożytku publicznego wynosiła w 2011 r. – 168, a w 2012 r. – 163.

Współpraca Gminy Miasto Szczecin jako jednostki samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi opiera się głównie na zadach uregulowanych Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.) oraz Uchwałą Nr XXIV/707/12 z dnia 26 listopada 2012 r. w sprawie „Programu współpracy Gminy Miasto Szczecin z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2013 rok” – corocznie opracowywanego i przyjmowanego przez Radę Miasta Szczecin a konsultowanego ze Szczecińską Radą Działalności Pożytku Publicznego. Zasady współdziałania Miasta Szczecin i organizacji

pozarządowych określone są również w przyjętej Uchwałą Nr XXVIII/728/08 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 listopada 2008 r. Szczecińskiej Karcie Współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, określającej formy wsparcia i współdziałania tych podmiotów z Miastem.

Głównymi formami pomocy udzielanej przez Miasto organizacjom pozarządowym są dotacje oraz przyznanie lokalu na działalność statutową organizacji.

W roku 2012 z budżetu Miasta Szczecin zrealizowano we współpracy z organizacjami pozarządowymi 442 zadania na kwotę dofinansowania wynoszącą 21 451 440, 30 zł. Dominującą formą zlecenia zadań publicznych było wsparcie, co oznacza, że zleceńodawca, jakim jest Miasto, oczekiwał wkładu własnego w realizowane przez organizacje pozarządowe zadania. Forma ta mobilizuje organizacje do poszukiwania alternatywnych źródeł finansowania zadań publicznych, co w praktyce wspiera same organizacje, jak i budżet Miasta.

Wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego na terenie Miasta Szczecin nie ogranicza się wyłącznie do zlecenia zadań publicznych organizacjom wybranym, jako zleceniobiorcy w otwartych konkursach ofert oraz małych dotacjach. Gmina Miasto Szczecin w latach 2012-2013 praktykowało następujące formy współpracy z organizacjami pozarządowymi:

- realizacja programu wsparcia dla organizacji, które nie posiadają wkładu własnego, a które ubiegają się o wsparcie z funduszy zewnętrznych. W 2012 r. Miasto udzieliło wsparcia w tej formie w kwocie 106 499 zł, natomiast w roku 2013 w kwocie 68 989,50 zł;
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków poprzez publikowanie istotnych dla organizacji informacji w Biuletynie Organizacji Publicznej oraz na stronach internetowych Miasta, a także rozsyłanie Newslettera. W roku 2012 rozesłano do organizacji pozarządowych oraz aktywnych obywateli 54 wydania Newslettera, natomiast w roku 2013 było ich 57.
- organizacja szkoleń dla przedstawicieli organizacji pozarządowych;
- partycypacja przedstawicieli organizacji pozarządowych w działaniach programowych Miasta;
- tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym (Szczecińska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Szczecin, Prezydencka Rada Kultury w Szczecinie, Komisja ds. Przydziału Pracowni Artystycznych, „Szczecińskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor”, „Szczeciński Inkubator Kultury”);
- działania promujące i wspierające organizacje pozarządowe, realizacja wspólnych przedsięwzięć i imprez na terenie Miasta, organizacja imprez o charakterze okolicznościowym i cyklicznym służącym rozwojowi sektora pozarządowego w Szczecinie, w tym: kolejne edycje akcji pn. „Niewiele trzeba, by czuć się lepiej. Wystarczy 1%”, Szczecińskie Spotkanie Organizacji Pozarządowych „Pod Platanami”, debaty i konferencje w ramach

Tygodnia Inicjatyw Pozarządowych, Gala Obywatelska.

ZWIĄZKI MIĘDZYGMINNE I STOWARZYSZENIA

Gmina Miasto Szczecin należy do **8 krajowych** organizacji, związków międzygminnych i stowarzyszeń gmin, w których opłaca coroczną składkę członkowską. Wysokość składek członkowskich w ostatnich latach kształtowała się na poziomie: w roku 2012 wyniosła – 688 594,76 zł; w roku 2013 – 693 851,53 zł.

O przystąpieniu do większości z nich zdecydowano poprzez przyjęcie odpowiednich uchwał Rady Miasta Szczecin, bądź Zarządu Miasta Szczecina. Przedstawicielami w większości związków i stowarzyszeń jest Prezydent Miasta Szczecin, do niektórych jednak są delegowani przez Radę Miasta Szczecin przedstawiciele oraz koordynatorzy – Radni Rady Miasta Szczecin oraz pracownicy Urzędu Miasta Szczecin. Wszystkie krajowe organizacje, związki międzygminne i stowarzyszenia gmin do których należy Gmina Miasto Szczecin prowadzą działalność statutową na terenie całego kraju. Zestawienie związków i stowarzyszeń, w których uczestniczy Miasto Szczecin przedstawia tabela 13.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Współpraca międzynarodowa miasta Szczecin koncentruje się od wielu lat wokół trzech priorytetów: współpracy transgranicznej, międzyregionalnej i europejskiej. Zadania realizowane są poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, siecią akademii europejskich i fundacji zagranicznych i krajowych, realizującymi projekty współfinansowane ze środków europejskich lub zewnętrznych; współpracę ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi państw europejskich na forum organizacji międzynarodowych, w obszarze transgranicznym oraz z miastami partnerskimi na bazie podpisanych porozumień lub umów; ze środowiskami i organizacjami polonijnymi oraz placówkami dyplomatycznymi, współpracę uczelni wyższych, realizujących projekty wymiany.

Miasto Szczecin podejmuje działania promocyjne na forach międzynarodowych o różnym profilu (kulturalne, gospodarcze), w tym tych adresowanych specjalnie do zagranicznych mediów i dziennikarzy. Miasto wspiera międzynarodową współpracę europejską szczecińskich organizacji, instytucji i uczelni wyższych, np. w zakresie organizowania konferencji naukowych, animowania środowisk zawodowych i wymiany młodzieży w ramach współpracy transgranicznej. W kooperacji z władzami województwa promowane są zagadnienia rozwoju miasta i regionu w instytucjach europejskich oraz na forum organizacji międzynarodowych. W mieście organizowane są konferencje międzynarodowe, seminaria, imprezy, wizyty studyjne, itp. Rozwijane są również kontakty z miastami i regionami partnerskimi poprzez uczestnictwo w różnych projektach i wydarzeniach międzynarodowych. Miasto Szczecin i województwo zachodniopomorskie zaznacza swoją obecność na forum organizacji międzynarodowych, tj. np. Związek Miast Bałtyckich (UBC) i Sieć Europejskich Regionów i Obszarów Metropolitalnych METREX, BSSC prowadząc wspólnie aktywny lobbying interesów regionalnych.

Tabela 13. Przedstawiciele Gminy Miasto Szczecin w związkach i stowarzyszeniach.

Organizacja	Dziedziny działalności	Przedstawiciel
Unia Metropolii Polskich	Działalność organizacji opiera się na pracach w tematycznych komisjach i zespołach: ds. integracji europejskiej i spójności Polski z UE, ds. finansów, majątku i inwestycji publicznych, ds. edukacji i sportu oraz kultury i mediów, ds. ochrony zdrowia oraz polityki społecznej, ds. administracji miejskiej oraz bezpieczeństwa obywateli, ds. infrastruktury, rozwoju przestrzennego, polityki regionalnej oraz środowiska, ds. obszarów metropolitalnych, miast i dzielnic, ds. ochrony zdrowia i polityki społecznej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.	Piotr Krzystek
Związek Miast Polskich	Działalność związku opiera się na pracach w tematycznych komisjach: finansów, kultury, bezpieczeństwa i porządku publicznego, gospodarki komunalnej, integracji europejskiej, polityki mieszkaniowej i przestrzennej, polityki społecznej, promocji i ochrony zdrowia, edukacji, kultury fizycznej, polityki gospodarczej i promocji miasta, ochrony środowiska, komisji ustrojowej, turystyki oraz powiatowej.	Judyta Lemm
Związek Miast i Gmin Morskich	Działalność związku opiera się na dążeniu do gospodarczego i kulturowego rozwoju regionu nadmorskiego.	Piotr Jania
Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania	Działalność stowarzyszenia polega na podejmowaniu inicjatyw, promowaniu oraz aktywnym popieraniu wszelkich działań mających na celu m.in. rozwój przedsiębiorczości samorządów w oparciu o środki Unii Europejskiej oraz innych krajowych i międzynarodowych instytucji finansowych oraz rozwój szeroko rozumianych kompetencji transgranicznych Miasta Szczecin.	Piotr Kęsik, Jerzy Sieńko, Artur Szałabawka, Krzysztof Soska, Ryszard Słoka, Patrycjusz Ceran
Stowarzyszenie na Rzecz Gmin Miast Nadodrzańskich	Statutowymi celami stowarzyszenia są m.in.: wspieranie rozwoju gospodarczego miast nadodrzańskich, kształtowanie świadomości ekologicznej, propagowanie walorów turystycznych regionów nadodrzańskich, podejmowanie działań skierowanych na rozwój korytarza transportowego północ – południe Europy, którego osią jest Odra, wspieranie rozwoju portów i żeglugi towarowo – pasażerskiej.	Piotr Krzystek
Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	Działania organizacji skupiają się na upowszechnianiu idei samorządności lokalnej i regionalnej oraz wspieranie jej rozwoju. Celem działań jest integracja JST na rzecz zintegrowanego rozwoju szczecińskiego obszaru metropolitalnego.	Piotr Krzystek
Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna	Celem działalności organizacji jest kreowanie wizerunku województwa zachodniopomorskiego jako regionu atrakcyjnego turystycznie, integrowanie środowisk samorządu terytorialnego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji, zainteresowanych rozwojem turystycznym województwa, zwiększenie liczby turystów odwiedzających Województwo Zachodniopomorskie, działanie na rzecz wzrostu wpływów z turystyki.	Arkadiusz Pawlak
Stowarzyszenie Konwent Gmin i Powiatów RP współpracujących z samorządami Republiki Ukrainy	Celami Konwentu są: wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz współpracy i realizacji wspólnych interesów członków Konwentu; inicjowanie i realizacja na obszarach gmin i powiatów – członków Konwentu projektów służących współpracy z samorządami Republiki Ukrainy; informowanie opinii publicznej o idei i praktyce współpracy polskich i ukraińskich jednostek samorządu terytorialnego; pozyskiwanie środków z UE oraz innych źródeł dla realizacji idei współpracy.	Piotr Krzystek

Źródło: Wydział Organizacyjny Urzędu Miasta Szczecin.

W latach 2012-2013 najaktywniej realizowane były zadania w zakresie **współpracy transgranicznej**. Odbyły się liczne spotkania branżowe z partnerami z Niemiec, konferencje i debaty transgraniczne. W połowie 2013 roku partnerzy szwedzcy opuścili Euroregion po 18-latach współpracy.

Miasto prowadzi również aktywność na forum organizacji międzynarodowych, tj. Związek Miast Bałtyckich (UBC) oraz Sieć Europejskich Regionów i Obszarów Metropolitalnych (METREX). Na [Forum UBC Bałtyckich Miast](#) przedstawiciele Miasta uczestniczą w wymianie eksperckiej między miastami członkowskimi oraz

w procesie ewaluacji zagadnień związanych z realizacją polityki spójności Unii Europejskiej. Wiodącym tematem współpracy jest zrównoważony rozwój regionu, przyszłość młodzieży, ochrona środowiska, współpraca z innymi organizacjami bałtyckimi i europejskimi, realizacja Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego oraz poprawa wizerunku i atrakcyjności regionu bałtyckiego. Pośród priorytetów UBC znajdują się również m.in. zagadnienia społeczne, tj. zapobieganie przestępczości oraz bezpieczeństwo mieszkańców, promocja zdrowia i opieka nad ludźmi starszymi oraz zwalczanie dyskryminacji i równość płci. Istotną część

działalności organizacji związana jest z promocją zaangażowania młodzieży w realizację polityk i działań sieciowych w Regionie Morza Bałtyckiego. Szczecin przystąpił do UBC uchwałą Rady Miasta Nr XVIII/214/91 z dnia 18 listopada 1991 r. METREX w swoim programie działania (2012-2013) podejmował kwestie dot. przyszłości obszarów i regionów metropolitalnych w Europie, wpływu zmian klimatycznych na strukturę miast, przestrzennych relacji policentrycznych, przebiegu korytarzy transportowych w Europie, relacji miasto-wieś w układach regionalnych oraz mobilności. Organizacja promuje zagadnienia zrównoważonego rozwoju regionalnego Europy, realizuje założenia polityki regionalnej i spójności Unii Europejskiej. METREX oddziałuje na europejski rozwój terytorialny poprzez generowanie i analizowanie perspektyw i trendów rozwojowych aglomeracji miejskich. Sieć włączyła się aktywnie w europejską debatę dot. spójności terytorialnej, modernizacji sieci TEN-T oraz Europejską Politykę Sąsiedztwa. Szczecin uczestniczy w wymianie doświadczeń w dziedzinie planowania przestrzennego, kreowania rozwoju gospodarczego oraz wzmacniania funkcji metropolitalnych w miastach regionach. Na forum organizacji Miasto zrealizowało zadania związane z mappingiem klastrów gospodarczych w obszarze metropolitalnym oraz promowało - wspólnie z województwem zachodniopomorskim (członek METREX od 2011r.) Szczecin jako stolicę Euroregionu Pomerania i metropolię rozwijającą funkcje transgraniczne. RBGP WZ zrealizowało w ramach METREX projekt URMA dot. partnerstw miejsko-wiejskich.

SERWISY INFORMACYJNE MIASTA SZCZECIN

Od 1994 roku Urząd Miasta Szczecin posiada własną infrastrukturę teleinformatyczną, przygotowaną do gromadzenia i przetwarzania informacji o Mieście. Na jej bazie począwszy od roku 1995 w sieci lokalnej UM funkcjonuje intranetowy serwis informacyjny - "UMiNET", skierowany do pracowników Urzędu oraz jednostek komunalnych Miasta. Od roku 1997 funkcjonuje oficjalny serwis informacyjny Miasta w globalnej sieci WWW (www.Szczecin.pl) W lipcu 2003 roku, zgodnie z Ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej powstał Biuletyn Informacji Publicznej Miasta, który stanowi urzędowy publikator informacyjny składający się z ujednoczonego systemu stron, na których udostępniona jest informacja publiczna. Informacją publiczną w rozumieniu tej ustawy jest każda informacja o sprawach publicznych będąca w posiadaniu jednostek administracji publicznej. W maju 2007 został uruchomiony e-URZĄD Miasta Szczecin, stanowiący integralną część BIPu Urzędu Miasta. Zadaniem e-URZĘDu jest udostępnienie interesantom możliwości załatwiania spraw drogą elektroniczną, niezależnie od pory dnia i miejsca pobytu. Oprócz oficjalnego serwisu informacyjnego Urzędu Miasta (www.Szczecin.pl) funkcjonuje również pod adresem www.Szczecin.eu portal Miasta Szczecin. Oba serwisy stanowią kompendium wiedzy na temat Miasta chociaż każdy z nich zawiera informacje o innym charakterze w zależności od potrzeb odbiorcy.

BIULETYN INFORMACJI PUBLICZNEJ URZĘDU MIASTA (bip.um.Szczecin.pl)

Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) to urzędowy publikator informacyjny, składający się z ujednoczonego systemu stron publikowanych w sieci Internet, na których

zostaje udostępniona informacja publiczna. Biuletyn Informacji Publicznej jest realizowany na podstawie następujących aktów prawnych:

- Zarządzenie Prezydenta Miasta Szczecin Nr 370/08 z dnia 28 sierpnia 2008 r. w sprawie zasad udostępniania informacji publicznej oraz wysokości opłat za udostępnianie informacji publicznej (zm. Zarządzeniem Nr 19/09 z dnia 26 stycznia 2009 r.),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie wymagań technicznych formatów zapisu i informatycznych nośników danych, na których utrwalono materiały archiwalne przekazywane do archiwów państwowych (Dz.U. 2006 nr 206 poz. 1519),
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi (Dz.U. 2006 nr 206 poz. 1518),
- Ustawa o podpisie elektronicznym z dnia 18 września 2001 r. (Dz.U.01.130.1450),
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U.02.101.926),
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U.05.64.565),
- Decyzja Nr 456/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2005 r. ustanawiająca wieloletni program wspólnotowy mający na celu zwiększenie dostępności, użyteczności i wykorzystania zasobów cyfrowych w Europie (Dz.U.L 79/1 z 24.03.2005),
- Dyrektywa 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U.L 345 z 31.12.2003).

Realizując wymogi nakładane przez powyższe akty prawne w lipcu 2003 roku Urząd Miasta uruchomił własny serwis internetowy Biuletynu Informacji Publicznej. W swojej podstawowej funkcjonalności zawiera informacje, które opisuje poniższa struktura:

- **Urząd Miasta**

Podstawowe informacje
Wydziały i Biura Urzędu Miasta
Regulamin organizacyjny Urzędu
Jednostki organizacyjne Miasta
Wykaz służb, straży, inspekcji
Jednostki pomocy społecznej
Instytucje kultury
Jednostki wykonujące usługi
Spółki z udziałem Miasta
Inne jednostki Miasta

- **Prezydent Miasta**

Prezydent
Zastępcy
Sekretarz
Skarbnik
Rzecznik

- **Rada Miasta**

Rada Miasta VI Kadencji
Radni VI kadencji
Przewodniczący Rady
Prezydium
Kluby Radnych
Komisje
Wybory

- **Jednostki pomocnicze**

Osiedla Dzielnicy Północ

Osiedle Dzielnicy Śródmieście
Osiedle Dzielnicy Zachód
Osiedle Dzielnicy Prawobrzeże

- **Inne jednostki**

Organizacje pozarządowe
Straż Miejska
Mieszkańcy

- **Sprawy**

Procedury według spraw
Procedury według wydziałów
Załatw sprawę e-URZĄD
Ogłoszenia urzędowe
Pomoc w mieście

- **Prawo lokalne**

Statut Miasta
Uchwały Rady Miasta
Zarządzenia Prezydenta
Plany zagospodarowania
Studium, plany i raporty

- **Finanse**

Finanse i majątek miasta
Podatki lokalne
Informacja o stanie mienia
Fundusze pomocowe

- **Postępowania**

Zamówienia publiczne
Nabór na stanowiska
Dotacje

- **Nieruchomości**

Nieruchomości w Mieście
Przetargi na nieruchomości
Wykaz nieruchomości przygotowywanych do zbycia

- **Inne**

Inwestycje na terenie gminy
Oświadczenia majątkowe
Strefa Płatnego Parkowania
Interaktywna mapa miasta
Rejestry i ewidencje
Rejestr telefonów Urzędu Miasta

Na stronach Biuletynu, pod adresem Biura Obsługi Interesantów boi@um.Szczecin.pl, można uzyskać szybką pomoc w każdej sprawie z zakresu kompetencji Urzędu. Ponadto elektroniczny adres grupowy posiada każda jednostka organizacyjna Urzędu, a indywidualny e-mail każdy pracownik Urzędu - dostępne na właściwych stronach biur i wydziałów w Biuletynie.

e-URZĄD MIASTA SZCZECIN

(eurzad.Szczecin.pl)

e-URZĄD to urząd dostępny drogą elektroniczną, w którym można załatwić sprawy niezależnie od pory dnia i miejsca pobytu. W e-URZĘDZIE uzyskanie informacji, złożenie wniosku, załatwienie i monitorowanie sprawy odbywa się zdalnie, wygodnie, bezpiecznie i terminowo, zgodnie z procedurami.

Koncepcja e-URZĘDU wnosi wiele nowych elementów do sposobu funkcjonowania urzędów administracji publicznej. Realizacją tej idei, konsekwencją opracowanych programów eEuropa, a także podejścia do pracy administracji publicznej, są uchwalone przez Sejm w 2001 r. dwie ustawy:

- Ustawa o podpisie elektronicznym z dnia 18 września 2001r. (Dz. U. 2001r. nr 130 poz. 1450).
- Ustawa o dostępie do informacji publicznej z dnia 6 września 2001r. zobowiązująca administrację publiczną do udostępniania informacji o charakterze publicznym.

Ustawy te nakładają na urzędy wiele nowych zobowiązań, które powodują znaczące zmiany dotyczące zakresu oferowanych usług, funkcjonowania oraz komunikacji urzędów z klientami.

W ramach e-URZĘDU Urząd Miasta Szczecin udostępnił szereg usług, które zawierają się w sześciu podstawowych działach:

- „Załatw sprawę”, w którym znajdują się:
 - karty informacyjne opisujące rodzaje spraw załatwianych w Urzędzie,
 - tryby załatwiania spraw, które uwzględniają wszystkie etapy realizacji sprawy – uwzględnione są tu formalności dokonywane nie tylko w UM Szczecin ale również w innych urzędach i instytucjach.
 - e-kancelaria – umożliwia załatwienie spraw za pośrednictwem technologii teleinformatycznych. Za pośrednictwem formularzy elektronicznych Urząd udostępnia możliwość zdalnego, bezpiecznego i terminowego załatwienia wytypowanych spraw. Dzięki e-formularzom istnieje możliwość zdalnego złożenia wniosku oraz monitorowania i załatwienia sprawy za pośrednictwem komputera podłączonego do sieci Internet. Posiadacze kwalifikowanego podpisu elektronicznego mogą załatwić sprawę bez konieczności osobistego stawiennictwa w Urzędzie, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej.
- „Zarezerwuj wizytę”, w którym można zdalnie umówić się na wizytę w Urzędzie, a także sprawdzić bieżący stan kolejki do stanowisk obsługi interesantów,
- „Informacja urzędowa”, w którym znajdują się odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, dane teleadresowe Urzędu, a także zbiór informacji pomocnych w załatwieniu sprawy,
- „Stan realizacji sprawy”, w którym można sprawdzić stan realizacji wniosków, skarg, przesyłek awizowanych przez gońców urzędowych,
- „Rejestry urzędowe”, w którym znajdują się rejestry prowadzone przez Urząd np. ewidencja działalności gospodarczej, stacji kontroli pojazdów, kolejka mieszkaniowa i inne oraz różnego rodzaju mapy.

SERWIS INFORMACYJNY Portal Edukacyjny (pe.Szczecin.pl)

„Portal EDUKACYJNY województwa zachodniopomorskiego - Szczecin” to elektroniczna platforma edukacyjna i społecznościowa z systemami informacyjnymi, dostępem do zasobów cyfrowych oraz elementami systemu zarządzania oświatą.

Celem projektu jest rozwój aplikacji i systemów informatycznych dla sektora publicznego oraz wzrost usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w sferze edukacji.

Portal Edukacyjny to serwis informacyjny, dostarczający na bieżąco informacji o wydarzeniach, konkursach, dniach otwartych w placówkach oświatowych,

- baza instytucji oświatowych i placówek edukacyjnych,
- bezpłatny dostęp do modułów usprawniających zarządzanie jednostką oświatową, wspomagający jej pracę i efektywnie wspierający naukę i nauczanie,
- dziennik elektroniczny jako platforma kontaktu między uczniem, rodzicem i nauczycielem; nowoczesne rozwiązanie wspierające proces

dydaktyczny, spełniające najwyższe standardy w tym zakresie,

- profesjonalne materiały edukacyjne oraz naukowe dla uczniów, nauczycieli, metodyków, konsultantów, pracowników naukowych, rodziców z założeniem pełnego poszanowania praw autorskich,
- narzędzie do tworzenia multimedialnych prezentacji, które umożliwia tworzenie własnych prezentacji, w tym prezentacji zestawionych z pojedynczych zasobów edukacyjnych,
- eLearning, który umożliwia uczenie się, realizację kursów, zdalnych testów, sprawdzianów wraz z ich oceną,
- elementy społecznościowe, czat, blog, forum itd.

Portal Edukacyjny to pierwsze w Polsce tego typu innowacyjne rozwiązanie przyczyniające się do podniesienia jakości systemu zarządzania szkołami i placówkami oświatowymi. Realizacja Projektu pozwala na wzbogacenie i udoskonalenie warsztatu pracy pedagogicznej nauczyciela, usprawnieniu procesu przyswajania wiedzy i umiejętności uczniów.

SERWIS INFORMACYJNY Portal Bezpieczni Razem (pbr.Szczecin.pl)

„Portal BEZPIECZNI RAZEM” to elektroniczna platforma społecznościowa i edukacyjna z systemami informacyjnymi, dostępem do zasobów cyfrowych o szeroko rozumianej tematyce poświęconej bezpieczeństwu. Celem projektu jest rozwój aplikacji i systemów informatycznych dla sektora publicznego oraz wzrost usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w sferze bezpieczeństwa. Realizacja celu nastąpi poprzez umożliwienie mieszkańcom lepszego i łatwiejszego dostępu do informacji oraz usprawnienie przepływu danych pomiędzy jednostkami miasta, służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i mieszkańcami. Portal jest podstawowym źródłem informacji o tematyce bezpieczeństwa, edukacji o bezpieczeństwie oraz umożliwia wymianę informacji. Portal Bezpieczni Razem to:

- serwis informacyjny, dostarczający na bieżąco informacji o projektach edukacyjnych, konkursach i wydarzeniach z zakresu bezpieczeństwa,
- nowoczesne rozwiązanie wspierające kształtowanie bezpiecznych postaw;
- szeroki i nieograniczony dostęp do aplikacji udostępniających m.in. zasoby edukacyjne, informacje na temat bezpieczeństwa itd.;
- narzędzie, które powinno przyczynić się do podniesienia bezpieczeństwa Miasta i jego okolic;
- profesjonalne filmy promujące bezpieczne postawy oraz wypracowujące u użytkowników odpowiednie nawyki i reakcje;
- baza instytucji, organizacji, stowarzyszeń związanych z bezpieczeństwem;
- elementy społecznościowe, czat, blog, forum itd.

Projekty Portal Edukacyjny i Bezpieczni Razem zostały dofinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego w ramach Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa zachodniopomorskiego na lata 2007-2013. Oś Priorytetowa 3 „Rozwój społeczeństwa informacyjnego”. Działanie 3.2 „Rozwój systemów informatycznych i usług”.

BIURO OBSŁUGI INTERESANTÓW ORAZ BEZPŁATNA INFOLINIA

Biuro Obsługi Interesantów zostało uruchomione w 1998 r. w celu usprawnienia działania Urzędu. Misją Biura od początku funkcjonowania jest „świadczanie usług najwyższej jakości w przyjaznej atmosferze”. Biuro stanowi miejsce pierwszego kontaktu interesanta z urzędem. W Biurze znajdują się stanowiska najczęściej odwiedzanych przez interesantów wydziałów i biur, dzięki czemu interesanci mogą załatwić większość spraw w jednym miejscu, bez konieczności szukania właściwego wydziału/biura.

Uruchomienie Biura Obsługi Interesantów przyczyniło się do poprawy jakości i komfortu obsługi Interesantów poprzez:

- profesjonalizm i skrócenie czasu obsługi interesantów,
- pełną jawność kontaktu interesanta z urzędnikiem,
- polepszenie warunków technicznych pracy oraz monitorowanie obiegu dokumentów.

W ramach struktury Biura Obsługi Interesantów od 2007 r. funkcjonuje Centrum Obsługi Przedsiębiorców. Biuro nieustannie poszukuje i wprowadza nowe formy usług dla interesantów aby utrzymać wysoki poziom obsługi. W tym celu w biurze podjętych zostało szereg działań organizacyjnych, informacyjnych i informatycznych m.in.:

- uruchomienie bezpłatnej Infolinii Urzędu 800 300 300 – dzięki infolinii mieszkańcy Szczecina mogą szybko dowiedzieć się w jaki sposób załatwić daną sprawę w urzędzie,
- wydłużenie godzin pracy w Biurze - wychodząc naprzeciw oczekiwaniom interesantów, Biuro Obsługi Interesantów rozszerzyło godziny przyjmowania interesantów. Od 1 maja 2009 r. od poniedziałku do piątku Biuro Obsługi Interesantów jest czynne w godzinach 7.30 - 16.00. Niewątpliwie dużym osiągnięciem Biura jest fakt, że udało się przedłużyć godziny jego pracy bez konieczności zwiększenia obsady;
- przeniesienie Centrum Obsługi Przedsiębiorców do pokoju 36 w prawym skrzydle – od połowy lutego 2009 r. Centrum Obsługi Przedsiębiorców zostało zlokalizowane w jednym miejscu w pobliżu sali 62 w celu ujednoczenia zasad obsługi przedsiębiorców i interesantów. Dodatkowo od marca 2009 r. umożliwiono umawianie wizyt w Centrum (m. in. poprzez Internet);
- redagowanie we współpracy z Biurem Komunikacji Społecznej i Marketingowej miesięcznika „Zoom na Szczecin” – Informatora Urzędu Miasta Szczecin dla interesantów - ma on przybliżyć działalność Urzędu interesantom, którzy znajdują tu przede wszystkim informacje o aktualnościach miejskich, kalendarium imprez w mieście oraz informator Biura Obsługi Interesantów o sprawach urzędowych oraz zmianach w przepisach prawa;
- rezerwacja wizyt w Biurze Obsługi Interesantów - we wrześniu 2004 r. wprowadzono możliwość rezerwacji wizyt w Biurze Obsługi Interesantów. Od 2006 r. rezerwację wizyt umożliwiono również w Filii Urzędu. Celem tej usługi jest umożliwienie interesantom dokładnego zaplanowania wizyty w Urzędzie na konkretny dzień i godzinę, a co za tym idzie skrócenie do minimum czasu załatwiania sprawy. W 2005 r. z tej usługi skorzystało 7 tys. osób, w 2006 r. - 22 tys. osób, w 2007 r. - 73 tys. osób, w 2008 r. - 75,5 tys. osób, w 2009 r. – 44 tys. osób, w 2010 r. - 44 tys. osób, w 2011 r. – 45 tys. osób, w 2012 roku – 43 tys. osób, natomiast w roku 2013 – 44 tys. osób.

- uruchomienie Punktu Kontaktowo-Doradczego Euroregionu Pomerania – 4 maja 2011 r. rozpoczął działalność Punkt Kontaktowo – Doradczy Euroregionu Pomerania dla niemieckich i polskich obywateli. Punkt jest czynny w dni powszednie w godz. 10-14 w Biurze Obsługi Interesantów w Sali 62. Pracownicy punktu udzielają porad obywatelom Niemiec i Polski w zakresie spraw należących do Urzędu Miasta Szczecin, a w szczególności spraw obywatelskich i związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie Gminy Miasta Szczecin. Pośredniczą także w kontaktach obywateli z urzędami i instytucjami po stronie niemieckiej i polskiej;
- zorganizowanie tzw. „Wieczoru w Urzędzie” – 27 listopada 2009 r. został zapoczątkowany cykl pn. „Wieczór w Urzędzie”. Przedsięwzięcie polega na przedłużeniu pracy Biura Obsługi Interesantów oraz innych wydziałów/biur Urzędu. W godz. 16-21 interesanci mogą załatwić sprawy związane z Biurem lub innymi wydziałami merytorycznymi, które biorą udział w tym wydarzeniu. Do tej pory odbyło się 12 „Wieczorów” – jeden w 2009 r., cztery w 2010 r., trzy w 2011 r. oraz cztery w 2012 r. Z tej możliwości załatwienia swojej sprawy w urzędzie skorzystało do tej pory ponad 7,5 tys. mieszkańców Szczecina.
- wydawanie kart parkingowych potwierdzających uprawnienia do niestosowania się do niektórych znaków drogowych – osobom posiadającym orzeczenie Komisji Lekarskiej o przyznaniu stopnia niepełnosprawności Biuro Obsługi Interesantów wydaje karty parkingowe. Przedmiotowe uprawnienia mają na celu udogodnienia osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w ruchu drogowym.
- przyjmowanie wniosków o wydanie Szczecińskiej Karty Rodzinnej – w ramach Programu Szczecin Przyjazny Rodzinie Biuro Obsługi Interesantów przyjmuje wnioski od rodzin zamieszkałych na terenie Szczecina, w których na utrzymaniu rodziców jest przynajmniej dwójka dzieci. Posiadacze Szczecińskiej Karty Rodzinnej mogą korzystać ze zniżek, ulg i ofert bezpłatnych dot. transportu miejskiego, wydarzeń kulturalnych bądź zajęć sportowych.

Na uwagę zasługuje fakt, że Miasto Szczecin, zajęło w roku 2014 pierwsze miejsce w rankingu miast wojewódzkich, opracowanego na zlecenie Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”, w którym mieszkańcy oceniali jakość usług świadczonych przez urzędy miejskie.

GOSPODARKA FINANSOWA I MAJĄTEK MIASTA

REALIZACJA OBOWIĄZKOWYCH ZADAŃ MIASTA

Szczecin z dniem 1 stycznia 1999 r. uzyskał status miasta na prawach powiatu. Miasto realizuje zadania własne leżące w gestii zarówno gminy, jak i powiatu, których katalogi zawierają przepisy ustaw: z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

Do zadań własnych Miasta należy zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Ustawy określają, które z zadań własnych Miasta mają charakter obowiązkowy. Zadania własne obejmują w szczególności sprawy:

- edukacji publicznej,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- transportu zbiorowego i dróg publicznych,
- miejskich dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania, oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni miejskiej i zadrzewień,
- cmentarzy miejskich,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- geodezji, kartografii i katastru,
- gospodarki nieruchomościami,
- ładu przestrzennego,
- budownictwa mieszkaniowego,
- administracji architektoniczno-budowlanej,
- gospodarki wodnej,
- ochrony środowiska i przyrody,
- rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- ochrony przeciwpożarowej, przeciwpowodziowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- utrzymania miejskich obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- obronności,
- promocji miasta,
- wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzania wyborów powszechnych oraz referendum. Zadania z zakresu administracji rządowej mogą być również wykonywane na podstawie porozumień z organami tej administracji. Miasto może wykonywać również zadania leżące w gestii innych samorządów na podstawie porozumień z nimi zawartych. W celu wykonywania zadań Miasto tworzy jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami np. organizacjami pozarządowymi.

Wśród miejskich jednostek organizacyjnych są zakłady budżetowe, jednostki budżetowe, instytucje kultury. Ponadto zadania Miasta realizowane są także przez spółki z udziałem Miasta, różnego rodzaju służby, inspekcje i straże.

Podstawową jednostką organizacyjną miasta, przy pomocy której Prezydent Miasta realizuje swoje ustawowe zadania jest Urząd. Szczegółowe zasady funkcjonowania Urzędu ustala Regulamin organizacyjny.

DZIAŁANIA WEDŁUG OBSZARÓW DZIAŁALNOŚCI

Oświata i wychowanie oraz kultura i sztuka - System oświaty Miasta Szczecin, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, obejmuje:

- przedszkola i inne formy wychowania przedszkolnego,
- szkoły: podstawowe, gimnazja, ponadgimnazjalne, artystyczne,
- placówki oświatowo – wychowawcze,
- placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego – umożliwiające uzyskanie wiedzy ogólnej, umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- placówki artystyczne – ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań uzdolnień artystycznych,
- poradnie psychologiczne – pedagogiczne w tym specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim oraz z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania,
- placówki doskonalenia nauczycieli.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty do zadań własnych gminy należy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkoli specjalnych oraz innych form wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych oraz gimnazjów, w tym z oddziałami integracyjnymi, z wyjątkiem szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół artystycznych oraz szkół przy zakładach karnych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Do zadań własnych powiatu należy zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych specjalnych i gimnazjów specjalnych, szkół ponadgimnazjalnych, w tym z oddziałami integracyjnymi, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego, placówek oświatowo – wychowawczych, placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego, ośrodków doskonalenia zawodowego, poradni psychologiczno – pedagogicznych (w tym specjalistycznych), młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno – wychowawczych,

specjalnych ośrodków wychowawczych dla dzieci i młodzieży wymagającej stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, ośrodków umożliwiających dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim oraz upośledzonym umysłowo ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację odpowiednio obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą zakładać i prowadzić szkoły i placówki, których prowadzenie nie należy do ich zadań własnych, po zawarciu porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego, dla której prowadzenie danego typu szkoły lub placówki jest zadaniem własnym, a w przypadku szkół artystycznych – z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Szkoły i placówki mogą być szkołami i placówkami publicznymi albo niepublicznymi. Mogą być zakładane i prowadzone nie tylko przez jednostki samorządu terytorialnego (publiczne szkoły i placówki), ale również przez inne osoby prawne, a także osoby fizyczne.

W roku szkolnym 2013/2014 w mieście funkcjonują następujące jednostki organizacyjne realizujące zadania w zakresie edukacji:

- przedszkola (52, 6 filii),
- szkoły podstawowe (42; w tym 32 samodzielnie, 10 w zespołach szkół),
- gimnazja (37; w tym 17 samodzielnie, 20 w zespołach szkół),
- zespoły szkół (SP + GM) – (7)
- licea ogólnokształcące (20; w tym 7 samodzielnie, 12 w zespołach szkół ogólnokształcących i 1 w zespołach szkół),
- zespoły szkół ogólnokształcących (11 w tym Zespół Szkół Sportowych i Centrum Kształcenia Sportowego i Zespół Szkół nr 5 im. Józefa Wybickiego),
- zespoły szkół zawodowych (12),
- zespoły szkół specjalnych (5 w tym zespół szkół przy Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza)
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne (5),
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. T. Szeligowskiego,
- Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. Prof. Marka Jasińskiego,
- Państwowe Ognisko Baletowe,
- Pałac Młodzieży - Pomorskie Centrum Edukacji,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej,
- Ognisko Pracy Pozaszkolnej Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki”,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Cuma”,
- specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze (5), w tym ośrodek dla dzieci słabo słyszących i ośrodek dla dzieci niesłyszących,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapii (2),
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy,
- Bursa Szkolna Integracyjna.

Do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego należą również sprawy z zakresu prowadzenia działalności kulturalnej oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną poprzez tworzenie instytucji kultury, dla których prowadzenie działalności

kulturalnej jest podstawowym celem statutowym. W Szczecinie funkcjonuje 12 instytucji kultury podporządkowanych organizacyjnie Gminie Miasto Szczecin:

- teatry : Teatr Współczesny i Teatr Lalek Pleciuga,
- domy kultury: Klub 13 Muz, Klub Skolwin, MOK Dąbie, Słowianin, Ośrodek Teatralny Kana,
- Filharmonia Szczecińska,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szczecińska Agencja Artystyczna,
- Muzeum Techniki i Komunikacji „Zajezdnia Sztuki”,
- Trafostacja Sztuki Szczecin.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia - Pomoc społeczna, będąca instytucją polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Organizatorami pomocy społecznej w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są organy administracji rządowej i samorządowej, które w tym zakresie współpracują z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Rolę koordynatora Systemu Pomocy Społecznej w Mieście pełni Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który działa w formie jednostki budżetowej. Ośrodek realizuje ustawowe obligatoryjne zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej przypisane gminnym ośrodkom pomocy społecznej (OPS) oraz powiatowym centróm pomocy rodzinie (PCPR). Od 1 stycznia 2012 r Ośrodek na podstawie uchwały Rady Miasta wyznaczony został także organizatorem wsparcia rodziny a Zarządzeniem Prezydenta Miasta Szczecin ustanowiony organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Ośrodek wykonuje także zadania wynikające z odrębnych ustaw, z których najistotniejsza, gdy chodzi o liczbę nowych dodatkowych zadań jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Na podstawie tej ustawy MOPR zapewnia obsługę administracyjną Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz wykonuje najistotniejszą część gwarantowanych usług i świadczeń przysługujących ofiarom przemocy

w rodzinie. Przy pomocy Ośrodka Prezydent Szczecina sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością rodzinnej opieki zastępczej, innych jednostek pomocy społecznej na terenie Gminy Miasto Szczecin. Nadzór ten polega na opiniowaniu i kontroli realizacji zadań przez te jednostki pod kątem ich jakości, rzetelności, efektywności i prawidłowości ich wykonania, kwalifikacji osób wykonujących usługi oraz dostosowania tych usług do wymaganych przepisami prawa standardów.

Do zadań Ośrodka należą między innymi:

- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- koordynowanie realizacji gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków,
- kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia czy placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- prowadzenie specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności,
- dożywanie dzieci,
- krótkookresowa i doraźna pomoc psychologiczna oraz interwencja kryzysowa.

Na sieć jednostek pomocy społecznej w Mieście składają się różnego rodzaju placówki, które świadczą usługi adresowane do określonych kategorii osób. Są to np.:

- całodobowe domy pomocy społecznej - zapewniające osobom wymagającym całodobowej opieki usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, a także edukacyjne.
- placówki opiekuńczo-wychowawcze (obecnie działające w liczbie 11 w strukturze Centrum Opieki nad Dzieckiem, 8 typu rodzinnego, 1 prowadzona przez Towarzystwo Salezjańskie) - zapewniające dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, w związku z wejściem od 1 stycznia 2012 r. w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, sfera pieczy zastępczej zarówno instytucjonalnej jak i rodzinnej oraz system dziennego wsparcia w tzw. placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego wyłączony został w dużym stopniu z regulacji ustawowej zawartej w ustawie o pomocy społecznej, w związku z czym dzisiejsze rozwiązania organizacyjne są rezultatem uregulowań zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r.
- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).
- ośrodki wsparcia - będące jednostkami pobytu dziennego, gdzie udziela się wsparcia osobom, które nie wymagają opieki całodobowej, ale wymagają pomocy w zaspokajaniu codziennych, niezbędnych

potrzeb życiowych oraz specjalistycznej terapii, integracji i pracy socjalnej (wyodrębnione organizacyjnie bądź nie wyodrębnione jednostki).

Do miejskich jednostek pomocy społecznej należą:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta i Pioniera Ziemi Szczecińskiej”,
- Dom Pomocy Społecznej „Dom Kombatanta”,
- Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych,
- Centrum Opieki nad Dzieckiem,
- Ośrodek Wsparcia dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych,
- Rodzinne Domy Dziecka (11),
- Środowiskowy Dom Samopomocy.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są także przez podmioty niepubliczne prowadzące działalność pożytku publicznego, podmioty gospodarcze wykonujące określone usługi zlecane przez MOPR lub Wydział Spraw Społecznych dla osób uprawnionych do określonych form pomocy i świadczeń. Zadania te realizowane są zarówno przez wyodrębnione specjalistyczne jednostki i placówki, jak i w postaci pojedynczych usług.

Wydatki Miasta na sferę pomocową obejmują także finansowanie usług realizowanych na rzecz mieszkańców Szczecina na terenie innych powiatów. Dotyczy to głównie pieczy zastępczej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych oraz całodobowego pobytu w domach pomocy społecznej dla osób przewlekłe somatycznie bądź psychicznie chorych bądź w wieku podeszłym.

Zadania z zakresu szeroko rozumianej sfery społecznej o charakterze pomocowym realizuje Szczecińskie Centrum Świadczeń, które wykonuje zadanie zleczone gminy - rozpatrywanie i przyznawanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz własne: rozpatrywanie wniosków i udzielanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych. W oparciu o nową regulację ustawową o opiece nad dziećmi do lat 3 funkcjonuje w Szczecinie opieka żłobkowa. Obecnie realizowana jest przez 8 jednostek połączonych w jeden Zespół Żłobków Miejskich.

Do zadań własnych Miasta należą również zadania związane z ochroną zdrowia. Jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć zakłady opieki zdrowotnej, które udzielają świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych osobom ubezpieczonym, a także innym osobom, uprawnionym do tych świadczeń na podstawie odrębnych przepisów nieodpłatnie, za częściową odpłatnością lub pełną odpłatnością.

W Szczecinie funkcjonują 2 placówki ochrony zdrowia, których podmiotem tworzącym jest Miasto:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szkół Wyższych w Szczecinie,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu.

Podstawowym źródłem ich finansowania są kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia. Miasto udziela wsparcia finansowego na wybrane dodatkowe programy i zadania. Zadania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia realizowane są głównie w trybie zlecenia zadań podmiotom zewnętrznym wyłanianym w drodze konkursów, ofert oraz dotacji celowych. Do miejskich jednostek świadczących usługi z zakresu szeroko rozumianej pomocy społecznej i ochrony zdrowia zaliczyć należy również Miejską Izbę Wyrzeźwien,

Powiatowy Urząd Pracy czy Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Gmina Miasto Szczecin realizuje przedsięwzięcia na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych w oparciu o Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2002-2015. Zadania z tego obszaru zarówno własne jak i zlecone, obligatoryjne oraz wynikające z przyjętych rozwiązań, programów, realizowane są także przez podmioty niepubliczne w drodze zlecenia realizacji zadań i usług wraz z ich dofinansowaniem bądź poprzez udzielanie dotacji bądź w drodze zakupu usług.

Gospodarka komunalna, gospodarka nieruchomościami, budownictwo, transport

Do jednostek realizujących zadania w zakresie gospodarki komunalnej, gospodarki nieruchomościami, budownictwa, transportu należą:

Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych - przedmiotem działalności Zakładu jest przede wszystkim zarządzanie nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Szczecin, komunalnymi lokalami użytkowymi i garażami, a także zasobem mieszkaniowym, lokalami użytkowymi i garażami stanowiącymi nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodaruje Prezydent wykonujący zadania starosty. Ponadto ZBiLK pełni rolę inwestora zastępczego dla powierzonych Zakładowi inwestycji finansowanych z budżetu Miasta dotyczących komunalnego budownictwa mieszkaniowego.

Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego - przedmiotem działania jest:

- finansowanie, planowanie, utrzymanie, ochrona dróg publicznych, organizacja ruchu na drogach publicznych w granicach administracyjnych Miasta Szczecin, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych,
- zarządzanie, gospodarowanie, finansowanie, oznakowanie i utrzymanie użytków gruntowych o symbolu „dr” stanowiących własność Gminy Miasta Szczecin, nie zarządzanych przez inne podmioty,
- organizacja, nadzór i kontrola oczyszczania ulic w Mieście Szczecin,
- przewóz, organizacja, zarządzanie, planowanie i sterowanie transportem zbiorowym.

Zakład Usług Komunalnych (zakład budżetowy) - przedmiotem działania ZUK jest świadczenie usług komunalnych należących do zadań własnych Gminy Miasto Szczecin w zakresie :

- administrowanie terenami zieleni miejskiej wraz z elementami małej architektury, lasami miejskimi wraz z osadami leśnymi, budynkami, infrastrukturą związaną z gospodarką leśną, nabrzeżami miejskimi, kąpieliskami miejskimi wraz z obiektami znajdującymi się na ich terenie, basenami osiedlowymi, basenami przeciwpożarowymi, fontannami miejskimi, pomnikami, Teatrem Letnim, zbiornikami i ciekami wodnymi na gruntach stanowiących własność Miasta lub Skarbu Państwa, przepompownią przy ul. Gdańskiej, Kaplicą na Cmentarzu Centralnym, chłodnią przy ul. Ku Słońcu;
- administrowanie i utrzymanie punktów zbiórki odpadów problemowych,
- administrowanie i utrzymanie szaletów publicznych,
- prowadzenie prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie Miasta w tym opróżnianie pojemników na odchody zwierzęce,

- utrzymanie składowisk komunalnych w fazie poeksploatacyjnej zgodnie z wymogami ochrony środowiska oraz prowadzenie prac zabezpieczających środowisko przed niekorzystnym oddziaływaniem składowisk, w tym likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów,
- nadzorowanie i kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przed odpadami na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt,
- administrowanie cmentarzami komunalnymi wraz z towarzyszącą infrastrukturą,
- nadzór nad świadczeniem usług pogrzebowych,
- prowadzenie działalności związanej z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym Miasta Szczecin w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami,
- zawieranie umów najmu i dzierżawy na terenach i obiektach będących w administracji i zarządzie ZUK,
- prowadzenie remontów, inwestycji na mieniu administrowanym i zarządzanym przez ZUK,
- pełnienie funkcji Inżyniera Kontraktu przy remontach oraz inwestycjach prowadzonych na mieniu administrowanym i zarządzanym przez ZUK.

Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

- przedmiotem działalności Spółki w zakresie wynikającym z ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego jest zagospodarowanie, kupno, sprzedaż, wynajem nieruchomości na własny rachunek, zarządzanie nieruchomościami mieszkalnymi i użytkowymi. Towarzystwo może zawierać z osobami prawnymi lub fizycznymi, umowy o partycypację w kosztach budowy lokali mieszkalnych, dla osób wskazanych przez te osoby.

Podstawowym obszarem działania STBS jest 15 kwartałów Śródmieścia Szczecina, w których Spółka zarządza własnym oraz komunalnym zasobem budynkowym i lokalowym. Ponadto spółka zarządza lokalami wspólnot mieszkaniowych.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Prawobrzeże” Sp. z o.o.

- od 1 stycznia 2014 połączono z spółką Szczecińskie Centrum Renowacyjne Sp. z o.o. Przedmiotem działalności Spółki jest budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu, prowadzenie procesu renowacji kwartałów śródmiejskich z uwzględnieniem zarówno aspektów ekonomicznych jak i społecznych, poprzez m.in. samodzielną renowację budynków lub sprzedaż inwestorom z obowiązkiem dokonania renowacji sprzedawanych nieruchomości.

Ponadto Spółka może również m.in.: nabywać budynki mieszkalne, przeprowadzać remonty i modernizacje obiektów przeznaczonych na zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych na zasadach najmu, wynajmować lokale użytkowe znajdujące się w budynkach towarzystwa, sprawować zarząd nad budynkami mieszkalnymi nie będącymi jego własnością, sprawować funkcję inwestora zastępczego w zakresie inwestycji mieszkaniowych, budować budynki wielorodzinne oraz domy jednorodzinne ze środków przyszłych właścicieli.

Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.

- podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest wykonywanie zadań własnych gminy, polegających na zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Gminy Miasto Szczecin w zakresie organizacji ruchu drogowego, targowisk, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń

użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, w szczególności:

- obsługa zadań związanych z prowadzeniem Strefy Płatnego Parkowania,
- pobór opłaty targowej, gospodarowanie gminnymi obiektami wczasowo – rehabilitacyjnymi,
- zarządzanie nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Miasto Szczecin,
- gospodarowanie mieniem Gminy Miasto Szczecin przeznaczonym do wykonywania zadań w zakresie ochrony zdrowia,
- prowadzenie innych usług służących poprawie efektywności wykorzystania majątku Gminy.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o. - przedmiotem działalności przedsiębiorstwa jest przede wszystkim świadczenie usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Miasto Szczecin i gmin sąsiednich. Ponadto Spółka świadczy usługi:

- w zakresie remontów, przeglądów technicznych i napraw środków transportowych,
- reklamowe,
- wynajmu środków transportowych.

W zakresie realizowania usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Miasto Szczecin Spółka obsługuje linie autobusowe w prawobrzeżnej części, a także linie autobusowe łączące obie części miasta.

Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o. - podstawowym działaniem Spółki jest realizowanie pasażerskich przewozów autobusowych komunikacji miejskiej w Szczecinie na podstawie umowy z Gminą Miasto Szczecin – Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego. Dodatkowo Spółka świadczy usługi m. in. wynajmów okolicznościowych, obsługi linii komercyjnych, ekspozycji reklam na autobusach, napraw powypadkowych zewnętrznych.

W zakresie realizowania usług transportowych w lokalnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Miasto Szczecin Spółka obsługuje linie autobusowe w lewobrzeżnej części Szczecina, a także linie autobusowe łączące obie części miasta.

Szczecińsko - Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. - podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest świadczenie usług transportowych w regularnej komunikacji zbiorowej na terenie Gminy Police i Gminy Miasto Szczecin oraz gmin ościennych.

Najważniejszymi kontrahentami dla Spółki są Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego w Szczecinie, Gmina Police oraz Zakłady Chemiczne „Police” S.A.. Oprócz tego, Spółka prowadzi działalność w zakresie m.in. świadczenia usług: w zakresie remontów, przeglądów technicznych, reklamowych, wynajmu środków transportowych, mycia pojazdów samochodowych.

Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o. - podstawowym przedmiotem działalności Tramwaje Szczecińskie Spółka z o.o. jest wykonywanie zadania własnego gminy, polegającego na zaspokojeniu potrzeb mieszkańców Gminy Miasto Szczecin w zakresie lokalnego transportu zbiorowego - tramwajowej komunikacji zbiorowej.

Przewozy liniowe świadczone są na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Szczecin w sprawie zasad zlecania i rozliczania z realizacji zadań powierzonych do wykonania aktem założycielskim.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. - spółka jest zakładem użyteczności publicznej i wykonuje zadania własne gminy z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. Oprócz tego Spółka świadczy również usługi na rzecz osiedli i miejscowości należących do gmin sąsiadujących tj. Kolbaskowo, Stare Czarnowo, Dobra Szczecińska i Police. Spółka prowadzi także działalność dodatkową polegającą m.in. na naprawie i serwisie urządzeń, sprzedaży i legalizacji wodomierzy, dokonywaniu przeglądów, napraw i wymiany infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na zlecenie gmin ościennych i osób trzecich.

Ponadto Spółka posiada koncesję na produkcję i sprzedaż energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Sp. z o.o. - podstawowa działalność Spółki to: zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne, obróbka i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne, działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami. Gmina Miasto Szczecin, tworząc Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Sp. z o.o. w Szczecinie, przystąpiła do realizacji projektu pn. „Budowa Zakładu Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko priorytet II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni Ziemi, działanie 2.1. Kompleksowe przedsięwzięcia w zakresie gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych.

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. - do zadań Spółki należy wywóz odpadów bytowych i innych, oczyszczanie ulic, placów obszarów wodnych i innych terenów oraz urządzeń, selektywna zbiórka odpadów, unieszkodliwianie odpadów, handel przetworzonymi odpadami, organizacja, projektowanie, budowa oraz eksploatacja urządzeń i instalacji do przetwarzania odpadów.

Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o. - przedmiotem działalności Spółki jest produkcja, przesył oraz sprzedaż energii cieplnej na potrzeby centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej, eksploatacja i modernizacja własnych oraz obcych urządzeń ciepłowniczych, określanie ogólnych i technicznych warunków podłączeń użytkowników do sieci ciepłej, programowanie budowy urządzeń ciepłowniczych, wdrażanie nowych rozwiązań technicznych, a także nadzór techniczny.

Podstawowe dane dotyczące spółek miejskich dotyczące roku 2013 przedstawiono w tabeli 14.

POZOSTAŁE JEDNOSTKI BUDŻETOWE

Miejska Jednostka Obsługi Gospodarczej - przedmiotem działania Jednostki jest realizacja zadań związanych z zapewnieniem należytego funkcjonowania Urzędu Miasta Szczecin, obejmującej w szczególności :

- zarządzanie nieruchomościami Urzędu Miasta Szczecin i lokalami filialnymi,
- obsługę transportową na rzecz jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin,
- obsługę poligraficzną na rzecz jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta Szczecin,
- zabezpieczenie łączności na rzecz jednostek organizacyjnych UMS,

Tabela 14. Podstawowe dane dotyczące spółek z udziałem miasta na koniec 2013 r.*

Wyszczególnienie	Udział Miasta (%)	Wartość kapitału własnego spółki (w tys. zł)	Zysk/ strata netto	Zobowiązania długoterminowe
			(w tys. zł)	(w tys. zł)
Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	100	296 601,7	3 333,9	171 088,5
Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Praw obrzeże” Sp. z o.o.	100	149 501,9	2 292,5	107 732,9
Szczecińskie Centrum Renowacji Sp. z o.o.	100	120 244,0	2 519,0	-
Nieruchomości i Opłaty Lokalne Sp. z o.o.	100	74 507,0	51,5	38,0
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie” Sp. z o.o.	100	29 007,0	- 1 957,0	3 516,1
Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica” Sp. z o.o.	100	28 304,4	- 607,0	1 560,8
Tramwaje Szczecińskie Sp. z o.o.	100	143 016,7	573,8	17 778,0
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	100	419 915,0	38 038,0	350 269,0
Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Sp. z o.o.	100	24 675,8	- 710,8	-
Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.	100	47 106,1	- 558,8	7,5
Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Sp. z o.o.	100	76 966,7	3 932,0	-
Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.	100	6 275,5	63,5	-
Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.	98,10	7 543,9	- 843,9	14 668,7
Międzynarodowe Targi Szczecińskie Sp. z o.o.	92,81	6 464,1	152,0	-
Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o.	51,00	11 684,0	1 679,0	715,0
Szczecińsko-Polickie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	42,15	11 126,0	1 740,0	51,0
Szczecińska Energetyka Ciepła Sp. z o.o.	37,23	169 948,0	18 172,6	3 156,1
Port Lotniczy Szczecin-Goleniów Sp. z o.o.	33,43	69 136,6	- 4 483,2	27 283,9

*Dane dotyczące w wyniku finansowego oraz zobowiązań są danymi wstępnymi niezatwierdzonymi przez Zgromadzenie Wspólników

- zabezpieczenie potrzeb techniczno-materiałowych na rzecz jednostek organizacyjnych UMS,
- ochronę mienia poprzez zabezpieczenie budynku Urzędu Miasta przy Placu Armii Krajowej 1 przed zagrożeniem ze strony osób trzecich, obsługę portierni, patrolowanie obiektu, dozór monitorowany i inne formy kontroli,
- usługi pocztowe wykonywane przez gońców na rzecz UMS,
- realizację i rozliczanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej,
- przeprowadzanie postępowań i udzielanie zamówień dotyczących zakupu energii elektrycznej na rzecz jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Szczecin w tym samorządowych instytucji kultury.

Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej - przedmiotem działalności MODGiK jest gromadzenie, prowadzenie i udostępnianie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym ewidencji gruntów i budynków, gleboznawczej klasyfikacji gruntów i geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu oraz kontrola opracowań geodezyjnych i kartograficznych przyjmowanych do zasobu, koordynacja usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu oraz obsługa Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego - prowadzi przede wszystkim nadzór i kontrolę nad przestrzeganiem prawa budowlanego, w szczególności: zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska, warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych, zgodności rozwiązań architektoniczno – budowlanych z przepisami techniczno – budowlanymi oraz zasadami wiedzy technicznej.

Biuro Planowania Przestrzennego - jednostka budżetowa, do zadań której należy prowadzenie prac w zakresie planowania przestrzennego Miasta, a w szczególności: opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin, przyjmowanie i analiza wniosków, a także opracowywanie zmian do obowiązujących planów i współpraca w tym zakresie z jednostkami gminy Miasto Szczecin, opracowywanie, aktualizacja i prowadzenie spraw wynikających ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, współpraca przy opracowywaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planu zagospodarowania obszaru metropolitalnego, współdziałanie w realizacji polityki przestrzennej miasta Szczecin.

KULTURA FIZYCZNA, SPORT I TURYSTYKA

Miejski Ośrodek Sportu, Rekreacji i Rehabilitacji - jednostka budżetowa zajmująca się zarządzaniem i utrzymaniem bazy sportowej i rekreacyjnej Miasta. MOSRiR dba o stworzenie w mieście odpowiednich warunków dla rekreacji i wypoczynku, ale przede wszystkim kreuje dobre warunki do uprawiania wybranych dyscyplin sportowych. Zadaniem MOSRiR jest utrzymanie bazy sportowej i rekreacyjnej Miasta poprzez jej eksploatację, konserwację oraz rozbudowę, udostępnianie jej zainteresowanym jednostkom i osobom a przede wszystkim klubom i związkom sportowym oraz organizacjom kultury fizycznej i turystyki, fundacjom, organizacjom społecznym i zawodowym jak również szkołom i uczelniom oraz zakładom pracy i osobom fizycznym. MOSRiR prowadzi także Centrum Informacji Turystycznej, które kompleksowo udziela informacji o Szczecinie i regionie. Prowadzi poradnictwo turystyczne i udziela informacji agroturystyczne w regionie i Polsce. Ponadto biuro zajmuje się rozprowadzaniem pamiątek, wydawnictw

i folderów oraz rozprawdza Szczecińską Kartę Turystyczną.

Obecnie MOSRiR zarządza następującymi obiektami sportowymi:

- Stadion Miejski, ul. Karłowicza 28,
- „Floating Area”- basen olimpijski,
- Hala Miejska, ul. Twardowskiego 12b,
- Stadion Młodzieżowy, ul. Tenisowa 38,
- Stadion Lekkoatletyczny im. Wiesława Maniaka, ul. Litewska 20,
- Szczeciński Dom Sportu, ul. Wąska 16 i Unistawy
- Zespół Obiektów Sportowych „Tor Kolarski”, al. Wojska Polskiego 246,
- Młodzieżowe Centrum Sportu i Rekreacji, ul. Narutowicza 17,
- Obiekt sportowy ul. Nehringa,
- Obiekt sportowy ul. Pomarańczowa,
- Obiekt sportowy ul. Bandurskiego,
- Obiekt sportowy ul. Modra,
- Obiekt Sportowy ul. Potulicka
- Obiekt Sportowy Załom,
- Obiekt Sportowy Skolwin,
- Obiekt Sportowy Wielgowo,
- Obiekt Sportowy Jezierzycze,
- Boisko typu „Orlik” ul. Ziemowita,
- Centrum Informacji Turystycznej:
- - punkt przy ul. Niepodległości 1,
- - punkt przy ul. Jana z Kolna,
- - punkt na Dworcu Głównym PKP.
- MOSRiR jest często współorganizatorem imprez sportowych i rekreacyjnych, jak również prowadzi działalność promocyjną i reklamową zmierzającą do realizacji zadań Ośrodka. W zakresie swoich statutowych działań prowadzi również działalność hotelarsko – gastronomiczną oraz organizuje zajęcia z rehabilitacji ruchowej. Ponadto oferuje bazę zabiegową i zabiegi fizykoterapeutyczne.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Komenda Miejska Policji, Straż Miejska, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej - do zadań własnych Miasta należą sprawy z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, a także zapobieganie innym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. Na straży bezpieczeństwa publicznego w Mieście stoi Komenda Miejska Policji, której zadania finansowane są od 2003 r. z budżetu państwa. Jej działania wspierane są przez Straż Miejską. Bezpieczeństwem w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej, ratownictwem technicznym oraz likwidacją pożarów zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej. Z budżetu Miasta finansowana jest działalność Komendy Miejskiej Powiatowej Straży Pożarnej (jako zadanie zlecone) oraz Straży Miejskiej (jako zadanie własne).

POZOSTAŁE SPÓŁKI Z UDZIAŁEM MIASTA

Oprócz spółek wymienionych wcześniej Miasto Szczecin posiada również udziały w innych spółkach, których działalność odgrywa istotną rolę dla rozwoju miasta. Do najważniejszych należą:

Żegluga Szczecińska Sp. z o.o. - spółka została skomunalizowana we wrześniu 2011 r. Po przejęciu udziałów przez Gminę Miasto Szczecin rozpoczęła się

realizacja planu rozwoju Spółki, który ma na celu podniesienie poziomu jej konkurencyjności przy jednoczesnym poszerzeniu katalogu realizowanych przez Spółkę zadań własnych gminy. Podstawowym zadaniem realizowanym przez Spółkę jest administrowanie miejskimi nabrzeżami, świadczenie usług portowych dla małych jednostek turystycznych oraz jednostek pasażerskich zarówno morskich jak i śródlądowych. Ponadto Spółka realizuje zadanie własne gminy w zakresie usuwania statków lub innych jednostek pływających oraz prowadzenie strzeżonej przystani zgodnie z wymogami ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych.

Fundusz Wspierania Rozwoju Gospodarczego Miasta Szczecina Sp. z o.o. - przedmiotem działalności Spółki jest w szczególności prowadzenie działalności związanej ze wspieraniem przedsięwzięć gospodarczych zapewniających rozwój sektora małych przedsiębiorstw poprzez udzielanie poręczeń w celu udostępniania przedsiębiorcom dodatkowych źródeł zabezpieczeń kredytów i pożyczek bankowych. Od października 2010 r. Fundusz został Pośrednikiem Finansowym w ramach Zachodniopomorskiego Funduszu Powierniczego JEREMIE.

Szczeciński Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. - przedmiotem działalności Spółki jest wspieranie przedsięwzięć gospodarczych poprzez udzielanie pożyczek zapewniających rozwój mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także udzielania wsparcia finansowego dla wspólnot mieszkaniowych, stowarzyszeń oraz fundacji. Od 2010 r. Spółka jest Pośrednikiem Finansowym w ramach inicjatywy JEREMIE województwa zachodniopomorskiego.

Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. - spółka działa na rzecz tworzenia lokalnego i regionalnego środowiska innowacyjnego nastawionego na rozwój przedsiębiorczości poprzez tworzenie sprzyjającej bazy materialnej, infrastrukturalnej, ekonomicznej i socjalnej do zakładania, rozwoju i wspierania małych przedsiębiorstw innowacyjnych do przemysłowego wykorzystania wiedzy naukowej, do wykorzystania, transferu i komercjalizacji nowoczesnych technologii. Spółka realizuje projekt pn. "Budowa i wyposażenie I etapu Technoparku Pomerania w Szczecinie przy ul. Niemierzyńskiej.". W wyniku podejmowanej inwestycji ma powstać przestrzeń dla rozwoju innowacyjnych firm, które będą tworzyć produkty i usługi w oparciu o nowoczesne technologie.

Międzynarodowe Targi Szczecińskie Sp. z o.o. - spółka świadczy usługi w swojej siedzibie, ale także poza nią, w zakresie organizacji targów i wystaw gospodarczych, kongresów, konferencji, festynów, bali, szkoleń, walnych zgromadzeń, koncertów, pokazów mody, imprez sportowych. Ponadto Spółka podejmuje działania w zakresie m.in. świadczenia usług

- projektowania i wykonywania stoisk targowych,
- poligraficzno - reklamowych,
- obsługi gastronomicznej imprez,
- rezerwacji miejsc hotelowych,
- zatrudniania hostess, tłumaczy,
- wynajmu hali i posiadanego sprzętu.

Port Lotniczy Szczecin-Goleniów Sp. z o.o. - przedmiot działalności Spółki obejmuje m.in.:

- działalność wspierającą dla transportu powietrznego i lądowego,
- przewóz osób i towarów,

- przeładunek, magazynowanie, składowanie i przechowywanie towarów,
- najem i dzierżawa obiektów, placów i pomieszczeń,
- prowadzenie hoteli i moteli,
- prowadzenie restauracji, kawiarni, barów i innych punktów gastronomicznych,
- prowadzenie wypożyczalni samochodów i urzędzeń.

PODSTAWOWE CELE I ZAŁOŻENIA POLITYKI FINANSOWEJ MIASTA

Finanse samorządu terytorialnego są integralną częścią publicznego systemu finansowego, obejmującego procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz z ich rozdysponowaniem. Odpowiednio do pojęcia finansów publicznych, finanse samorządu terytorialnego określane są jako zasoby i środki pieniężne oraz operacje finansowe, polegające na gromadzeniu dochodów oraz przychodów, a także dokonywaniu wydatków i rozchodów przez jednostki samorządu terytorialnego w celu sfinansowania zadań własnych i zleconych im przez państwo oraz zadań wspólnych.

Cele polityki finansowej Miasta Szczecina są sprzężone ze Strategią Rozwoju Miasta, w której określone zostały dążenia oraz perspektywy rozwoju gminy. Założenia polityki dochodowej, pozyskiwania środków z funduszy unijnych oraz perspektywy polityki inwestycyjnej stanowią jej podwaliny. Zarządzanie finansami opiera się na wieloletnim planowaniu i ścisłym związku między rocznym budżetem a wieloletnim programem rozwoju Szczecina.

Zadania i kompetencje Miasta wynikają z przepisów ustaw: z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym oraz z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Do zadań własnych Miasta należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Ustawy określają, które z zadań mają charakter obowiązkowy. Ustawy mogą nakładać na Miasto obowiązki wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzania wyborów powszechnych oraz referendów. Zadania z zakresu administracji rządowej mogą być również wykonywane na podstawie porozumień z organami tej administracji. Miasto może wykonywać zadania leżące w gestii innych samorządów na podstawie porozumień z nimi zawartych. Wymienione powyżej zadania są finansowane z dotacji.

W celu wykonywania zadań Miasto tworzy jednostki organizacyjne, a także zawiera umowy z innymi podmiotami np. organizacjami pozarządowymi. Przy wyborze formy organizacyjnej decydującym czynnikiem jest efektywne wykorzystanie zasobów.

Zasady planowania, pozyskiwania i wydatkowania środków niezbędnych do realizacji zadań reguluje *Ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku*. Podstawową zasadą jest dokonywanie wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Ustawa określa również:

- zasady i sposoby zapewnienia jawności i przejrzystości finansów publicznych,
- formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych,
- zasady gospodarowania środkami publicznymi,

- zasady kontroli zarządczej oraz koordynacji zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych,
- zasady zaciągania zobowiązań przez inne niż Skarb Państwa jednostki sektora finansów publicznych,
- sposób finansowania deficytu i zasady operacji finansowych dokonywanych przez jednostki sektora finansów publicznych,
- zasady opracowywania projektów i uchwalania budżetów,
- zasady opracowywania, uchwalania i zmiany wieloletnich prognoz finansowych,
- zasady i tryb wykonywania budżetów,
- zasady prowadzenia oraz koordynację audytu wewnętrznego.

Narzędziami umożliwiającymi Miastu prowadzenie polityki finansowej są:

- budżet zadaniowy,
- wieloletnie planowanie finansowe,
- wieloletnie planowanie inwestycji,
- dług publiczny,
- rating,
- zarządzanie płynnością.

Celem strategicznym polityki finansowej jest zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań bieżących Miasta przy jednoczesnym zagwarantowaniu określonego poziomu wydatków inwestycyjnych.

DOCHODY BUDŻETOWE

REALIZACJA DOCHODÓW MIASTA

Zgodnie z zapisami *Ustawy z 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (JST)* na dochody tych jednostek składają się trzy podstawowe elementy:

- dochody własne (podatki, opłaty, dochody z majątku miasta, udziały w dochodach budżetu państwa – PIT i CIT, dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe miasta, wpłaty od miejskich zakładów budżetowych, spadki, zapisy i darowizny na rzecz miasta, dochody z kar pieniężnych, grzywien, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych miasta, udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego, inne),
- subwencja ogólna,
- dotacje z budżetu państwa.

Dochodami JST jednostek mogą być także:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi,
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej,
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Rok 2004 był rokiem przełomowym dla finansów Miasta. Z początkiem roku weszła bowiem w życie nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Rozwiązania przyjęte w ustawie zmierzały do decentralizacji środków publicznych oraz zwiększenia ekonomicznej samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w gospodarowaniu własnymi dochodami. Zgodnie z jej zapisami część zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, które finansowane były subwencjami i dotacjami z budżetu państwa, zostało przejętych przez gminy do finansowania z dochodów własnych.

Mimo procesu decentralizacji zadań publicznych i ustawowego rozszerzenia zakresu zadań realizowanych przez samorządy lokalne, a tym samym wzrostu rodzajów i poziomów wydatków, w polskim systemie finansowania samorządów lokalnych transfery z budżetu centralnego (dotacje i subwencje) odgrywają wciąż dużą rolę. Dlatego też aktywna polityka samorządów powinna zmierzać do wzrostu dochodów ze źródeł, na które samorządy mają bezpośredni wpływ i kształtowania korzystnej relacji w stosunku do transferów z budżetu centralnego.

Działania podejmowane w ramach polityki kształtowania dochodów własnych w Gminie Miasto Szczecin obejmują:

- określanie przez Radę Miasta stawek podatkowych w granicach ustawowego pułapu odnośnie podatku od środków transportowych, podatku od nieruchomości, opłaty od posiadania psów, opłaty targowej oraz opłaty za gospodarowanie odpadami,

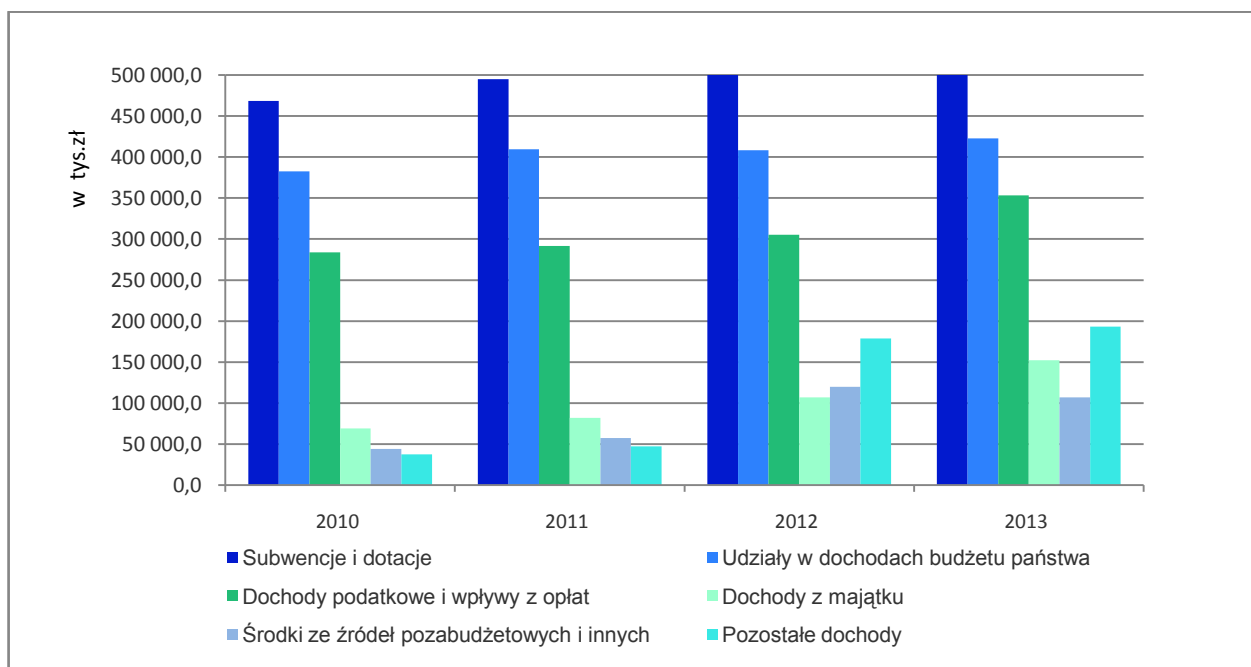
- stosowanie indywidualnych ulg, zwolnień i umorzeń w podatkach przypisanych gminie,
- określanie przez Radę Miasta zasad gospodarowania majątkiem Miasta:

Od 2007 roku dochody w budżecie Miasta są podzielone na bieżące i majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się:

- dotacje i środki otrzymane na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

W strukturze dochodów Miasta Szczecin dominują dochody bieżące. Stanowiły one w 2013 roku 92,4 % całkowitych dochodów Miasta. Dochody Miasta według działów klasyfikacji budżetowej przedstawia załącznik nr 1. Dochody według grup w latach 2011-2013 przedstawia wykres 6.

Wykres 5. Struktura dochodów Miasta Szczecin w latach 2011 – 2013

SUBWENCJE I DOTACJE

Subwencje i dotacje stanowiące dochód budżetu Miasta obejmują: subwencje, dotacje celowe na zadania własne, dotacje na zadania zlecone z mocy ustaw i porozumień oraz dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego. Najwyższe dochody w tej grupie stanowią subwencje, w tym subwencja na zadania oświatowe.

Ciągle zmiany, jakie miały miejsce w zakresie realizowanych przez samorządy terytorialne zadań, znalazły swoje odzwierciedlenie w strukturze transferów otrzymywanych z budżetu państwa. W 2003 roku subwencje i dotacje stanowiły blisko połowę dochodów budżetowych, natomiast obecnie ich udział jest znacznie niższy. W 2010 roku kształtowały się na poziomie 36% całkowitych dochodów Miasta, w 2011 roku – 36%, w 2012 roku – 32%, w roku 2013 - 31% dochodów ogółem, przewiduje się, że w roku w 2014 roku osiągną poziom 29%.

UDZIAŁY W DOCHODACH BUDŻETU PAŃSTWA

Udziały w dochodach budżetu państwa obejmują:

- udział w dochodach z tytułu podatku od osób prawnych (CIT) - 6,71 % wpływów z tego tytułu od osób prawnych posiadających siedzibę na terenie gminy i 1,4 % od posiadających siedzibę na terenie powiatu;
- udział w dochodach z tytułu podatku od osób fizycznych (PIT) - 37,42 % w 2013 roku wpływów z tego tytułu od osób fizycznych zamieszkałych na terenie gminy oraz 10,25 % od zamieszkałych na terenie powiatu.

Wpływy z tytułu udziałów w PIT i CIT należą do dochodów budżetu Miasta, które charakteryzują się wysoką wrażliwością na zmiany koniunkturalne. Zwiększanie udziałów gmin w podatkach oraz korzystna sytuacja na rynku gospodarczym przyczyniały się do systematycznego wzrostu wpływów z tego źródła w latach 2004 - 2008. W roku 2009 w uwzględniono skutki wprowadzenia dwóch stawek podatkowych PIT (18% i 32%), co nie pozwoliło na zaplanowanie tak

dynamicznego wzrostu jak w latach poprzednich. Miasto zrealizowało wpływy w wysokości 407 mln zł, stanowiło to 96% wykonania roku poprzedniego. Niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej znalazły swoje odzwierciedlenie w dochodach otrzymanych w roku 2010 – osiągnięto wpływy w wysokości 383 mln zł. W 2011 z tytułu udziałów wpłynęła kwota 409 mln zł,

stanowiąca 102% planu, w 2012 roku - 408 mln zł (98%). Natomiast w roku 2013 zanotowano wpływy w wysokości 422 702 tys. zł co stanowi wzrost wpływów w stosunku do roku poprzedniego o 4 %. Porównanie wpływów w poszczególnych latach przedstawia wykres 5. W roku 2014 planuje się wzrost o 1% udziałów w PIT, natomiast spadek o 8% dochodów z tytułu CIT.

Tabela 15. Dochody miasta z tytułu udziału w podatku od osób fizycznych i prawnych w latach 2010- 2013 (w zł)

	2010	2011	Dyn. 2011/2010	2012	Dyn. 2012/2011	2013	Dyn. 2013/2012
Udziały w PIT	358 589 407	381 349 250	106%	380 753 421	100%	397 619 744	104%
Udziały w CIT	24 027 095	28 436 853	118%	27 344 605	96%	25 082 506	92%
Razem	382 616 502	409 786 103	107%	408 098 256	99%	422 702 250	104%

DOCHODY PODATKOWE I WPŁYWY Z OPŁAT

Polityka podatkowa prowadzona przez Miasto kładzie nacisk na efektywność w ściągłości podatków. Miasto posiada pełne uprawnienia do samodzielnego prowadzenia działań egzekucyjnych dotyczących podatków stanowiących dochód własny gminy. Uprawnienia te wynikają z *Ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*. Dochody z podatków i opłat stanowią stabilną pozycję w budżecie Miasta, kształtując się na poziomie ok. 20 % wszystkich wpływów. W 2010 roku wpływy z powyższego tytułu wyniosły 284 mln zł, w 2011 roku – 292 mln zł, w 2012 roku – 305 mln zł, w 2013 - 353 mln zł. Przewiduje się w 2014 roku wpływ na poziomie 361 mln zł.

Największy udział w tej grupie dochodów posiada podatek od nieruchomości (2012 rok – 203 515 tys. zł, 2013 rok – 215 862 tys. zł), który jest najbardziej stabilnym źródłem dochodów własnych i najważniejszym z podatków lokalnych. Dochody z tego tytułu stanowiły w roku 2012 – 66,6 %, w roku 2013 - 61,1 % wszystkich wpływów z podatków i opłat lokalnych. Koncentrację podatku od nieruchomości od osób prawnych wg dziesięciu największych płatników oraz największych dłużników w zakresie tego podatku przedstawiają tabele 17 i 18.

Tabela 16. Liczba podatników w latach 2012 – 2013

Rodzaj podatku	2012	2013
Podatek od nieruchomości – osoby fizyczne	109 442	114 143
Podatek od nieruchomości – osoby prawne	1 651	1 659
Podatek od środków transportowych – osoby prawne	256	255
Podatek rolny – osoby fizyczne i prawne	3 017	3 860

Tabela 17. Znaczące podmioty - ze względu na wysokość wymiaru podatku od nieruchomości od osób prawnych w 2013 r.

Wyszczególnienie	Wymiar 2013 r.	Ściągłość za rok 2013
1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	X	100%
2. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.	X	100%
3. PGE Górnictwo Energetyka Konwencjonalna S.A.	X	100%
4. ENEA Operator Spółka z o.o.	X	100%
5. Szczecińska Energetyka Ciepła Spółka z o.o.	X	100%
6. Towarzystwo Finansowe SILESIA Spółka z o.o.	X	100%
7. Rejonowy Zarząd Infrastruktury	X	100%
8. PKP S.A.	X	100%
9. Tele-Fonika Kable Sp. z o.o. SK-A	X	100%
10. Tramwaje Szczecińskie	X	100%
RAZEM	68 405 017 zł*	100%

* Powyższa kwota stanowi 37 % całości dochodów z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych w 2013 roku

Tabela 18. Najwięksi dłużnicy podatku od nieruchomości od osób prawnych - stan na 31.12.2013 r.

Wyszczególnienie	
Wiskord S.A. w upadłości	X
Fabryka Mechanizmów Samochodowych Polmo S.A. w upadłości	X
Gulf Intermodal Sp. z o.o. w upadłości	X
PKP S.A.	X
Szczecińska Wytwórnia Wódek „Polmos” w upadłości	X
Porta Odra Sp. z o.o. w upadłości	X
Biznes Park Pogodno Sp. z o.o.	X
SPBP ESPEBEPE HOLDING S.A. w upadłości	X
3 P Inwestycje Internetowe Sp. z o. o. w upadłości	X
Skolwin Tissue Sp. z o.o. w upadłości	X
RAZEM	17 999 906 zł

Inną znaczącą pozycją w grupie dochodów podatkowych są wpływy z podatków od czynności cywilnoprawnych. Do roku 2008 wpływy z tego tytułu były znaczące w związku ze znaczną liczbą zawieranych transakcji na rynku nieruchomości i ruchomości. Od 2009 roku nastąpił spadek wpływów z podatków od czynności cywilnoprawnych. Na koniec 2013 roku wpływy te kształtują się na poziomie 23 850 tys zł, co stanowi 6,8% wszystkich wpływów z podatków i opłat lokalnych.

Duże kwoty wpływają do budżetu Miasta z tytułu opłat za parkowanie i zajęcie pasa drogowego i stanowią 10,2 % ogółu podatków i opłat lokalnych. Nowym źródłem dochodu w budżecie Miasta jest opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Od lipca 2013 funkcjonuje nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi, dochody z tytułu opłaty wyniosły 32.299 tys.

Do ważniejszych źródeł dochodów z tytułu opłat należą wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w całości przeznaczone są na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do budżetu Miasta wpływają również znaczne kwoty z tytułu

opłaty skarbowej, komunikacyjnej oraz z podatku od środków transportowych.

Elementem polityki podatkowej są działania obejmujące udzielanie ulg podatkowych (umorzenia, odroczenia oraz rozłożenia zapłaty podatku lub zaległości podatkowej na raty) podatnikom spełniającym kryteria ustawowe oraz udzielanie zwolnień z podatku od nieruchomości. Zgodnie z decyzją Rady Miasta istnieje możliwość uzyskania zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach dwóch programów pomocowych obowiązujących w latach 2011 – 2013. Opisane programy stanowią uzupełnienie Strategii Rozwoju Miasta Szczecina i mają na celu:

- - wspieranie przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji,
- przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.

Do ważniejszych źródeł dochodów z tytułu opłat należą wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w całości przeznaczone są na realizację Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do budżetu Miasta wpływają również znaczne kwoty z tytułu opłaty skarbowej, komunikacyjnej oraz z podatku od środków transportowych.

Tabela 19. Wybrane dochody z podatków i opłat w latach 2011– 2013

Wyszczególnienie	2012	2013	Plan na 1.01.2014
Podatek od nieruchomości	203 515 182	215 862 431	208 000 000
Podatek od czynności cywilnoprawnych	21 458 805	23 850 347	20 000 000
Opłaty za parkowanie	24 580 977	25 430 879	25 620 000
Opłaty za zajęcie pasa drogowego	10 295 856	10 602 277	10 900 000
Wpływy z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż alkoholu	8 867 238	9 058 031	8 600 000
Podatek od środków transportowych	9 639 524	10 224 373	8 250 000
Wpływy z opłaty komunikacyjnej i innych opłat związanych z ruchem pojazdów	6 712 499	7 118 119	7 262 000
Opłata skarbowa	6 866 326	6 997 718	7 000 000
Podatek od spadków i darowizn	3 425 055	3 247 463	3 350 000
Wpływy z karty podatkowej	1 554 337	1 559 655	1 550 000
Opłata targowa	750 190	720 544	745 000
Dochody z podatków i opłat ogółem	305 382 878	353 139 750	361 120 959
Udział dochodów z podatków i opłat w dochodach budżetu Miasta (%)	18,4	19,9	19

Tabela 20. Wybrane stawki podatków i opłat w Szczecinie w latach 2011 – 2013

Rodzaj podatku	Podstawa opodatkowania	2012	2013	2014
Podatek od nieruchomości				
Od budynków mieszkalnych lub ich części	1m ² powierzchni użytkowej	0,67 zł	0,67 zł	0,70 zł
Od budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej	1m ² powierzchni użytkowej	21,57 zł	22,82 zł	23,03 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym	1m ² powierzchni użytkowej	9,49 zł	10,65 zł	10,75 zł
Od budynków pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	1m ² powierzchni użytkowej	7,28 zł	7,66 zł	7,73 zł
Od budynków lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych	1m ² powierzchni użytkowej	4,38 zł	4,63 zł	4,68 zł
Od budowli	wartość	2%	2%	2%
Od gruntów związanych z działalnością gospodarczą	1m ² powierzchni	0,82 zł	0,88 zł	0,89 zł
Od gruntów pod jeziorami zajętymi na zbiorniki wodne retencyjne lub elektrownie wodne	1 ha powierzchni	4,32 zł	4,51 zł	4,56 zł
Od gruntów pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego	1m ² powierzchni	0,37 zł	0,38 zł	0,46 zł
Podatek leśny	1 ha lasu	41,07 zł	41,01 zł	37,63 zł
Podatek rolny				
Grunty gospodarstw rolnych	1ha przeliczeniowy	185,45 zł	189,65 zł	173,20 zł
Pozostałe grunty o charakterze rolnym	1 ha fizyczny	370,90 zł	379,30 zł	346,40 zł
Opłata od posiadania psów	od jednego psa	50 zł	50 zł	50 zł

Elementem polityki podatkowej są działania obejmujące udzielanie ulg podatkowych (umorzenia, odroczenia oraz rozłożenia zapłaty podatku lub zaległości podatkowej na raty) podatnikom spełniającym kryteria ustawowe oraz udzielanie zwolnień z podatku od nieruchomości. Zgodnie z decyzją Rady Miasta istnieje możliwość uzyskania zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach dwóch programów pomocowych

obowiązujących w latach 2011 – 2013. Programy stanowią uzupełnienie Strategii Rozwoju Miasta Szczecina i mają na celu:

- wspieranie przedsiębiorców dokonujących nowych inwestycji,
- przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia.

Tabela 21. Skutki udzielanych przez Miasto Szczecin ulg i zwolnień w latach 2011-2013

Rodzaj podatku	2011	2012	2013
Podatek od nieruchomości	1 885 554	8 065 074	1 006 137
Podatek od środków transportowych	136 673	182 566	98 928
Podatek rolny i leśny	2 446	4 830	202
Podatek od posiadania psa	50	50	250
Podatek od spadków i darowizn	400 533	158 858	362 454
Podatek od czynności cywilnoprawnych	9 133	9 133	10 767
Opłata skarbową	5 600	1 485	2 646
Karta podatkowa	107 641	45 736	10 313
Opłata targowa	-	-	-
Inne	278 618	1 170 570	169 672
Ogółem ulgi	2 826 248	9 638 302	1 661 369

DOCHODY Z MAJĄTKU

Zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych, co roku opracowywana jest informacja o stanie mienia komunalnego. *Informacja o stanie mienia Miasta*

Szczecin obejmuje zarówno majątek trwały, jak i obrotowy. Opracowanie powstaje na podstawie dokumentacji źródłowej przygotowywanej przez jednostki organizacyjne Miasta. Aktualna informacja zawiera dane o zasobach na dzień 31 grudnia 2013 roku

oraz ilościowe i wartościowe zmiany tych zasobów. Łączna wartość mienia komunalnego wyniosła 47 986 929 320 zł, co oznacza zwiększenie wartości majątku o 100 130 318, tj. o 0,2% w stosunku do 2012 roku. Przyrost wartości majątku nastąpił w aktywach trwałych, o kwotę 93 133 334 tys. zł (o 0,2 %), z czego rzeczowe aktywa trwale zwiększyły się o kwotę 50 022

552 zł, a pozostałe aktywa trwale wzrosły o 43 110 782 zł. Główną przyczyną zwiększenia wartości rzeczowych aktywów trwałych było zakończenie i rozliczenie inwestycji prowadzonych przez jednostki organizacyjne Miasta Szczecin. W aktywach obrotowych nastąpił wzrost o kwotę 611 186 460 zł, tj. o 1,2 %.

Tabela 22. Wartość majątku ogółem Miasta Szczecin w latach 2011 – 2013

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na	Stan na	Stan na	Zmiana	Dynamika
		31.12.2011	31.12.2012	31.12.2013	wartości	(5:4)
		[PLN]	[PLN]	[PLN]	[PLN]	[%]
1	2	3	4	5	6	7
I.	AKTYWA TRWAŁE	46 926 168 157	47 282 609 526	47 375 742 860	93 133 334	100,2
	w tym:					
1.	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	45 682 323 271	46 032 213 468	46 082 236 020	50 022 552	100,1
2.	POZOSTAŁE AKTYWA TRWAŁE	1 243 844 886	1 250 396 058	1 293 506 840	43 110 782	103,4
II.	AKTYWA OBROTOWE	380 310 357	604 189 476	611 186 460	6 996 984	101,2
	MAJĄTEK OGÓŁEM	47 306 478 514	47 886 799 002	47 986 929 320	100 130 318	100,2

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego

Tabela 23. Struktura majątku miasta w układzie podmiotowym wg stanu na 31.12.2013 r.

Lp.	Nazwa jednostki	Wartość majątku wg stanu na 31.12.2013 r.					
		AKTYWA TRWAŁE	w tym:		AKTYWA OBROTOWE	MAJĄTEK OGÓŁEM	majątku ogółem [%]
			Rzeczowe aktywa trwale	Pozostałe aktywa trwale			
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Zakłady budżetowe	34 837 102	34 626 543	210 559	4 363 071	39 200 173	0,1
2.	Jednostki budżetowe	2 963 652 369	1 671 994 593	1 291 657 776	577 387 602	3 541 039 971	7,5
	w tym:						
	Urząd Miasta	1 903 402 761	617 980 793	1 285 421 968	559 070 915	2 462 473 676	5,1
	Pozostałe jednostki	1 060 249 608	1 054 013 800	6 235 808	18 316 687	1 078 566 295	2,2
3.	Placówki ochrony zdrowia i opieki społecznej	55 438 194	54 030 464	1 407 730	15 842 148	71 280 342	0,1
4.	Placówki oświaty i wychowania	578 338 144	578 285 259	52 885	8 270 764	586 608 908	1,2
5.	Placówki kultury	67 121 117	66 943 227	177 890	5 322 875	72 443 992	0,2
6.	w bezpośrednim zarządzie Miasta	43 676 355 934	43 676 355 934	0	0	43 676 355 934	91,0
	Razem	47 375 742 860	46 082 236 020	1 293 506 840	611 186 460	47 986 929 320	100,0

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego

Tabela 24. Wartość rzeczowych aktywów trwałych Miasta wg stanu na 31.12.2013 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na 31.12.12r.	Stan na 31.12.13r.	Zmiana wartości (4-3) [PLN]
1	2	3	4	5
I	ŚRODKI TRWAŁE	45 154 070 656	45 200 888 341	46 817 685
1.	Grunty	43 067 966 215	42 966 478 177	-101 488 038
2.	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 902 809 671	2 044 719 908	141 910 237
3.	Urządzenia techniczne i maszyny	28 521 110	25 729 059	-2 792 051
4.	Środki transportu	4 567 165	4 535 029	-32 136
5.	Inne środki trwałe	150 206 495	159 426 168	9 219 673
II	Inwestycje rozpoczęte (środki trwałe w budowie)	878 142 812	881 334 176	3 191 364
III	Środki przekazane na poczet inwestycji	0	13 503	13 503
	Razem rzeczowe aktywa trwale	46 032 213 468	46 082 236 020	50 022 552

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego

Dochody jakie Miasto Szczecin uzyskuje z tytułu gospodarowania majątkiem (2012 rok – 106 919 tys. zł, 2013 rok – 152 374 tys. zł) stanowiły w 2012 roku 6,4 % całkowitych dochodów Miasta i 8,6 % w roku 2013.

Podział dochodów z gospodarowania majątkiem Miasta przedstawia tabela 25.

Tabela 25. Wybrane dochody z gospodarowania majątkiem Miasta Szczecin wg stanu na 31.12.2013 r.

Wyszczególnienie	2012	2013	Plan na 1.01.2014
Sprzedaż gruntów	15 705 925	18 173 810	16 378 094
Opłaty roczne za użytkowanie wieczyste i zarząd	28 875 336	31 514 040	27 746 250
Dzierżawa i najem składników majątkowych	30 322 439	69 536 623	72 960 083
Sprzedaż mieszkań	5 009 212	6 456 062	8 400 000
Oddanie gruntów w wieczyste użytkowanie (I opłata)	4 416 915	164 622	200 000
Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	2 374 484	5 259 300	4 000 000
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	367 795	71 205	107 500
Dochody z majątku ogółem	106 918 934	152 374 110	147 566 927
Udział dochodów z majątku w dochodach budżetu Miasta (%)	6,5	8,5	7,9

Źródło: Informacja o stanie mienia komunalnego

Do najbardziej stabilnych dochodów a jednocześnie mających największe znaczenie dla budżetu Miasta należą wpływy z opłat za użytkowanie wieczyste i zarząd (2012 rok – 28 875 tys. zł, 2013 rok – 31 514 tys. zł). Znaczące wpływy Miasto osiąga również z dzierżawy i najmu składników majątkowych (2012 rok – 30 322 tys. zł, 2013 rok – 69 536 tys. zł). W 2010 roku realizacja dochodów z majątku kształtowała się na poziomie 69 mln zł (5% dochodów ogółem), w 2011 roku – 82 mln zł (6%), w 2012 – 107 mln zł (6%), w roku 2013 – 152 mln (8,6%). Prognoza 2014 roku zakłada wpływy na poziomie 148 mln zł (8%).

ŚRODKI ZE ŹRÓDEŁ POZABUDŻETOWYCH I INNYCH

Kolejną pozycję w dochodach budżetu Miasta stanowią dochody ze źródeł pozabudżetowych. Składają się na nią środki uzyskiwane z funduszy Unii Europejskiej, z których możliwość korzystania otworzyła się dla Polski wraz z wejściem w jej strukturę. W tej grupie dochodów znajdują się również środki pochodzące z innych źródeł - np. z różnego rodzaju funduszy krajowych takich jak Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej czy Fundusz Pracy. W 2010 roku do budżetu Miasta wpłynęła z tego tytułu kwota 44 mln zł, w 2011 roku kwota 57 mln zł, w 2012 roku 120 mln zł, a w 2013 roku 107 mln zł. W 2014 roku planuje się wpływ środków z funduszy międzynarodowych i innych źródeł na poziomie 174 mln zł.

POZOSTAŁE DOCHODY

Grupa pozostałych dochodów (2010 rok – 38 mln zł, 2011 rok – 47 mln zł, 2012 rok – 179 mln zł, 2013 roku -193 mln zł, plan 2014 roku - 230 mln zł) obejmuje wszystkie inne wpływy, nie kwalifikujące się do wymienionych wcześniej grup. Są to dochody z różnych tytułów realizowane zarówno przez Urząd Miasta jak i pozostałe jednostki budżetowe np. odpłatność za pobyt dzieci w przedszkolach i żłobkach, wpływy z tytułu odpłatności za pobyt w placówkach opieki społecznej, wpływy z grzywien i kar nakładanych przez Straż Miejską, różne dochody realizowane przez szkoły czy placówki oświatowe, dochody realizowane przez Miejską Izbę Wyrzeźwien. Ponadto do grupy tej zaliczane są również różne rozliczenia i nadwyżki zakładów budżetowych czy rachunków dochodów. Ujmuje się tutaj udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa (np. z tytułu wydawania dowodów osobistych,

gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa). Duży wzrost wpływów w tej grupie nastąpił w 2012 roku w związku z przekształceniem samorządowych zakładów budżetowych: Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego oraz Zakład Budynków i Lokali Komunalnych w jednostki budżetowe (dochody z tytułu sprzedaży biletów i czynszów).

WYDATKI MIASTA

Miasto Szczecin ponosi wydatki na realizację zadań własnych, które określone są w ustawach: z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. Ponadto wykonuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, których obowiązek realizacji wynika z obowiązujących ustaw. Zadania z zakresu administracji rządowej Miasto wykonuje również na podstawie porozumień zawieranych z organami tej administracji. Szczecin ponosi ponadto wydatki na zadania realizowane na mocy porozumień zawieranych między jednostkami samorządu terytorialnego, a także na zadania realizowane przez inne jednostki samorządu terytorialnego, którym udziela pomocy finansowej. Szczegółowe zestawienie wydatków z podziałem kompetencji przedstawia tabela 26.

Zadania realizowane przez Miasto mają charakter bieżący (związane z bieżącym funkcjonowaniem Miasta) i majątkowy (związane ze zwiększeniem czy odtworzeniem majątku). Udział wydatków majątkowych w samorządach na poziomie 25 % uważa się za wysoki i świadczący o prorozwojowym budżecie. W latach 2010-2013 Miasto Szczecin realizuje wydatki majątkowe na średniorocznym poziomie 23 %, w tym w 2012 roku na poziomie 24,4 %, a w 2013 roku na poziomie 17,1 %. Udział wydatków majątkowych obrazuje wykres nr 7.

Sfery wydatkowania środków budżetowych odnoszą się do głównych dziedzin działalności Miasta, które skupiają zadania o podobnym charakterze. Każda ze sfer wydatkowania przedstawiona w tabeli ma wytyczone kierunki i priorytety określone w politykach branżowych powiązanych ze strategią rozwoju Miasta.

W strukturze wydatków bieżących Miasta największą część stanowią wydatki na finansowanie sfery edukacji i nauki. W 2012 roku wydatki na tę sferę wyniosły 540 162 tys. zł (39,4 % wydatków bieżących). Rok 2013 przyniósł wydatki w wysokości 557 804 tys. zł (37,9 % wydatków bieżących). Wzrost wydatków w tej dziedzinie nie jest rekompensowany wystarczającym wzrostem

subwencji na zadania oświatowe, stąd Miasto finansuje znaczną część wydatków na edukację dochodami własnymi. Wysokość dofinansowania w latach 2012 – 2013 środkami własnymi Miasta kształtowała się na poziomie ok. 166 mln zł rocznie.

Poważny udział w wydatkach budżetu Miasta mają

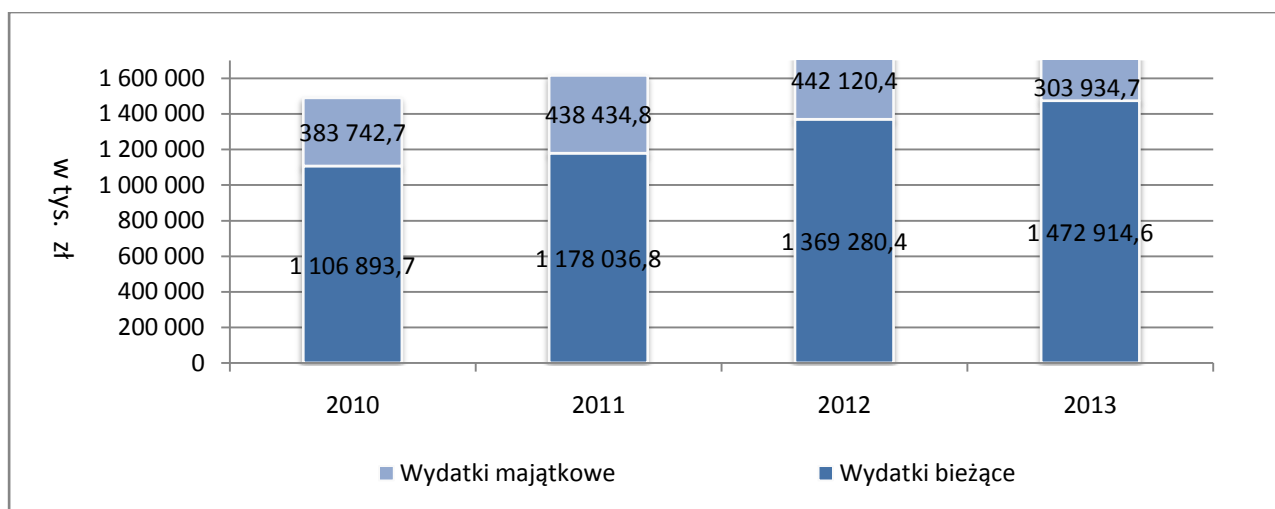
wydatki związane z ochroną zdrowia i pomocą społeczną. W latach 2012 i 2013 wydatki bieżące w tej sferze wyniosły kolejno 230 634 tys. zł i 240 819 tys. zł, stanowiąc kolejno 16,8 % i 16,3 % wydatków bieżących. W około 60 % wydatki w tej sferze finansowane są dotacjami z budżetu państwa.

Tabela 26. Wydatki Miasta Szczecin w latach 2012 – 2014

Wyszczególnienie	2012	2013	Plan na 1.01.2014
Wydatki na zadania własne	1 699 504 772	1 663 328 432	1 938 325 653
Wydatki na zadania zlecone z mocy ustaw	106 299 830	107 175 589	103 595 095
Wydatki na zadania zlecone z mocy porozumień	387 187	183 456	70 000
Wydatki realizowane na mocy porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	5 208 959	6 161 907	6 221 141
Wydatki ogółem	1 811 400 747	1 776 849 383	2 048 211 889

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Szczecin

Wykres 6. Struktura wydatków Miasta Szczecin w latach 2010-2013

Miasto ponosi również wysokie wydatki bieżące w zakresie gospodarki komunalnej, gospodarki mieszkaniowej, a także na transport i komunikację. Wydatki bieżące w tej dziedzinie wyniosły w 2012 roku – 330 056 tys. zł (24,1 % wydatków bieżących), w roku 2013 – 392 623 tys. zł (26,7 %).

Wyższy udział wydatków majątkowych w strukturze wydatków Szczecina, który można zaobserwować w ostatnich 5 latach, jest efektem między innymi dostępu Polski do środków pomocowych z Unii Europejskiej. Korzystanie z dofinansowania ze środków unijnych wymaga jednak posiadania w określonych rozmiarach własnych środków finansowych.

Do źródeł finansowania wkładu własnego należą: nadwyżki z lat ubiegłych, nadwyżka operacyjna, kredyty bankowe, obligacje, - dochody ze sprzedaży majątku.

W Załączniku nr 1 przedstawiono wydatki Miasta w 2013 r. według działów klasyfikacji budżetowej, a w Załączniku nr3 wydatki Miasta według sfer wydatkowania w latach 2013 – 2015.

WYNIK BUDŻETOWY

W zależności od relacji między poziomem dochodów a poziomem wydatków mówimy o deficycie budżetowym bądź nadwyżce budżetowej. Od 2005 do roku 2008 wynik budżetowy Miasta Szczecin zamykał się nadwyżką (w roku 2008 nadwyżka wyniosła 16.452 tys. zł). Rok 2009 i lata następne przyniosły deficyty, osiągając w 2013 roku poziom 1 583 tys. zł.

W latach budżetowych 2005 - 2008 budżet Miasta zamykał się nadwyżką. Od roku 2009 wynik budżetowy Miasta Szczecin jest ujemny. Deficyt budżetowy jest efektem zwiększonych wydatków inwestycyjnych finansowanych kredytami i obligacjami.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych art. 242 określa, że Miasto nie może uchwalić budżetu, w którym wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

Wykres 7. Wyniki budżetowe

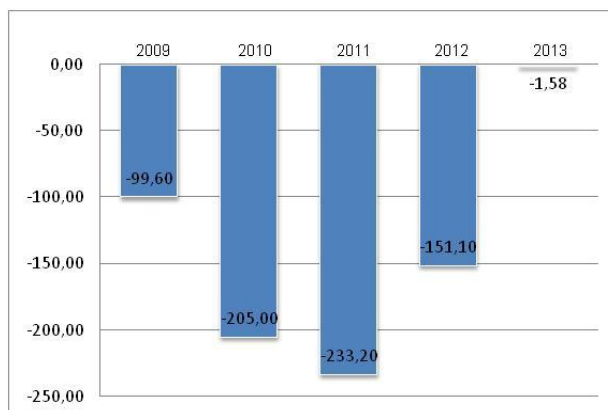
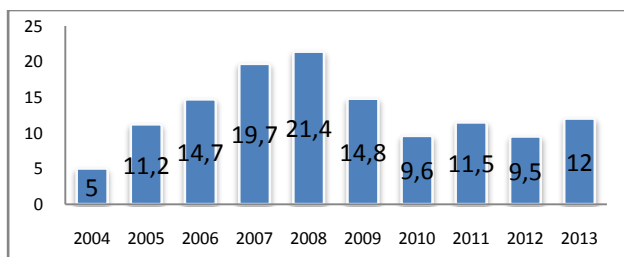

Tabela 27. Rozliczenie wyniku budżetowego w latach 2012 – 2014 oraz źródła pokrycia deficytu

Wyszczególnienie	Wykonanie 2012	Wykonanie 2013	Plan na 1.01.2014
Dochody ogółem	1 660 260 058	1 775 266 616	1 870 073 174
Wydatki ogółem	1 811 400 747	1 776 849 383	2 048 211 889
Wynik finansowy	- 151 140 689	- 1 582 767	- 178 138 715
Stan środków na początek okresu	134 831 077	227 657 163	130 102 805
Kredyty bankowe i pożyczki	277 946 500	0	69 000 000
Papiery wartościowe	0	0	0
Spląty pożyczek udzielonych	0	0	500 000
Spląty rat kredytów i pożyczek	13 979 725	18 387 238	21 462 090
Wykup papierów wartościowych	20 000 000	17 200 000	0
Udzielone kredyty i pożyczki	0	2 000 000	0

Nadwyżka operacyjna Szczecina wyniosła w 2012 roku 158 484 tys. zł, w 2013 roku 196 168 tys. zł. Procentowy udział nadwyżki operacyjnej w dochodach bieżących Miasta kształtował się na poziomie 10,6 % w 2012 roku, w 2013 roku na poziomie 12,0 %. Miasto prowadzi konsekwentną politykę utrzymania wysokiej nadwyżki operacyjnej w celu poprawy i utrzymania wysokiej zdolności kredytowej. Polityka taka pozwala na sfinansowanie ambitnego programu inwestycyjnego.

Wykres 8. Nadwyżka operacyjna Miasta Szczecin - % dochodów bieżących

ZADŁUŻENIE MIASTA

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA, PROGNOZA KWOTY DŁUGU

Polityka długu gminy, powiatu, województwa samorządowego jest rodzajem polityki finansowej

jednostki samorządu terytorialnego. Określa ona cele i zasady działania w zakresie pozyskania środków ze zwrotnych źródeł finansowania oraz cele i zasady zarządzania długiem tak, aby skoordynować długoterminowe potrzeby jednostki samorządu terytorialnego z dostępnością źródeł dochodów.

Zarządzanie długiem Miasta jest prowadzone zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi oraz bieżącą i prognozowaną sytuacją finansową. Do zadań polityki długu należy określenie:

- poziomu zadłużenia według regulacji prawnych,
- priorytetów projektów inwestycyjnych, które mają być sfinansowane,
- struktury źródeł ich finansowania, tj. udziału: środków własnych, pożyczek i kredytów komercyjnych oraz preferencyjnych, emisji komunalnych papierów wartościowych dłużnych,
- odpowiedniego zakresu i poziomu finansowania krótkoterminowego oraz długoterminowego.

Podstawowym celem polityki długu jest zaspokajanie potrzeb pożyczkowych Miasta oraz minimalizowanie kosztów obsługi zadłużenia z jednoczesnym uwzględnieniem ryzyka stopy procentowej, ryzyka stopy referencyjnej oraz ryzyka walutowego.

Strategia zarządzania długiem uwarunkowana jest:

- potrzebami pożyczkowymi Miasta,

- sytuacją gospodarczą kraju, w tym poziomem stóp procentowych i kursu walutowego, a w mniejszym stopniu poziomem inflacji,
- oceną ratingową Miasta,
- poziomem rozwoju krajowego rynku finansowego, w tym bazy inwestorów,
- współpracą z zagranicznymi instytucjami finansowymi w przypadku finansowania dużych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Środki pożyczkowe są niezbędne dla finansowania zamierzeń rozwojowych Miasta, ujętych w WPRS. Rozmiar potrzeb prezentowany jest w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz wieloletniej prognozie długu.

Prognoza uwzględnia:

- stan zadłużenia bieżącego,
- wielkość nadwyżki operacyjnej,
- koszt obsługi zadłużenia istniejącego i przyszłego,
- przewidywane wpływy ze sprzedaży majątku i środków pozabudżetowych,
- wieloletnie nakłady inwestycyjne wynikające z WPRS,
- ograniczenia wynikające z zapisów ustawy o finansach publicznych.

Wysokość zadłużenia planowanego w kolejnych latach wynika bezpośrednio z wysokości deficytu budżetowego oraz wielkości nakładów inwestycyjnych.

Zarządzanie długiem to również kształtowanie jego struktury. Zgodnie z Ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 roku Miasto ma możliwość dokonania wyboru między kredytami i pożyczkami a emisją papierów wartościowych. Na decyzję, która forma finansowania jest najkorzystniejsza w aktualnej i przewidywanej sytuacji gospodarczej mają wpływ:

- poziom kosztów obsługi długu,
- ryzyko refinansowania,
- ryzyko kursowe,
- ryzyko stopy procentowej.

Poziom kosztów obsługi długu jest stabilizowany przez równomierne rozłożenie tych kosztów w czasie:

- przyjmowanie długiego horyzontu czasowego kredytowania,
- zakładanie emisji obligacji komunalnych z prawem do wcześniejszego wykupu,
- zaciągania kredytów w dwóch walutach: EUR i PLN.

Ryzyko refinansowania dotyczy zdolności wykupu zapadającego długu. Ryzyko zwiększa się wraz ze wzrostem kwoty długu podlegającego wykupowi oraz zbliżaniem się terminu wykupu. Na wielkość ryzyka refinansowania wpływa wielkość długu publicznego oraz struktura jego zapadalności. Do ograniczenia ryzyka refinansowania przyczynia się wydłużenie okresu zapadalności długu oraz równomierne rozłożenie wykupów w czasie. Stąd rosnąca jest rola wydłużenia okresu kredytowania do lat 25 w przyjętej prognozie oraz dążenie do osiągnięcia średniej zapadalności długu w wysokości, co najmniej 9 lat.

Ryzyko kursowe wynika z istnienia w ramach długu zobowiązań rozliczanych w walucie obcej. Ryzyko kursowe przejawia się wrażliwością poziomu długu i kosztów jego obsługi na zmiany kursu walutowego. Aprecjacja lub deprecjacja złotego wobec danej waluty obcej powoduje proporcjonalny spadek lub wzrost zadłużenia i kosztów obsługi wyrażonych w złotych. Podstawowym założeniem przyjętym w celu ograniczenia ryzyka kursowego jest zaciąganie zobowiązań w walucie krajowej. W przypadku kredytów

walutowych strategiczną walutą jest euro jako przyszła waluta krajowa. Decyzja o wyborze waluty wynika z analizy aktualnej sytuacji gospodarczej, dostępności kredytów na rynku bankowym, kosztu pozyskania pieniądza.

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko zmiany wielkości płatności z tytułu obsługi długu, wynikające ze zmian wysokości stóp procentowych. Jego źródłem jest konieczność refinansowania zapadającego w przyszłości długu po nieznanych stopach procentowych oraz zmienność płatności kuponowych od długu o oprocentowaniu zmiennym. Dokonanie wyboru między oprocentowaniem zmiennym a stałym jest wypadkową aktualnej i przewidywanej sytuacji na rynku bankowym, w tym poziomie stóp procentowych.

Obsługę bankową budżetu Miasta Szczecin i jego jednostek organizacyjnych prowadzi PKO Bank Polski S.A. Od 1993 roku w gmachu Urzędu Miejskiego funkcjonuje ekspozytura bankowa obsługująca budżet Miasta i pracowników urzędu, a także zajmująca się obsługą kasową Urzędu Miejskiego poprzez stanowiska kasowe. Jest ona również wyposażona w bankomat. Podstawowe operacje bankowe w Urzędzie Miejskim dokonywane są poprzez system elektronicznej obsługi bankowej tj. drogą elektronicznego przekazu danych.

Współpraca Miasta z bankami dotyczy wielu elementów, szczególnie intensywna jest w zakresie lokowania czasowo wolnych środków finansowych i kredytowania. Lokowanie czasowo wolnych środków finansowych oparte jest o system prognozowania finansowego i obejmuje środki na wszystkich rachunkach bankowych Miasta. Formą współpracy z bankami jest również współpraca w zakresie ograniczania ryzyka wahań kursowych dotyczących spłat kredytów denominowanych w EUR.

W latach 1997 i 1998 Miasto zaciągnęło na sfinansowanie istniejących deficytów budżetowych kredyty komercyjne. Od 2000 roku źródłami finansowania deficytu stały się, oprócz kredytów i nadwyżek z lat ubiegłych, także pożyczki i przychody z prywatyzacji majątku Miasta. W roku 2001 i 2003 Miasto wyemitowało obligacje na łączną kwotę 97,2 mln zł. Lata 2005 - 2008 zamknęły się nadwyżkami w wysokości odpowiednio: 23,4 mln zł, 53,2 mln zł, 55,4 mln zł i 16,5 mln zł. Rok 2009 zakończono deficytem wysokości 99,6 mln zł, spowodowanym dwoma czynnikami: skutkami światowego kryzysu gospodarczego dla finansów publicznych w Polsce oraz rosnącymi wydatkami inwestycyjnymi Miasta. Po kilku latach przerwy Miasto znowu sięgnęło po zwrotne źródła finansowania budżetu.

Analiza rynków finansowych dla lat 2009 – 2013 wskazuje, że najkorzystniejszym instrumentem dłużnym są kredyty udzielane przez międzynarodowe instytucje finansowe. W roku 2009 Miasto zaciągnęło kredyt inwestycyjny w wysokości 126 mln zł w Europejskim Banku Inwestycyjnym (umowa zawarta w 2006 roku) oraz podpisało z Bankiem Rozwoju Rady Europy wieloletnią umowę ramową o finansowanie zadań inwestycyjnych na kwotę 300 mln zł. Środki z tej umowy zostały uruchomione w trzech transzach w wysokości 145 mln zł w lipcu 2010 roku, 65,6 mln zł w październiku 2011 roku oraz 86 mln zł w kwietniu 2012 roku. W listopadzie 2010 roku została podpisana umowa ramowa na współfinansowanie inwestycji, również na kwotę 300 mln zł, z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Warunki umowy są zbliżone do poprzednich kontraktów zawartych z międzynarodowymi

instytucjami finansowymi, tj. zagwarantowany jest wieloletni okres spłaty, preferencyjne warunki oprocentowania, brak prowizji i zabezpieczenia, poza koniecznością utrzymania ratingu na odpowiednim poziomie. W grudniu 2010 roku została zaciągnięta pierwsza transza z tej umowy w wysokości 90 mln zł, w listopadzie 2011 roku kolejna w wysokości 82 mln zł, ostatnia transza we wrześniu 2012 roku w kwocie 128 mln zł. Kolejna umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, na kwotę 240 mln zł, została podpisana w roku 2012. W grudniu tego roku uruchomiona została pierwsza transza w wysokości 64 mln zł.

W sierpniu 2011 roku Miasto wyemitowało obligacje o łącznej wartości 140 mln zł w ramach emisji niepublicznej. Organizatorem emisji został Bank Pekao S.A. Środki uzyskane z emisji zostały przeznaczone na finansowanie planowanego deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

W lipcu 2012 roku Miasto udzieliło poręczenia pożyczki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Spółki z o.o., przeznaczonej na budowę nowoczesnej spalarni odpadów komunalnych. Poręczenie opiewa na kwotę 370 mln zł, odpowiedzialność Miasta ograniczona jest do wysokości rocznych spłat.

Monitorowaniu i analizie podlegają zagrożenia dla realizacji polityki długu, do których należą:

- niekorzystny rozwój sytuacji makroekonomicznej kraju, w tym osłabienie wzrostu gospodarczego, wzrost stóp procentowych i deprecjacja złotego w stosunku do euro,
- spadek dochodów własnych Miasta będący skutkiem recesji gospodarczej oraz wynikający ze zmian w prawie krajowym,
- ryzyko niestabilności czasowej w realizacji planowanych inwestycji wpływające na poziom deficytu budżetowego.

Wymienione powyżej zagrożenia i uwarunkowania strategii zarządzania długiem wymagają dokonywania okresowej korekty prognozy długu. Korekta wykorzystywana jest w wewnętrznym procesie podejmowania decyzji finansowych.

Od 1997 corocznie opracowywana jest w Mieście analiza zdolności kredytowej mająca na celu między innymi określenie możliwości inwestycyjnych, jak również dająca obraz zdolności kredytowej Szczecina. Analiza wskazuje przewidywane maksymalne pułapy zadłużenia, prognozuje koszty uzyskania i obsługi zewnętrznych, zwrotnych źródeł finansowania. Od roku 2003 analiza zdolności kredytowej przedstawiana jest w formie prognozy długu.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych wprowadza pojęcie wieloletniej prognozy finansowej, która obejmuje prognozę kwoty długu. Wieloletnia prognoza finansowa po raz pierwszy sporządzana została w roku budżetowym 2011.

Zgodnie z zapisami Ustawy z 27 sierpnia 2009 r. podstawą zadłużania się Miasta w latach 2010 – 2013 były zapisy Ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r., która określa maksymalny poziom zadłużenia i jego obsługi – ustalając te dwie wielkości jako % ogółu dochodów budżetowych danego roku – odpowiednio na 60 % i 15 % dochodów.

Począwszy od roku 2014 zaczną obowiązywać nowe reguły, u podstaw których leży założenie, że każdy samorząd gospodaruje w odmiennych warunkach, a każdy budżet charakteryzuje znaczny indywidualizm, stąd wyznaczenie jednolitych, sprawdzających się w każdej sytuacji zasad, nie jest możliwe. Odchodzi się zatem od limitu odnoszącego się do wielkości dochodów budżetowych, a zdolność kredytową wiąże się z wielkością nadwyżki operacyjnej. Formuła nowego wskaźnika oparta jest na wyniku części bieżącej budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo będą brane pod uwagę dochody ze sprzedaży majątku, co ma wpłynąć na prowadzenie przez samorządy aktywnej polityki w zakresie gospodarowania majątkiem. Zaletą nowego rozwiązania jest to, że samorząd, poprzez odpowiednią politykę finansową, może wpływać na wysokość nadwyżki bieżącej, co z kolei przekłada się na możliwość zadłużania się. Im wyższa nadwyżka, tym zdolność do spłaty zadłużenia wyższa. Wadą formuły jest jednak to, iż dane przyjmowane do analizy stanowią średnią trzech lat poprzedzających rok planowania. Ze względu na historyczny charakter oraz zjawisko opóźnienia występujące między stanem gospodarki a sytuacją finansową samorządów, nowy wskaźnik będzie bardziej wrażliwy na cykl koniunkturalny. Prognozę długu Miasta Szczecin przedstawiono w Załączniku nr 4 do Memorandum.

RATING – OCENA WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ MIASTA

Głównym zadaniem ratingu jest poinformowanie obecnych i przyszłych inwestorów, krajowych oraz zagranicznych, o wiarygodności i wypłacalności Miasta. Najczęstszą przyczyną ubiegania się o rating jest planowana emisja obligacji komunalnych, euroobligacji lub też zaciągnięcie kredytu.

Agencje ratingowe badając zdolność Miasta do regulowania swoich zobowiązań biorą pod uwagę szereg czynników mających, lub mogących mieć wpływ na tę zdolność. Dokonywana jest np. analiza stanu gospodarki w mieście i regionie na tle kraju, środowiska politycznego czy administracyjnego. Agencje mogą oceniać zdolność podmiotu do wywiązywania się z zobowiązań zarówno długo jak i krótkoterminowych zaciągniętych w walutach lokalnych lub zagranicznych.

W Polsce coraz więcej miast poddaje się ocenie. Od 1998 r. ratingu naszego Miasta dokonywały dwie agencje Standard & Poor's oraz Fitch Ratings, które należą do najbardziej renomowanych i największych agencji ratingowych na świecie. Od 2011 r. Miasto oceniane jest przez jedną agencję - Fitch Ratings – wybraną w drodze przetargu.

Agencje stosują specjalną skalę ocen składającą się z kombinacji kilku liter, jednej cyfry i dodawanych znaków plus lub minus, podwyższających lub obniżających daną ocenę. W ratingu międzynarodowym wyróżnia się dwa poziomy ocen: wyższy - inwestycyjny oraz niższy – spekulacyjny. Poziom inwestycyjny dotyczy podmiotów o niskim lub umiarkowanym ryzyku, poziom spekulacyjny wskazuje, iż ryzyko jest większe lub bardzo duże. Skala ocen stosowana przez Fitch Ratings:

Wyszczególnienie	Ocena dla krótkoterminowego zobowiązania	Ocena dla długoterminowego zobowiązania
Przedział ocen inwestycyjnych	F1 F2 F3	AAA AA A BBB
Przedział ocen spekulacyjnych	B C D	BB B CCC, CC, C DDD, DD, D

Przy ocenach dotyczących zobowiązań długoterminowych określa się również perspektywę, która jest wskazaniem generalnego kierunku, w jakim dany rating będzie prawdopodobnie zmierzać na przestrzeni dwóch lat. Perspektywa oceny może być pozytywna, stabilna lub negatywna. Jeżeli agencja nie jest w stanie zidentyfikować trendu perspektywa może zostać określona jako „bez wskazania”.

W dniu 19 lipca 2013 roku wydała komunikat o utrzymaniu ratingu (co zostało podtrzymane w aktualizacji półrocznej komunikatem z 17 stycznia 2014), aktualna ocena dla Miasta Szczecina wynosi:

- BBB + /stabilna/** dla długoterminowego długu w walucie obcej
- BBB + /stabilna/** dla długoterminowego długu w walucie krajowej
- F2** dla krótkoterminowego długu w walucie obcej

Najważniejsze czynniki ratingu Miasta Szczecina

Dobre wyniki operacyjne zachowane: Ratingi Szczecina odzwierciedlają ostrożną politykę finansową Miasta oraz ciągłą racjonalizację wydatków operacyjnych, co zapewnia dobre wyniki operacyjne, zdolność do finansowania inwestycji z własnych środków oraz bezpieczne wskaźniki zadłużenia. Ratingi biorą także pod uwagę bardzo wysoką płynność oraz prognozowaną stabilizację poziomu zadłużenia w latach 2013-2015. Ratingi odzwierciedlają także rosnące zobowiązania pośrednie oraz utrzymującą się presję na wydatki operacyjne wynikającą z trudnego otoczenia instytucjonalnego.

Dobra marża operacyjna: Fitch spodziewa się, że w latach 2013-2015 nadwyżka operacyjna Szczecina będzie stanowić 9%-10% dochodów operacyjnych i będzie 2-3 razy wyższa od obsługi zadłużenia, którą Fitch szacuje na ok. 60 mln zł rocznie. Powyższa prognoza jest oparta na założeniu, że Miasto utrzyma wysoką elastyczność finansową oraz, że będzie kontynuować skuteczną politykę kontrolowania wzrostu wydatków operacyjnych, a dochody z podatków dochodowych i lokalnych będą rosły, w związku z rozwijającą się bazą podatkową Miasta.

Ograniczona presja na wzrost zadłużenia: Fitch prognozuje, że w latach 2013-2015 zadłużenie bezpośrednie Szczecina ustabilizuje się na umiarkowanym poziomie, wynoszącym ok. 60% dochodów bieżących (w 2012r.: 970 mln zł i 65%). W 2012r. Miasto zaciągnęło zadłużenie, które zabezpiecza większość jego potrzeb finansowych na najbliższe lata. Fitch szacuje, że w latach 2013-2015 wydatki majątkowe Miasta wyniosą średnio 420 mln zł rocznie (tj. 22% wydatków ogółem). Ponad 60% tych wydatków będzie finansowane z dochodów majątkowych, gdyż Szczecin pozyskał dotacje unijne na swoje największe inwestycje.

Bezpieczne wskaźniki długu: Fitch spodziewa się, że w latach 2013-2015 wskaźniki obsługi i spłaty zadłużenia pozostaną bezpieczne. Wskaźnik zadłużenia do nadwyżki bieżącej może wzrosnąć do ok. 8 lat, ale pozostanie znacznie poniżej średniej zapadalności

długu. Budżet Miasta jest narażony na ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko walutowe, gdyż prawie całe zadłużenie posiada zmienne oprocentowanie (80%), a 46% jest denominowane w euro. Jednak nieprzewidziane zmiany na rynku finansowym nie powinny mieć istotnego negatywnego wpływu na budżet Szczecina z uwagi na ostrożne zarządzanie budżetowe w Mieście.

Wysoka płynność: Wysoka płynność oraz dobre zarządzanie płynnością są pozytywnie oceniane przez Fitch. Stan gotówki na rachunkach Miasta wynosił średnio ponad 100 mln zł na koniec każdego miesiąca w 2012r., dzięki czemu Miasto uzyskało 7,5 mln zł dochodów z odsetek. Miasto nie musiało korzystać z kredytu w rachunku bieżącym, który jest dostępny w wysokości 150 mln zł.

Ryzyko pośrednie: Zobowiązania pośrednie, wynikające z zadłużenia spółek, mogą wzrosnąć z 581 mln zł w 2012r. do 900 mln zł w 2015r. Fitch uważa, że zobowiązania te nie powinny powodować istotnego ryzyka dla budżetu Miasta. Większość inwestycji (ponad 70%) prowadzą spółki, które finansują swoją działalność z opłat od użytkowników końcowych. W związku z tym wsparcie ze strony Miasta będzie polegało jedynie na podnoszeniu kapitałów spółek, które w relacji do wielkości budżetu Szczecina będą niewielkie.

STRATEGIA INWESTYCYJNA

AKTY PRAWNE

Prowadzenie działalności inwestycyjnej stanowi niezwykle ważną sferę zadań będących przedmiotem szczególnego zainteresowania władz Miasta. Skuteczna polityka planowania i realizacji inwestycji jest jednym z gwarantów wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju Miasta.

Szczecin w ciągu ostatnich lat wypracował taki system planowania inwestycji, umocowany odpowiednimi aktami prawnymi, w którym obowiązujące procedury umożliwiają rozpoznanie wszystkich rzeczywistych potrzeb inwestycyjnych, jak też minimalizują polityczne naciski na dobór zadań przewidzianych do realizacji.

Podstawowe akty prawne związane z procesem inwestycyjnym:

- Uchwała Nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecina z dnia 19 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Szczecina 2025*
- Uchwała nr XXXVII/1087/13 Rady Miasta Szczecina z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia *Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina 2014-2018 z perspektywą do roku 2023*
- Uchwała Nr XVII/470/12 Rady Miasta Szczecin z dnia 26 marca 2012 roku w sprawie uchwalenia zmiany „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczecin*”;
- Uchwała Nr XXXV/1066/13 Rady Miasta Szczecin z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia *Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Szczecin na 2014 rok i lata następne*

PLANOWANIE INWESTYCYJNE

Potrzeba podjęcia długookresowego planowania wynika z konieczności określenia długofalowej perspektywy warunków technicznych, technologicznych oraz finansowych realizacji zadań inwestycyjnych. Jednocześnie należy wziąć pod uwagę czas i nakłady związane z procesem przygotowania zadań do realizacji obejmujące konieczność uregulowania spraw terenowo-prawnych, sporządzenia dokumentacji, uzyskania

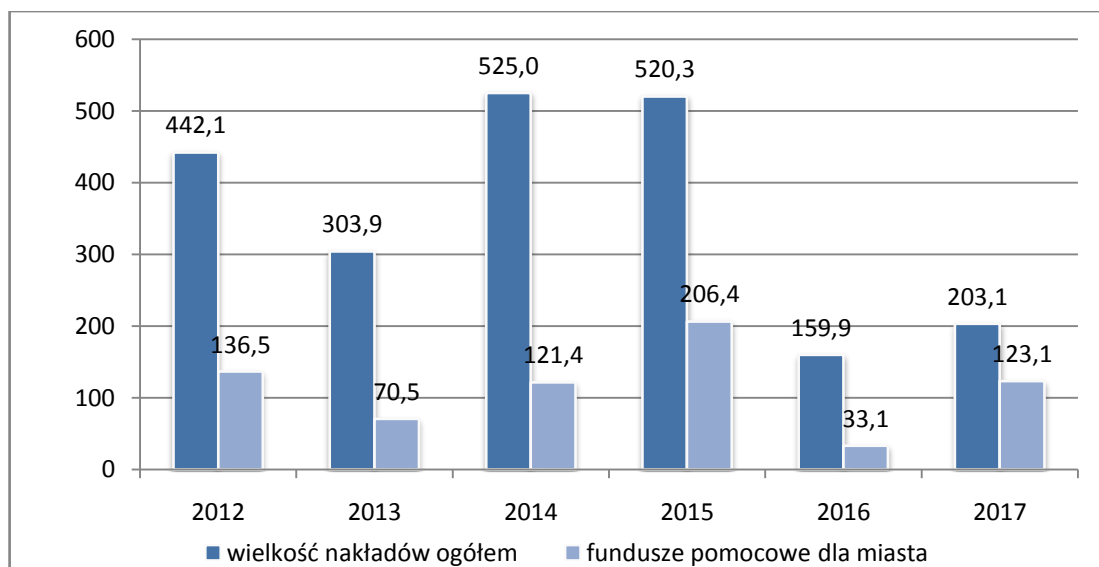
niezbędnych opinii i ocen oraz decyzji administracyjnych. Określenie długoterminowej perspektywy czasowej zamiarów inwestycyjnych w ujęciu rzeczowym i finansowym pozwala na ocenę zdolności finansowej budżetu Miasta w konfrontacji z potrzebami. Również pozwala na podjęcie w odpowiednio wyprzedzającym terminie starań o pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, co w najbliższej perspektywie stanowić powinno główny warunek utrzymania wysokiego udziału inwestycji w wydatkach ogółem. Planowanie przedsięwzięć inwestycyjnych odbywa się w dwóch wymiarach czasowych:

- planowanie wieloletnie – wieloletnia prognoza finansowa, w tym wydatki na wieloletnie przedsięwzięcia,
- planowanie roczne – budżet miasta.

Roczne planowanie zakresu inwestycji przeznaczonych do realizacji w roku budżetowym odbywa się z uwzględnieniem zapisów wieloletniej prognozy finansowej w części wydatków na przedsięwzięcia. Weryfikacji poddawane są koszty planowanych przedsięwzięć oraz zakres prac do zrealizowania, zgodnie ze stanem zaawansowania w roku poprzednim i ewentualnymi innymi zmianami. Planowanie roczne zadań inwestycyjnych odbywa się zgodnie z procedurą budżetową, która określa sposoby przedstawienia planów, terminy realizacji poszczególnych etapów. Elementem rozstrzygającym w planowaniu inwestycyjnym stały się szczegółowe analizy dochodów i wydatków budżetu Miasta oraz prognozy możliwości finansowych Miasta w okresie najbliższych dziesięciu lat.

Roczne i wieloletnie planowanie zakresu inwestycji odbywa się na podstawie *Wieloletniego Programu Rozwoju Szczecina (WPRS)*. WPRS jest bezpośrednim narzędziem realizacji Strategii Rozwoju Szczecina 2025 i tworzą go zadania strategiczne (mające wpływ na realizację celów Strategii), przewidziane do realizacji w okresie pięcioletnim. WPRS jest dokumentem kroczącym, aktualizowanym w cyklu rocznym. Sporządzanie WPRS wynika z zapisów Strategii Rozwoju Szczecina 2025, przyjętej Uchwałą nr XIV/320/11 Rady Miasta Szczecin dnia 19 grudnia 2011 roku.

Wykres 9. Wielkość planowanych nakładów na inwestycje w latach 2012-2015 - (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne

Program inwestycyjny Miasta oparty jest m.in. na założeniach takich jak:

- stałe poszukiwanie i pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania; możliwości pokrywania wydatków z innych źródeł finansowania w istotny sposób zdecydowały o ujęciu proponowanych zadań do realizacji,
- dążenie do zapewnienia możliwie najkorzystniejszych relacji pomiędzy potrzebami a możliwościami tworzenia warunków dla zrównoważonego rozwoju wszystkich dziedzin,
- kompleksowość (charakter i natężenie wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami zapisanymi w WPRS) stanowi jedno z podstawowych kryterium doboru zadań,

- systematyczne przejmowanie przez spółki z udziałem Miasta ciężaru inwestowania (w zakresie ich działalności) lub współudziału w finansowaniu zadań; dotyczy to spółek miejskich takich jak: Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Towarzystwo Budownictwa Społecznego – Prawobrzeże, Szczecińskie Centrum Renowacyjne, Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Szczecińska Energetyka Ciepła, Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Dąbie”, Szczecińskie Przedsiębiorstwo Autobusowe „Klonowica”, Tramwaje Szczecińskie oraz Zakład Unieszkodliwiania Odpadów.

Tabela 28. Inwestycje – wielkość nakładów wg sfer – (zł)*

Wyszczególnienie	Wykonanie		Plan	Prognoza		Razem	
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012-2017
Bezpieczeństwo i porządek w mieście	2 818 808	1 492 213	10 073 852		500 000	500 000	15 384 873
Edukacja i nauka	11 466 539	15 758 018	33 793 783	17 453 520	19 700 000	19 900 000	118 071 860
Gospodarka komunalna	27 362 876	15 548 950	35 587 715	23 031 633	12 900 000		114 429 174
Gospodarka mieszkaniowa	28 607 769	24 581 941	28 957 183	5 180 000	11 230 000	13 841 000	112 397 893
Kultura fizyczna, turystyka i rekreacja	84 422 375	60 040 576	121 296 528	18 553 829	21 650 000	19 250 000	325 213 308
Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	34 215 381	57 574 984	35 561 811	360 000	19 030 000		146 742 176
Ład przestrzenny i gospodarka nieruchomościami	6 497 103	3 640 103	6 925 454		9 000 000		26 062 660
Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	6 122 684	2 436 903	15 305 623	3 188 210	1 448 787		28 502 207
Rozwój społeczeństwa obywatelskiego	22 729 239	5 888 859	10 997 510	1 000 000			40 615 608
Transport i komunikacja	211 791 664	72 454 790	167 359 248	450 495 696	47 400 000	148 700 000	1 098 201 398
Wspieranie rozwoju gospodarczego	1 975 860	38 554 652	53 711 263	80 000			94 321 775
Zarządzanie strukturami samorządowymi	4 110 090	5 964 748	5 450 250	1 000 000	17 136 546	1 000 000	34 661 634
Wydatki ogółem	442 120 388	303 934 737	525 020 220	520 342 888	159 995 333	203 191 000	2 154 604 566

*Zestawienie zawiera wyłącznie środki własne Miasta na inwestycje oraz środki, których beneficjentem jest Miasto

W WPI na lata 2012 – 2017 dokonano identyfikacji najważniejszych zadań inwestycyjnych, a także określono przedsięwzięcia w poszczególnych sferach:

W sferze Transport i komunikacja planuje się budowę nowych i modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych powiązanych z ciągami usprawniającymi ruch krajowy i transgraniczny.

Kierunki działań Miasta w zakresie rozwoju transportu i infrastruktury transportowej do 2015 roku zostały określone w „Polityce transportowej” przyjętej Uchwałą Nr LII/978/06 Rady Miasta Szczecin z dnia 13 marca 2006 r. oraz „Zintegrowanym Planie Rozwoju Transportu Publicznego w Szczecinie w latach 2007-2015” przyjętego Uchwałą Nr XLIII/1091/10 Rady Miasta Szczecina z dnia 25 stycznia 2010 roku.

Podstawowe obszary działań związanych z rozwojem transportu wskazane w powyższych dokumentach to m.in. działania w zakresie:

- kształtowania wewnętrznego układu ulicznego. Przewiduje się m.in.: wzmocnienie połączeń pomiędzy lewo - a prawobrzeżną częścią Szczecina – modernizację miejskiego odcinka drogi nr 10, budowę obwodnicy Śródmieścia, przekształcenie układu komunikacyjnego Śródmieścia, a także modernizację ważnych ciągów komunikacyjnych.
- kształtowania systemu komunikacji zbiorowej. Przewiduje się rozwój komunikacji tramwajowej, w tym modernizację torowisk tramwajowych, także zakup nowoczesnego taboru tramwajowego.

Zadania priorytetowe wynikające z tych programów to m.in.:

- modernizacja dostępu drogowego do portu,
- budowa elementów obwodnicy Śródmieścia Szczecina,

- budowa Trasy Północnej,
 - Poprawa spójności komunikacyjnej na obszarze SOM,
 - przebudowa ul. Potulickiej, Narutowicza,
 - budowa Szczecińskiego Szybkiego Tramwaju,
 - zakup taboru tramwajowego,
 - budowa i przebudowa torowisk,
 - realizacja programu budowy ścieżek rowerowych,
 - realizacja programu remontu i przebudowy chodników,
 - zagospodarowanie terenów Lotniska Szczecin-Dąbie i terenów leżących w sąsiedztwie,
 - poprawa funkcjonowania transportu miejskiego poprzez zastosowanie systemów telematycznych,
 - budowa kładek dla pieszych w ciągu ul. Gdańskiej oraz nad torami PKP przy ul. 9 Maja,
 - przebudowa ul. Łukasińskiego,
 - przebudowa ulic realizowana przez ZDiTM.
- Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 1098,2 mln zł.

W ostatnich latach priorytetowym zadaniem realizowanym przez Miasto była budowa elementów Obwodnicy Śródmieścia. W latach 2011 - 2013 kontynuowano realizację inwestycji obejmującej odcinek od ulicy Duńskiej – Krasińskiego do ul. Arkońskiej. Ponadto realizowane są: budowa Trasy Północnej, modernizacja dostępu do Portu, poprawa spójności komunikacyjnej na obszarze SOM oraz przebudowy i modernizacje dróg i chodników przez ZDiTM. W 2012 r. zakończono budowę kładek dla pieszych w ciągu ul. Gdańskiej, budowę ścieżki rowerowej z lewobrzeża do Puszczy Bukowej nad jez. Szmaragdowe, modernizację skrzyżowania ulic Niepodległości, Obr. Stalingradu i Pl. Żołnierza oraz przebudowę ul. Łukasińskiego.

Całkowite wydatki poniesione w sferze transportu i komunikacji wyniosły w 2011 roku 191 405 tys. zł, w 2012 roku 211 792 tys. zł a w 2013 roku 72 454 tys. zł.

W sferze Gospodarka mieszkaniowa nacisk kładzie się na rozwój budownictwa mieszkaniowego realizowanego przez podmioty z udziałem miasta. Zgodnie z polityką mieszkaniową (uchwała Nr XV/312/04 Rady Miasta z dnia 19.01.2004 r. z późniejszymi zmianami) podstawowym celem jest zapewnienie gospodarstwom domowym o różnym poziomie dochodów szans dostępu do mieszkań o odpowiednim standardzie. Rozwój mieszkalnictwa realizowany będzie poprzez wdrażanie „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Szczecin na lata 2010-2015 (Uchwała Nr LXVII/1187/10 Rady Miasta Szczecin z dnia 24 maja 2010 r. z późniejszymi zmianami) oraz „Programu przeciwdziałania bezdomności” (Uchwała Nr IV/29/07 Rady Miasta Szczecin z dnia 15 stycznia 2007 r.). Efektem realizacji już uchwalonych programów będzie przede wszystkim sprawnie działający system zarządzania zasobami mieszkaniowymi w mieście, poprawa poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz zapewnienie lokali socjalnych i zamiennych, w tym zmniejszanie deficytu ilościowego i jakościowego mieszkań, poprawa stanu technicznego mieszkań i budynków komunalnych, racjonalizacja zasiedlenia mieszkaniowego zasobu Gminy oraz poprawa struktury własnościowej nieruchomości.

Ważniejsze zadania w zakresie budownictwa kubaturowego realizowanego w okresie programu to budowa budynków mieszkalnych przy ulicy Łącznej – Kukuleczki.

Przewidziano również realizację uzbrojenia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną na osiedlach: Warszewo, Kijewo, w rejonie ulic Wkrzańska-Łączna. Zakłada się kontynuację rozpoczętych zadań renowacyjnych w kwartałach Śródmieścia. Zaplanowano rozpoczęcie procesu tworzenia, remontów lokali socjalnych i zamiennych. W celu poprawy warunków życia mieszkańców, w tym warunków mieszkaniowych kontynuowane będą prace związane z modernizacją zasobów mieszkaniowych, w tym przyłączanie budynków do nowej sieci wodno-kanalizacyjnej wraz z wykonaniem instalacji wewnętrznej w budynkach.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 112,4 mln zł.

Całkowite wydatki poniesione w sferze mieszkalnictwa wyniosły w 2011 roku 24 721 tys. zł, w 2012 roku 28 608 tys. zł a w 2013 roku 24 581 tys. zł.

W sferze Ład przestrzenny i gospodarka nieruchomościami planowane są zadania związane z efektywnym zarządzaniem mieniem komunalnym.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012 - 2017 wynosi ok. 26,1 mln zł.

Ogółem wydatki w tej sferze wyniosły w 2011 roku – 5 517 tys. zł, w 2012 roku – 6 497 tys. zł a w 2013 roku – 3 640 tys. zł.

W sferze Gospodarka komunalna planowana jest realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych przewidzianych w „Programie ochrony środowiska dla Miasta Szczecina na lata 2008–2019” i w „Planie Gospodarki Odpadami dla Miasta Szczecina” oraz wynikających z „Polityki utrzymania i rozwoju terenów zielonych”. Efektami

realizacji tych programów mają być: znaczna poprawa jakości życia mieszkańców na skutek rozwoju nowoczesnej infrastruktury technicznej (zapewniającej wszystkim mieszkańcom odpowiedniej jakości wodę, odbiór ścieków i właściwy stan sanitarny miasta); poprawa jakości środowiska m.in. poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń, ale również poprzez różnorodne działania na rzecz ochrony zasobów przyrody; funkcjonowanie nowoczesnego i kompleksowego systemu gospodarowania odpadami, zapewniającego minimalizację ilości maksymalizację stopnia wykorzystania odpadów; powszechny wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców. Planowana jest również modernizacja obiektów wodociągowych oraz budowa i modernizacja sieci wodociągowej – kanalizacyjnych (środku ZWiK). W tej sferze ujęto również zadania z zakresu gospodarki odpadami. Zgodnie z „Programem gospodarki odpadami dla miasta Szczecina” planuje się utworzenie sprawnego systemu zarządzania gospodarką odpadami, w tym budowę termicznego zakładu unieszkodliwiania odpadów.

Ważnymi zadaniami inwestycyjnymi w tej sferze są również:

- promenada z widokiem na Odrę – przebudowa szczecińskich bulwarów, w tym modernizacja Bulwaru Piastowskiego, Gdyńskiego i Elbląskiego,
- zadania związane z utrzymaniem terenów zielonych i cmentarzy.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 114,5 mln zł.

W latach 2011 - 2013 z budżetu Miasta wydatkowano odpowiednio 54 006 tys. zł, 28 608 tys. zł oraz 24 582 tys. zł na realizację zadań w sferze gospodarki komunalnej. Dotyczyły one w głównej mierze prac związanych z budową cmentarza komunalnego przy ul. Bronowickiej, budową zakładu termicznego unieszkodliwiania odpadów dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, z rekultywacją składowisk odpadów oraz kontynuowano przebudowę bulwarów.

W sferze Bezpieczeństwo i porządek publiczny w mieście przewidziano realizację zadań takich jak: modernizacja i wyposażenie obiektów komisariatów Policji i Straży Miejskiej, Portal Bezpieczni Razem.

W ramach środków utworzono rezerwę celową na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012 - 2017 wynosi ok. 15,4 mln zł.

W latach 2011 – 2013 wydatki w tej sferze wyniosły odpowiednio 4 264 tys. zł, 2 819 tys. zł oraz 1 492 tys. zł, obejmując modernizację obiektów: Komendy Miejskiej Policji, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej oraz Straży Miejskiej.

W sferze Edukacja i nauka zaplanowano realizację zadań takich jak m.in.: programy miejskie: modernizacji basenów, budowy i modernizacji sal gimnastycznych, poprawy stanu technicznego obiektów oświatowych, przystosowania obiektów dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych, budowy małych boisk w przedszkolach, rządowy program „Radosna szkoła”, rozbudowy budynku SP Nr 59.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 50,4 mln zł.

W latach 2011 - 2013 wydatkowano odpowiednio 24 396 tys. zł, 11 467 tys. zł oraz 15 758 tys. zł. Wydatki obejmowały głównie budowę szkoły na terenie osiedla Warszewo, realizację programów: poprawy stanu

technicznego w obiektach oświatowych, modernizacji basenów, budowy i modernizacji sal gimnastycznych, budowy małych boisk w przedszkolach, przystosowania obiektów dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych oraz dofinansowanie Akademii Sztuki, Rządowy program - Radosna Szkoła.

W sferze Pomoc społeczna i ochrona zdrowia przewidziano realizację takich zadań jak: przebudowa budynku przy ul. Strzałowskiej 16 na potrzeby domu pomocy społecznej, współfinansowanie wydatków majątkowych szpitala w Zdrojach, budowa nowych oddziałów żłobków (żłobek przy ul. Niedziałkowskiego).

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 21,3 mln zł.

W latach 2011 – 2013 wydatkowano na zadania o charakterze majątkowym z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia odpowiednio 9 717 tys. zł, 6 123 tys. zł oraz 2 436 tys. zł. Wydatki dotyczyły przede wszystkim modernizacji placówek opieki społecznej w celu poprawy standardu, pozyskiwania i przystosowania obiektów na potrzeby prorodzinnych form opieki nad dzieckiem i rodziną, budowy nowych oddziałów żłobków miejskich (oddział przy ul. Duńskiej i Niedziałkowskiego) czy współfinansowania wydatków majątkowych Szpitala w Zdrojach.

W sferze Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego zaplanowano zadania dotyczące m.in.: budowy Filharmonii Szczecińskiej, Europejski Szlak Gotyku Ceglanego, modernizacji miejskich domów kultury, budowy Trafostacji Sztuki Szczecin, modernizacji willi Lentza.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 146,7 mln zł.

W latach 2011 – 2013 wydatkowano na zadania tej sfery odpowiednio 16 924 tys. zł, 34 215 tys. zł oraz 57 574 tys. zł z przeznaczeniem głównie na: budowę Filharmonii Szczecińskiej, renowację i konserwację obiektów sakralnych oraz Trafostację Sztuki Szczecin.

W sferze Kultura fizyczna, turystyka i rekreacja zaplanowane zadania w znaczący sposób powinny poprawić sytuację w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców związanych z kulturą fizyczną. Przewidziano realizację takich zadań, jak:

- budowa hali widowiskowo-sportowej,
- budowa i modernizacja osiedlowych i dzielnicowych centrów sportu i rekreacji,
- budowa boisk wynikających z programu „Moje boisko - Orlik 2012”, modernizacja Stadionu Miejskiego im. F. Krygiera, przebudowa kąpieliska „Arkonka”,
- Transgraniczna Baza Turystyki Żeglarskiej,
- przygotowanie części Wyspy Grodzkiej pod budowę Transgranicznej bazy turystyki żeglarskiej,
- budowa Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej,
- utworzenie „Centrum Edukacji Ekologicznej Szmaragdowe - Zdroje”.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 325,2 mln zł.

W latach 2011 – 2013 wydatkowano odpowiednio 70 204 tys. zł, 84 422 tys. zł oraz 121 296 tys. zł. W tym okresie m.in. zakończono przebudowę basenu na krytą pływalnię, kontynuowano: modernizację stadionów przy

ul. Litewskiej i Stadionu im. F. Krygiera, program „Moje boisko – Orlik 2012”, rozbudowę Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego „Euroregionalne Centrum Edukacji Wodnej i Żeglarskiej, przebudowę kąpieliska Arkonka, rozpoczęto przygotowanie części Wyspy Grodzkiej pod budowę transgranicznej bazy turystyki żeglarskiej.

W sferze Rozwój społeczeństwa obywatelskiego zaplanowano zadania:

- Portal edukacyjny woj. zachodniopomorskiego - Szczecin,
- System Informacji Miejskiej - SIM,
- Program Społecznych Inicjatyw Lokalnych,
- Współfinansowanie inwestycji Rad Osiedli.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 40,6 mln zł.

W latach 2011 - 2013 wydatki na realizację zadań w tej sferze wyniosły odpowiednio 5 044 tys. zł, 22 729 tys. zł oraz 5 888 tys. zł. W tym okresie m.in. zakończono projekt Szczecin infrastruktura społeczeństwa informacyjnego oraz kontynuowano: Portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego – Szczecin, współfinansowanie inwestycji Rad Osiedli, System Informacji Miejskiej, społeczne inicjatywy lokalne.

W sferze Wspieranie rozwoju gospodarczego przewidziano realizację projektu Parku Naukowo - Technologicznego „Pomerania” przez SPNT, doprowadzenie niezbędnej infrastruktury technicznej do stref inwestycyjnych Trzebusza i Dunikowa oraz przy ul. Stołczyńskiej, przygotowanie terenów pod inwestycje komercyjne.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi ok. 94,3 mln zł.

W latach 2011 – 2013 wydatkowano odpowiednio 20 614 tys. zł, 1 976 tys. zł oraz 38 554 tys. zł na realizację zadań w tej sferze. W tym okresie m.in. kontynuowano projekt „Pomerania” realizowany przez spółkę Szczeciński Park Naukowo - Technologiczny oraz przygotowanie i uzbrojenie terenów pod inwestycje komercyjne.

W sferze Zarządzanie strukturami samorządowymi przewidziano realizację zadań związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej, modernizacją gmachu Urzędu Miasta i informatyzacją.

Łączna wielkość nakładów w tej sferze w latach 2012-2017 wynosi 34,6 mln zł.

Lata 2011 – 2013 to wydatki w wysokości odpowiednio 11 623 tys. zł, 4 110 tys. zł oraz 5 964 tys. zł.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA INWESTYCJI

Głównym źródłem finansowania inwestycji miejskich są środki własne Miasta pochodzące z nadwyżki operacyjnej i kredytów.

Nadwyżka operacyjna Szczecina, czyli dodatnia różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi z wyłączeniem wydatków na obsługę długu, wyniosła w 2011 roku – 151 mln zł, w 2012 roku – 158,5 mln zł, a w roku 2013 – 196,2 mln zł. Procentowy udział nadwyżki operacyjnej w dochodach bieżących Miasta kształtował się na poziomie 11,5% w 2011 roku, w 2012 r na poziomie 10,6% a w 2013 – 12 %.

Tabela 29. Źródła finansowania inwestycji

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Wydatki majątkowe Miasta	438 434 809	442 120 388	303 934 737
Środki własne (w tym kredyty)	329 300 000	286 280 273	230 141 947
Środki pomocowe UE	94 781 432	136 498 847	70 500 310
Środki z innych źródeł	14 353 378	19 341 267	3 292 481

Źródło: opracowanie własne na podstawie WPF

Tabela 30. Najwięksi inwestorzy zagraniczni w Szczecinie (wg. PAIIIZ - grudzień 2013)

INWESTOR	FIRMA	KRAJ	SEKCJA PKD	BRANŻA
FAST LINES BELGIUM N.V.	Fast Baltic Sp. z o.o. - Szczecin	Belgia	Transport i gospodarka magazynowa.	Transport morski, przybrzeżny, magazynowanie, spedycja.
FastHercogroup	Fast Terminals Sp. z o.o. - Szczecin	Belgia	Produkcja metali i wyrobów metalowych.	Produkcja wyrobów metalowych.
Telemond Holding	Teleyard Sp. z o.o. - Szczecin	Belgia	Produkcja	Produkcja pojazdów, przyczep i naczepek
Jan Stjernebjerg	JVP Steel Poland Sp. z o.o. - Szczecin	Dania	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja metali i wyrobów z metali	Konstrukcje stalowe
kk-electronic a/s	kk-electronic Polska Sp. z o.o. - Szczecin	Dania	Produkcja urządzeń elektrycznych i aparatur	Produkcja przewodów izolowanych i kabli
LM Wind Power Service & Logistics	LM Wind Power Services (Poland) Sp. z o.o. - Szczecin	Dania	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja maszyn i urządzeń mechanicznych	Produkcja narzędzi
Shiptrans Holding A/S	Scanwood Sp. z o.o. - Szczecin	Dania	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja drewna i towarów z drewna.	Produkcja mebli.
Sonion A/S	Sonion Polska Sp. z o.o. - Szczecin	Dania	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja elektrycznych urządzeń i aparatów.	Produkcja sprzętu medycznego (chirurgicznego i ortopedycznego).
BLStream	BLStream Sp. z o.o. - Szczecin	Finlandia	Obsługa rynku nieruchomości, działalność związana z prowadzeniem interesów.	Działalność związana z doradztwem i oprogramowaniem.
Tieto Corporation	Tieto Poland Sp. z o.o. - Szczecin	Finlandia	Obsługa rynku nieruchomości, działalność związana z prowadzeniem interesów.	Informatyka i działalność pokrewna.
Groupe CEMOI	PPC Gryf S.A. - Szczecin	Francja	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja artykułów żywnościowych, napojów i wyrobów tytoniowych.	Produkcja artykułów żywnościowych.
Altrad-Baumann GmbH	ALTRAD-Pomorze Spółka z o.o. - Szczecin	Niemcy	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja metali i wyrobów z metali.	Rusztowania, konstrukcje metalowe.
Bilfinger Berger AG	Bilfinger Crist Offshore Sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Sprzedaż detaliczna i hurtowa; naprawa pojazdów silnikowych; konstrukcje;	Konstrukcje;
EHRLE Reinigungstechnik GmbH	Ehrle Polska Sp. z o.o. - Przecław /k.Szczecina	Niemcy	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli.	Handel detaliczny w specjalistycznych sklepach.
EMSOLD-GESELLSCHAFT GERT HELMERS GMBH&CO.	Emsold-Polen Sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja skór i wyrobów skórzanych.	Produkcja obuwia.
Germanischer Lloyd	Germanischer Lloyd Polen Sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Transport, magazynowanie i logistyka. Obsługa rynku nieruchomości, działalność związana z prowadzeniem interesów.	Działalność wspomagająca transport; Testy technologiczne i analizy.
Ingenious Technologies	Ingenious Technologies Polska Sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Profesjonalna działalność naukowa i techniczna;	Reklama, badania rynku;
MUEHLHAN AG	Muehlhan Polska Sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja metali i wyrobów z metali.	Konstrukcje stalowe.
PHW-Gruppe LOHMANN & CO. AG	Drobimex Sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja artykułów żywnościowych, napojów i wyrobów tytoniowych.	Produkcja artykułów żywnościowych.
VOSSCHEMIE GMBH	Chemical Alliance Poland sp. z o.o. - Szczecin	Niemcy	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja produktów chemicznych.	Produkcja farb, lakierów, tuszy do drukarek itp.
Yara International ASA	Yara Poland Sp. z o.o. - Szczecin	Norwegia	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle.	Handel hurtowy nawozami mineralnymi, odpadami i złomem.
Trade Trans Invest A.S.	Rentrans Cargo Sp. z o.o. - Szczecin	Słowacja	Transport, magazynowanie i logistyka.	Działalność agencji transportowych.
B&B TOOLS	B&B Tools Poland Sp. z o.o. - Szczecin - Szczecin	Szwecja	Produkcja metali i wyrobów metalowych.	Produkcja wyrobów metalowych.
Macrobond Financial AB	MACROBOND FINANCIAL POLSKA SP Z O.O - Szczecin	Szwecja	Produkcja pozostałych wyrobów niemetalicznych, produkcja masy włóknistej oraz papieru. Działalność poligraficzna.	Produkcja palnych wyrobów ceramicznych, innych niż dla celów budowlanych, produkcja ogniotrwałych wyrobów ceramicznych, produkcja szkła i wyrobów szklanych, wyrobów z papieru i tektury.
Nynas AB	NYNAS Sp. z o.o. - Szczecin	Szwecja	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja nawierzchni asfaltowych i wyrobów z asfaltu.	Produkcja asfaltu i artykułów ropopochodnych.
Mondi International Holdings B.V.	Mondi Szczecin sp. z o.o. - Szczecin	Holandia	Produkcja masy włóknistej oraz papieru.. Działalność poligraficzna.	Produkcja masy włóknistej, papieru i tektury, Produkcja wyrobów z papieru i tektury.
Natel Investment BV	McLean Brothers Poland Sp. z o.o. - Szczecin	Holandia	Przetwórstwo przemysłowe. Produkcja artykułów żywnościowych, napojów i wyrobów tytoniowych.	Produkcja, przetwórstwo rybne.
StanleyBlack&Decker	B&B Tools Poland Sp. z o.o. - Szczecin	USA	Produkcja metali i wyrobów metalowych.	Produkcja narzędzi i wyrobów metalowych ogólnego przeznaczenia.
Stream International INC	Stream International Sp. z oo - Szczecin	USA	Działalność z obsługą rynku nieruchomości.	Działalność outsourcingowa.

W roku 2009 Miasto zaciągnęło kredyt inwestycyjny w wysokości 126 mln zł w Europejskim Banku Inwestycyjnym (umowa zawarta w 2006 r.) oraz podpisało z Bankiem Rozwoju Rady Europy wieloletnią umowę ramową o finansowanie zadań inwestycyjnych na kwotę 300 mln zł. Środki z tej umowy zostały częściowo uruchomione - w wysokości 145 mln zł - w lipcu 2010 r., 66 mln zł – w październiku 2011 r. oraz 86 mln zł w kwietniu 2012 r. W listopadzie 2010 r. została podpisana umowa ramowa na współfinansowanie inwestycji, również na kwotę 300 mln zł, z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. W grudniu 2010 r. została zaciągnięta pierwsza transza z tej umowy w wysokości 90 mln zł., w listopadzie 2011 kolejna w wysokości 82 mln zł a we wrześniu 2012 roku ostatnia transza w wysokości 128 mln zł.

W lipcu 2011 r. została podpisana umowa z bankiem PEKAO SA na emisję obligacji w kwocie 140 mln zł, która nastąpiła miesiąc później. W grudniu 2012 r. Miasto otrzymało transzę kredytu w wysokości 64 mln zł na podstawie nowej umowy kredytowej, zawartej z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym na łączną kwotę 240 mln zł.

W roku 2013 Miasto Szczecin nie podwyższało zobowiązań kredytowych, inwestycje finansowane były w całości z nadwyżki operacyjnej, dochodów majątkowych i wolnych środków. Znaczącym źródłem finansowania inwestycji są również środki pomocowe z funduszy międzynarodowych, ponadto środki z innych źródeł np. dotacje pochodzące z budżetu państwa czy partycypacja podmiotów zewnętrznych.

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE W SZCZECINIE

Atrakcyjność inwestycyjną Szczecina potwierdza udział w rozwoju gospodarczym miasta, wielu firm zagranicznych, lokujących kapitał w szeregu branż takich, jak: handel, przemysł, produkcja i pojęte ogólnie usługi. Tabela nr 31 przedstawia grupę największych inwestorów z kapitałem zagranicznym w Szczecinie.

WYDATKI INWESTYCYJNE SPÓŁEK Z UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO

Podstawowy kapitał zagraniczny w Szczecinie według kraju pochodzenia udziałowca reprezentowany jest przez inwestorów z ponad 40 państw i wynosi 351 987,1 tys. zł, natomiast liczba podmiotów z kapitałem zagranicznym wynosiła 589. Największe zaangażowanie kapitałowe o znaczącym udziale w ogólnej strukturze podstawowego kapitału zagranicznego w Szczecinie cechowało inwestorów z: Niemiec, Danii, Norwegii, Cypru, Szwecji. Spółki z udziałem kapitału zagranicznego w Szczecinie zapewniają pracę pow.13 tys. pracowników. Biorąc pod uwagę kraj pochodzenia w Szczecinie dominuje kapitał niemiecki. Działalność podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego koncentruje się głównie na produkcji przemysłowej, świadczeniu usług z zakresu zaopatrzenia w media, transporcie, gospodarce magazynowej oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Obszar działalności inwestorów obejmuje również budownictwo, obsługę rynku nieruchomości oraz informację i komunikację.

Tabela 31. Kapitał zagraniczny przedsiębiorstw w Szczecinie według kraju pochodzenia udziałowca w 2012 roku

Nazwa kraju	Liczba podmiotów	Kapitał zagraniczny stan na koniec (w tys. zł)	Udział danego kraju w kapitale ogółem=100
Ogółem, w tym:	589,00	794 761,40	100,00
Niemcy	262,00	279 640,40	35,19
Dania	72,00	55 093,70	6,93
Norwegia	31,00	50 849,00	6,40
Cypr	13,00	41 810,00	5,26
Szwecja	37,00	15 381,20	1,94
Pozostałe	174,00	351 987,10	44,30

Źródło: Urząd Statystyczny w Szczecinie

INWESTYCJE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W SZCZECINIE

Największe nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach notuje się w przemyśle, handlu i naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, obsłudze rynku nieruchomości, budownictwie oraz w administrowaniu i działalności wspierającej.

Szczecin dysponując dużym potencjałem intelektualnym oraz zapleczem naukowo-badawczym ma szansę stać się nowoczesnym centrum biznesu w Europie. Głównie

cele władz samorządowych Szczecina to pozyskanie firm BPO oraz nowoczesnych technologii. Miasto oprócz branż morskich i turystyki chce rozwijać cały przemysł wsparcia biznesu oraz sektory związane z odnawialnymi źródłami energii, biotechnologią i logistyką.

Szczecin staje się coraz bardziej popularnym miejscem dla centrów BPO i SSC, dzięki sprzyjającym czynnikom biznesowym, takim jak, populacja, centra akademickie, niskie koszt pracy, dostępność lotniska, nowoczesne powierzchnie biurowe, itd.

W ciągu ostatnich lat w Polsce ponownie zwiększyła się aktywność firm z sektora BPO i SSC, które stale rozszerzają swoją działalność i zatrudniają nowych

pracowników, co skutkuje zapotrzebowaniem na dodatkową powierzchnię biurową. Przez wiele lat rynek nowoczesnych powierzchni biurowych w Szczecinie znacznie odbiegał od innych miast regionalnych w Polsce. Aktywność deweloperów na szczecińskim rynku zwiększyła się znacznie w 2010 i 2011 roku, kiedy powstały budynki o łącznej powierzchni blisko 30 000 m² i rozpoczęła się budowa kilku dużych projektów, takich jak Baltic Business Park I, Brama Portowa I i II, Lastadia Office czy Piastów Office Center. Według raportu firmy DTZ „Rynek nieruchomości w Szczecinie” rok 2013 był rekordowy pod względem budowy ilości biur w mieście. Przekłada się to niemal na podwojenie liczby nowoczesnej powierzchni biurowej w ciągu najbliższych dwóch lat. Od stycznia do końca listopada 2012 roku na rynek trafiły budynki biurowe o łącznej powierzchni blisko 19 000 m².

Obecnie w fazie realizacji znajdują się obiekty biurowe: Technopark Pomerania budynek F2, F3, F4 (inwestor: miejska spółka Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o.), Piastów Office Center budynek B i C (inwestor: Realkapital Szczecin II Sp. z o.o.), Kosmos Art & Business Center (inwestor: MarkInvest Sp. z o.o.), Storrady Park (inwestor: „GRYF” Strojny Spółka Jawna). Ponadto planowana jest budowa takich biurowców, jak Baltic Business Park budynek B i D (inwestor: BBPARK Sp. z o.o.) czy Hanza Tower (inwestor: J.W.Construction S.A.).

Według raportu firmy CBRE całkowity zasób nieruchomości biurowych w Szczecinie wynosi ok. 145 000 m². Największy zasób powierzchni biurowych znajduje się w centrum miasta oraz w części centralno-południowej, wzdłuż obu brzegów Odry Zachodniej. Ten fragment miasta jest bardzo dobrze skomunikowany, dzięki drodze krajowej nr 10, która łączy miasto bezpośrednio z Niemcami. Kierując się w przeciwną stronę z łatwością można dotrzeć do lotniska w Goleniowie, co również jest dużą zaletą dla lokalizacji biurowych.

Najbardziej aktywni najemcy w Szczecinie pochodzą przede wszystkim z sektora IT, BPO oraz bankowego. Największe umowy najmu, jakie zostały podpisane w ostatnich latach na rynku szczecińskim dotyczyły takich klientów jak Unicredit, BLStream, czy Genpact. Natomiast w pierwszej połowie 2013 roku największą transakcję najmu podpisał Home.pl (2.400 m²), który wprowadził się do nowego budynku Lastadia.

Prowadzone w Szczecinie działania na rzecz pozyskania przedsiębiorstw z sektora BPO i nowoczesnych technologii zaczęły przynosić efekty. Do grona działających w mieście firm takich, jak m.in. Arvato Bertelsmann, BL Stream, Tieto, Genpact, Coloplast Shared Services, Gamelion, Stream Global Services, Unicredit Business Partner, Unizeto Technologies, Home.pl, dołączyły kolejne spółki. W 2012 roku został otwarty szczeciński oddział firmy Metro Services (z siedzibą w Niemczech), który zapewnia obsługę finansowo-księgową sieci handlowych: Metro, Makro Cash & Carry oraz Real. W 2013 o wyborze Szczecina na miejsce lokalizacji inwestycji zdecydowały:

- Genpact Limited – działająca w branży business services & technology solutions firma w pierwszej połowie 2013r. ogłosiła oficjalne otwarcie oddziału.
- Mobica Limited Sp. z o.o. – dostawca oprogramowania dla urządzeń mobilnych otworzył swój oddział w pierwszej połowie 2013r.
- Dansk Supermarked – właściciel znanych duńskich sieci handlowych Netto, Bilka, Føtex i Salling w pierwszej połowie 2013r. otworzył centrum

księgowo-rozliczeniowe.

Zgodnie z raportem firmy DTZ rynkiem, który posiada potencjał rozwoju w Szczecinie jest także rynek powierzchni handlowych. Wskaźnikiem, który obrazuje rozwój rynku powierzchni handlowych, jest nasycenie nowoczesną powierzchnią w aglomeracji, gdyż siła i zasięg oddziaływania obiektów w największych miastach przekracza znacznie granice administracyjne tych ośrodków. Dodatkowym atutem miasta pod kątem rozwoju rynku handlowego jest bliskość granicy niemieckiej zachęcająca Niemców do przyjazdów na zakupy zarówno spożywcze, jak i do centrów handlowych, aby zaopatrzyć się w relatywnie tańsze markowe produkty.

Na koniec roku 2012 podaż nowoczesnej powierzchni handlowej w aglomeracji szczecińskiej nie przekraczała 340 000 m². Obecny poziom nasycenia wynosi 616 m² na 1 000 mieszkańców, co stanowi jeden z najniższych wyników w grupie największych ośrodków miejskich w kraju. Otwarcie śródmiejskiego projektu Galeria Kaskada w 2011 roku oraz centrum wyprzedażowego Outlet Park Szczecin (24 000 m² GLA) w 2012 roku poszerzyły ofertę handlową pod względem dostępnych marek, jak również działających na rynku formatów. Warto zaznaczyć, że Outlet Park Szczecin otrzymał I nagrodę w konkursie Eurobuild Awards 2012 w kategorii nowych centrów handlowych w Polsce. Pod koniec 2013 roku przy został otwarty park handlowy Marcredo Szczecin o powierzchni około 14 000 m². Deweloperem obiektu jest fundusze Direkt Invest Polen z grupy Elbfonds.

Potencjał rozwojowy rynku powierzchni handlowych w Szczecinie został zauważony przez wielu deweloperów. Plany modernizacji i rozbudowy Centrum Handlowo-Rozrywkowego Galaxy przedstawiło Echo Investment. Deweloper planuje wybudować drugą fazę centrum wyprzedażowego o powierzchni 14 000 m². Ponadto warszawski deweloper J.W. Construction w projektowanym budynku wielofunkcyjnym Hanza Tower planuje stworzyć wielopoziomą galerię handlową. Łączna powierzchnia handlowo-usługowa ma zajmować 18 000 m². W budynku będzie także znajdowało się centrum kongresowe oraz hotel i biura. Dodatkowo firma Mayland zamierza zrealizować budowę centrum handlowego Aleja Słońca (38 000 m²) w Mierzynie przy granicy miasta Szczecin, tuż przy istniejącym CH Ster.

W opinii firmy DTZ, Szczecin zyskuje na znaczeniu jako lokalizacja magazynowo-przemysłowa. Do realizacji kolejnych obiektów magazynowych na terenie miasta ma zachęcać stabilny wzrost popytu na powierzchnie magazynowe i lekkiej produkcji oraz postępujący spadek pustostanów.

Raport CBRE podaje, iż w pierwszej połowie 2013 roku zasób nowoczesnej powierzchni magazynowej w Szczecinie wynosił niespełna 50 000 m². Całkowita powierzchnia powstałego w 2008 roku w podszczecińskim Goleniowie Prologis Park Szczecin to 42.000 m². Wybudowana w 2013 roku przez North-West Logistic Park hala A dostarczyła w 2013 roku dodatkowe 7 000 m². Pomimo tego obecnie wskaźnik pustostanów w Szczecinie jest bliski zeru. North-West Logistic Park został od razu wynajęty w 100%, częściowo już przed zakończeniem budowy. Taka sytuacja wskazuje na duży, niezaspokojony popyt na wysokiej jakości obiekty magazynowe.

Aktualnie na obszarze parku magazynowo – produkcyjnego North-West Logistic Park trwa budowa

drugiego budynku - hali B. Za sprawą tej inwestycji powierzchnia magazynowa w mieście powiększy się o kolejne prawie 14.000 m². Znacznym obszarem do zagospodarowania są grunty położone wzdłuż drogi ekspresowej S10 a także na terenie Zachodniopomorskiego Centrum Logistycznego w Porcie Szczecin.

Wśród inwestycji związanych z rynkiem magazynowym i sektorem logistycznym należy wymienić wybudowane w czwartym kwartale roku 2013 nowe centrum logistyczne spółki Raben Polska, w którym zatrudnienie znalazło łącznie około 50 pracowników etatowych oraz ponad 70 podwykonawców.

Istniejąca w Szczecinie od 2003 roku KK-electronic Polska Sp. z o.o. rozszerzyła swoją dotychczasową działalność i otworzyła w 2013 roku nową stację produkcyjno-testową. Tworzone są w niej nowoczesne systemy sterowania do elektrowni wiatrowych – tzw. power unit. Pierwszym odbiorcą gotowego rozwiązania jest koncern Siemens Wind Power. KK Electronic Polska zatrudniała 300 pracowników, w związku z planami rozwojowymi planuje zwiększyć zatrudnienie w ciągu dwóch lat o 150 osób.

O trafności decyzji władz miasta odnośnie powołania w Szczecinie specjalnych stref ekonomicznych świadczą firmy, które na ich obszarze zrealizowały lub realizują inwestycje.

- Garo Polska Sp. z o.o., która jako pierwsza w Szczecinie - w marcu 2012 r. otrzymała zezwolenie na prowadzenie działalności na terenie PSSSE EURO-PARK MIELEC. Na nabytej działce inwestycyjnej położonej przy ul. W. Szymborskiej wybudowała zakład produkujący wyroby elektrotechniczne. Spółka Garo Polska działa od 2010 roku, wchodzi w skład szwedzkiej Grupy Garo. W Szczecinie są produkowane m.in. stacje do ładowania samochodów elektrycznych, stacje do ogrzewania postojowego oraz panele dystrybucyjne energii elektrycznej. Garo Polska docelowo ma być największą jednostką produkcyjną w grupie. Będzie w niej prowadzona większość prac projektowych i wdrożeniowych nowych, innowacyjnych wyrobów.
- Szczecińska spółka HKL Dekoracja Okien Sp. z o.o., która we wrześniu 2013 roku zakończyła inwestycję na blisko 3 hektarowym terenie PSSSE EURO-PARK MIELEC przy ul. W. Szymborskiej wybudowała halę produkcyjną o powierzchni 8 000 m² i dwukondygnacyjny budynek biurowo-socjalny o powierzchni 800 m². Przedsiębiorstwo wprowadziło pierwszy na krajowym rynku innowacyjny system automatyki budowlanej dopasowany do specyfiki branży wewnętrznych przesłon okiennych.
- Spółka Sanger Metal Sp. z o.o. ze Szczecina w 2012r. nabyła działkę na terenie PSSSE EURO-PARK MIELEC przy ul. W. Szymborskiej, na której planuje budowę hali produkcyjnej o powierzchni 2 500 m² z częścią biurową i socjalną. Firma specjalizuje się w produkcji wszelkiego rodzaju urządzeń służących do podnoszenia i zabezpieczania ładunków.
- Firma Teleyard Sp. z o.o. w listopadzie 2013r. rozpoczęła na terenie objętym Kostrzyńsko-Słubicką Specjalną Strefą Ekonomiczną przy ul. Stołczyńskiej

inwestycję polegającą na budowie nowoczesnego zakładu produkującego elementy dźwigów i urządzeń nośnych. Docelowo w fabryce będzie zatrudnionych około 1000 pracowników.

- Spółka Bilfinger Crist Offshore Sp. z o.o. w październiku 2013 roku uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej w Podstrefie Szczecin Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec. Na terenie Ostrowa Brdowskiego zostanie wybudowana fabryka produkująca fundamenty morskich elektrowni wiatrowych. W pierwszym etapie inwestycji firma utworzy ponad 460 nowych miejsc pracy, w tym również w dziedzinie badań i rozwoju.

Wśród firm, które wybrały Szczecin na miejsce lokalizacji swoich inwestycji znajdują się m.in.:

Akuoenergy, Animex, Apis, Arvato Bertelsmann, Bosman Browar Szczecin, Brandbank, brightONE, C.Hartwig, Coloplast Shared Service, CSP, Customer Services Polska, Dansk Supermarket, DB Schenker, DNHS POLAND, ECE Projektmanagement Polska, Eltwin, EPA Wind, Fair Wind, Farutex, Ferrosan Medical Devices, finalia.pl, Fosfan, Gamelion, Garo Polska, Genpact, HKL Dekoracja Okien, home.pl, IMS – GRIFFIN, INTERSKADEN, Kongsberg Maritime Poland, Krono Chem, Magemar, Magnolia Management Group Incoming and Relocation Service, Max Bögl, Metro Services, Mobic, Morpol, My Trendy Phone, North-West Logistic Park, Object Connect, OT Logistics, Polska Żegluga Morska Polsteam, PROFI-DATA, Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowe Port Rybacki Gryf, PZF Cefarm, Raben Polska, Read-Gene, Real Capital Szczecin, Redsky, Reinertsen, Sanger Metal, SGI Baltis, Sunrise finance, Swede Center, Unicredit Business Partner, Unity Line, Unizeto, Vestas, VOBIS DIGITAL, Vortex Energy, Zakłady Mięsne Agrif.

Nakłady inwestycyjne zrealizowane w 2013 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego osiągnęły wartość 3216,4 mln zł i były (w cenach bieżących) o 64,1% wyższe niż w 2012 r.

W 2013 r. rozpoczęto 986 inwestycji, tj. o 3,5% więcej niż w 2012 r. Łączna wartość kosztorysowa inwestycji nowo rozpoczętych wyniosła 774,4 mln zł i była o 59,9% wyższa niż w 2012 r. Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadają 31,9% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych (w 2012 r. – 36,4%). Zwiększyła się w ujęciu rocznym wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych przez przedsiębiorstwa działające m. in. w przetwórstwie przemysłowym (3-krotnie), transporcie i gospodarce magazynowej (o 87,7%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 59,7%), natomiast spadek zanotowano w budownictwie (o 69,3%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 24,1%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 19,3%).

Spis tabel

Tabela 1. Sytuacja demograficzna Szczecina stan na 31.12	10
Tabela 2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach wg wybranych sekcji PKDw zł	12
Tabela 3. Pracujący* w Szczecinie w latach 2010 – 2012 wg. sekcji	13
Tabela 4. Stopa bezrobocia w miastach wojewódzkich w latach 2009 – 2013	14
Tabela 5. Wskaźnik i stopa bezrobocia w Szczecinie w latach 2006 2013.....	14
Tabela 6. Struktura bezrobotnych wg wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i płci w latach 2010 - 2013	14
Tabela 7. Jednostki zarejestrowane w rejestrze regon w Szczecinie wg sekcji PKD wg stanu na 31 grudnia	15
Tabela 8. Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw w jednostkach dużych i średnich [mln zł].....	16
Tabela 9. Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług* i wydajność pracy w sektorze przedsiębiorstw	17
Tabela 10. Prezydium Rady Miasta Szczecin.....	28
Tabela 11. Komisje stałe rady Miasta Szczecin.....	29
Tabela 12. Zastępcy Prezydenta Miasta Szczecin - stan na dzień 31.12.2013 r.	29
Tabela 13. Przedstawiciele Gminy Miasto Szczecin w związkach i stowarzyszeniach.....	32
Tabela 14. Podstawowe dane dotyczące spółek z udziałem miasta na koniec 2013 r.*	45
Tabela 15. Dochody miasta z tytułu udziału w podatku od osób fizycznych i prawnych w latach 2010- 2013 (w zł)	49
Tabela 16. Liczba podatników w latach 2012 – 2013.....	49
Tabela 17. Znaczące podmioty - ze względu na wysokość wymiaru podatku	49
Tabela 18. Najwięksi dłużnicy podatku od nieruchomości od osób prawnych	50
Tabela 19. Wybrane dochody z podatków i opłat w latach 2011– 2013	50
Tabela 20. Wybrane stawki podatków i opłat w Szczecinie w latach 2011 – 2013	51
Tabela 21. Skutki udzielanych przez Miasto Szczecin ulg i zwolnień w latach 2011-2013	51
Tabela 22. Wartość majątku ogółem Miasta Szczecin w latach 2011 – 2013.....	52
Tabela 23. Struktura majątku miasta w układzie podmiotowym wg stanu na 31.12.2013 r.....	52
Tabela 24. Wartość rzeczowych aktywów trwałych Miasta wg stanu na 31.12.2013 r.....	52
Tabela 25. Wybrane dochody z gospodarowania majątkiem Miasta Szczecin wg stanu na 31.12.2013 r.	53
Tabela 26. Wydatki Miasta Szczecin w latach 2012 – 2014.....	54
Tabela 27. Rozliczenie wyniku budżetowego w latach 2012 – 2014 oraz źródła pokrycia deficytu.....	55
Tabela 28. Inwestycje – wielkość nakładów wg sfer – (zł)*	63
Tabela 29. Źródła finansowania inwestycji	66
Tabela 30. Najwięksi inwestorzy zagraniczni w Szczecinie (wg. PAIIIZ - grudzień 2013).....	66
Tabela 31. Kapitał zagraniczny przedsiębiorstw w Szczecinie według.....	67

Spis wykresów

Wykres 1. Urodzenia i zgony w latach 1990-2013	10
Wykres 2. Struktura ludności Szczecina (w tys. osób).....	11
Wykres 3. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze publicznym i prywatnym w Szczecinie w latach 2002 – 2013 [w zł]	12
Wykres 4. Liczba osób pracujących w sektorze przedsiębiorstw na koniec 2013 roku.....	13
Wykres 5. Struktura dochodów Miasta Szczecin w latach 2011 – 2013.....	48
Wykres 6. Struktura wydatków Miasta Szczecin w latach 2010-2013	54
Wykres 7. Wyniki budżetowe.....	55
Wykres 8. Nadwyżka operacyjna Miasta Szczecin - % dochodów bieżących	55
Wykres 9. Wielkość planowanych nakładów na inwestycje w latach 2012-2015 - (w mln zł).....	62

Źródła

Budżet Miasta Szczecin
 Sprawozdania z Wykonania Budżetu
 Wieloletnia Prognoza Finansowa
 Wieloletni Program Rozwoju Szczecina
 Rating Miasta Szczecina 2013
 Raport o stanie Miasta Szczecin 2013 (przed publikacją)
 Raport o stanie mienia komunalnego Miasta Szczecin
 Biuro Obsługi Interesantów, Urząd Miasta Szczecin
 Dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie
 Bank Danych Lokalnych – GUS
 Główny Urząd Statystyczny
www.bip.um.szczecin.pl
www.bip.um-zachodniopomorskie.pl
www.szczecin.pl